Št. 52 (1376) Leto XXVI
NOVO MESTO, četrtek,
25. decembra 1975
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

Obvestilo

Zaradi novoletnih praznikov bo prihodnja številka Dolenjskega lista izšla 8. januarja – v običajnem obsegu in z redno prilogo P. Da bi vsaj delno nadomestili izpadlo številko, ki bi iz več razlogov tako in tako lahko izšla le v zelo skrčenem obsegu in prepozno, prilagamo danes še enkrat debelejšo prilogo, v kateri boste, spoštovani bralci, lahko našli dovolj zanimivega novoletnega branja. Sestavni del današnje številke je tudi koledar za leto 1976.

Vsem naročnikom, bralcem, vsem ljudem: srečno 1976!

UREDNIŠTVO DL

31-LETNICA ITALIJANSKE BRIGADE „FONTANOT" – Sredi prejšnjega tedna so borci italijanske partizanske brigade Fontanot položili na Suhorju spominski venec pred obeležjem, ki so ga pred leti postavili v spomin na ustanovitev brigade Fontanot 17. decembra 1944. na Suhorju. Delegacijo italijanskih partizanov je vodil Egidio Zotti iz Ronk, delegacijo Glavnega odbora ZZB NOV pa Mara Rupena-Osolnik in Lojze Bukovec. Spominski venec so položili k obeležju tudi predstavniki borčevske organizacije iz Metlike. (Foto: S, DOKL)

Bratsko tudi v gospodarstvu

Od 19. do 21. decembra se je na bihaškem 3. srečanju samoupravljalcev zbralo okoli 150 delegatov sindikata

„Dragi tovariš Tito. Delegati na 3. srečanju samoupravljalcev iz Like, Korduna, Banije, Bosanske krajine in z Dolenjske, zbrani v Bihaču, ti ob koncu tridnevnega srečanja pošiljamo prisrčne pozdrave. V kratkem času smo si izmenjali veliko izkušenj in sklenili, da se bomo poslej še bolj zagrizli v delo, in preprečili vse, ki želijo ogroziti razvoj samoupravnih socialističnih odnosov v Jugoslaviji . . ."

To je del pisma, ki so ga udeleženci 3. srečanja poslali tovarišu Titu. Po treh delovnih dneh je več kot 200 delegatov – novomeški sindikalni svet je zastopalo 40 delegatov in delegatk iz osnovnih organizacij sindikata – sprejelo štirinajst sklepov, ki jih bodo organizatorji srečanja poslali vsem sindikalnim organizacijam v tozde in občinskim sindikalnim svetom na zletnem območju. V zaključkih med drugim piše, da ima sindikat odločilen vpliv pri povečanju produktivnosti dela, boljši kvaliteti, pri krepitvi stabilizacije in odpravljanju nepotrebnih izostankov z dela, pri izboljšanju organiziranosti dela, spodbujati mora novatorstvo, se bojevati proti zalogam in skrbeti za pravilno kadrovsko politiko.

Na zadnji plenarni seji so delegati poudarili, da bi morale delovne organizacije z zletnega področja poslej bolje sodelovati in si pri odpravljanju težav bratovsko pomagati.

J. PEZELJ

Zasut z zemljo

Smrtna nesreča pri delu

17. decembra se je na Bizeljski cesti v Brežicah pripetila huda nesreča, v kateri je našel smrt 22-letni Vinko Jakovljevič iz Piskavice v Bosni, zaposlen pri podjetju Pionir. Jakovljevič je delal v skupini, ki je izkopavala 2,5 m globok jarek. Delo so opravili s strojem, potem pa je Jakovljevič skočil v jarek, da bi izmeril globino. Bil je na dnu, ko se je nanj vsul plaz ilovice in laporja ter ga stisnil ob drugo steno.

Poškodbe so bile tako hude, da je Jakovljevič na kraju nesreče podlegel. Do nesreče je prišlo, ker jarek ni bil zavarovan, zemlja pa je bila razmočena.

SREČANJE Z ZDOMCI

V soboto, 27. decembra, ob 9. uri sklicuje koordinacijski odbor za delo z zdomci pri občinski konferenci SZDL v Krškem sestanek z delavci na tujem v sejni dvorani tovarne papirja. Na njem bodo seznanili zdomce z našim družbenopolitičnim sistemom, prikazali možnosti za zaposlitev v domači občini in spregovorili o včlanjevanju zdomcev v kulturna društva v tujini ter o vključevanju otrok v slovenske šole. Udeleženci sestanka bodo tudi izvedeli, kakšne so možnosti za odpiranje obrtnih delavnic.

SPET KRAJA SMREČIC

Ljubljančan inž. Rudi Pipa je prijavil novomeškim miličnikom, da je nekdo v noči na 20. december posekal v Družinski vasi pri hiši njegove matere pet smrečic posebno redke vrste. Vsako drevesce je bilo vredno 1.500 dinarjev. Miličniki ugotavljajo, kdo je to naredil.

GLAVNA SKRB OBVEŠČANJU

Medobčinski svet Socialistične zveze za Dolenjsko bo v ponedeljek, 29. decembra, razpravljal o delovanju delegatskega sistema na Dolenjskem, nato pa spregovoril o možnosti za ustanovitev lokalne radijske postaje v Novem mestu in ustanovitvi dolenjskega informativnega centra. Samostojna točka je namenjena problematiki štipendiranja na Dolenjskem, pri čemer se medobčinski svet zavzema za večji red na tem področju. O delovanju delegatskega sistema je sekretariat medobčinskega sveta pripravil daljše gradivo, ki kaže, da za dobro delovanje delegatov v skupščinah še marsikaj manjka.

POLITIČNA ŠOLA MLADIH

Ves minuli teden je potekala v Trebnjem mladinska politična šola. Z metodami političnega dela je mlade seznanil Miroslav Vute, družbenopolitični sistem naše države je pojasnjeval Janez Gratnar, delegatski sistem Lojze Ratajc, obravnavali so še vprašanja splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite, mednarodni položaj naše države, ter vlogo osvobodilnih gibanj.

ODBOJKA: JUTRI JUGOSLOVANSKA REPREZENTANCA V NOVEM MESTU

Jutri, 26. decembra, bo ob 18. uri v novi športni dvorani v Novem mestu izjemen športni dogodek. V demonstracijski tekmi se bosta pomerili A in B ekipi jugoslovanske odbojkarske reprezentance, ki je na nedavnem evropskem prvenstvu v Beogradu presenetljivo osvojila bronasto kolajno in se s tem uvrstila v svetovni odbojkarski vrh.

Naš lesni velikan je slavil

Ob tridesetletnici podjetja so v Novolesu prvič podelili 12 „Priznanj Novolesa", TOZD so nagradile 12 delavcev, počastili pa so tudi sto jubilantov

„Vseh teh trideset let smo gradili NOVOLES brez aplavzov, brez fanfar, zavedajoč se, da bomo samo z lastnim delom, z lastno prizadevnostjo in nenehnim odrekanjem zgradili tisto, kar danes imamo: naš Novoles, kombinat, ki nam daje vsakdanji kruh . . ."

Besede iz uvodnika v jubilejni številki tovarniškega časopisa, ki so ga delili na petkovi slavnostni seji delavskega sveta podjetja, so potrjevale dosedanjo skromnost našega „lesnega velikana" iz Straže, največjega izvoznika slovenske lesne industrije. Čeprav posvečena tridesetletnici Novolesa, je bila seja delavskega sveta podjetja hkrati tudi izrazito delovna, uprta predvsem v bodoči razvoj in naloge, ki so pred Novolesom v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Slovesni otvoritvi je sledilo poročilo glavnega direktorja Jožeta Kneza, ki je zanimivo predstavil uspešno prehojeno pot in pomembno rast Novolesa v zadnjih treh desetletjih. Nič manj niso bila privlačna izhodišča za nadaljnji razvoj podjetja, ki jih je tov. Knez komentiral poljudno, pa hkrati zelo prepričljivo. Delavski svet je sprejel smernice za srednjeročni program Novolesa, o katerem bodo zdaj razpravljali v vseh TOZD. Širina in optimizem sta njegovi glavni odliki.

Glavni direktor Novolesa Jože Knez bere poročilo.

Rdečim nageljnom na prsih ponosnih delavcev se je nato najprej pridružilo 12 „Priznanj Novolesa": ob 30-letnici podjetja so jih zdaj prvič podelili najzaslužnejšim graditeljem samoupravno zgrajenega velikana pod Hruševcem. Dvanajst delavcev je hkrati prejelo nagrade svojih TOZD, nakar so počastili jubilante: 77 jih je v podjetju 10 let, 22 je „dvajsetletnikov", Anton Virant s soteške žage pa je dobil edini priznanje za 30 let dela v podjetju. Jakob Berič, predsednik občinske skupščine, je zatem čestital delavcem za vse Novolesove uspehe in jim zaželel nadaljnjih delovnih zmag.

T. GOŠNIK

Dom JLA najlepša stavba v Ribnici

To bo kulturno, športno, izobraževalno središče za občane in pripadnike JLA

19. decembra popoldne so v Ribnici odprli novi dom JLA. Otvoritvene svečanosti so se med drugimi udeležili tudi član sveta federacije Miha Marinko, generalpolkovnik Franc Tavčar, več drugih generalov, narodnih herojev in komandantov okoliških vojaških enot, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in drugi.

Na otvoritveni svečanosti je govoril predsednik občinske skupščine Ribnica Ciril Grilj, ki je posebno poudaril sodelovanje občanov in JLA na vseh področjih in tudi pri gradnji tega doma. Dejal je, da ta dom ni le dom JLA, pač pa tudi dom športa, kulture. Menil je, da bo imel dom veliko vlogo pri obrambni vzgoji mladine in vsega prebivalstva. V kulturnem delu proslave je sodeloval orkester JLA iz Beograda z mešanim pevskim zborom in solisti.

Pa akademiji so si udeleženci ogledali dom. Zvečer je bilo še družabno srečanje, ki sta ga priredili JLA in občinska skupščina.

Proslavljanje dneva JLA je trajalo še vse do 22. decembra. V tem času so zvrstile razne prireditve, podeljevanje priznanj, odlikovanj ter športna in kulturna srečanja. Svečanosti v počastitev dneva JLA so bile hkrati tudi zaključne prireditve v počastitev 30-letnice osvoboditve in socialistične graditve.

J. PRIMC

PROSLAVA DNEVA JLA

Zelo uspela osrednja proslava dneva JLA je bila 18. decembra v Kočevju. V kulturnem delu so nastopili moški pevski zbor iz Kočevja, vokalna skupina Doremi, KUD gimnazije Kočevje in gimnazijski ansambel, v katerem so bili učenci glasbenih šol iz Kočevja in Ribnice.

PLAKETO V ZAHVALO

22. decembra dopoldne je bila v vojašnici Bela krajina v Črnomlju svečanost ob dnevu JLA. Udeležili so se je številni predstavniki družbenopolitičnega in javnega življenja Bele krajine, kot tudi mladina. Po govorih komandanta Stojana Šonca in inž. Martina Janžekoviča, predsednika občinske skupščine Črnomelj, je bil krajši kulturni spored. Ob tej priložnosti je Krajevna skupnost Črnomelj podelila pripadnikom garnizije plaketo KS Črnomelj, priznanje za uspešno sodelovanje in pomoč.

DARILA ZA STARE

V teh dneh bodo terenski odbori krajevne skupnosti Kočevje – mesto obdarili občane, stare nad 75 let. V darilnem paketu oziroma vrečki bo razen pijače in sladkarij še sadje.

STANE DOLANC NA LOVU. Te dni so člani lovske družine Podbočje priredili lov v najlepšem predelu lovišča – na Bočju. V gosteh so imeli visoke goste: Staneta Dolanca, sekretarja IK predsedstva CK ZKJ, Marjana Orožna, republiškega sekretarja za notranje zadeve, in Mihaela Butaro, republiškega sekretarja za narodno obrambo. Gostje so bili navdušeni nad bogatim lovom, nad lepim vinorodnim krajem in gostoljubnostjo domačinov. (Foto: Jože Zupančič ml.)

VREME

Suho, razmeroma sončno vreme z meglo po kotlinah se je zadrževalo v prvi polovici tedna. Po prehodnem poslabšanju vremena od četrtka na petek bo ob koncu tedna ponovno precej jasno in sveže vreme.

Dvorana v novem domu JLA je gotovo ena najlepših v Sloveniji in Jugoslaviji. Na sliki: gostje na akademiji ob otvoritvi. (Foto: Primc)

tedenski mozaik

Komaj so se predali moluški skrajneži na Nizozemskem (tisti v vlaku in oni, ki so vdrli v indonezijski konzulat v Amsterdamu) je prišla na naslovne strani časopisov nova novica o nasilju: skupina arabskih teroristov organizacije „Roka pravice" o kateri doslej ni nihče slišal (je napadla poslopje, v katerem so zasedli ministri dežel OPEC (to je združenje proizvajalcev nafte) in tako začeli na Dunaju novo dramo mednarodnega terorizma. Konec v tem trenutku še ni znan, vendar pa nekatera znamenja kažejo, da bo srečen – kar pa nikakor ni mogoče trditi za začetek, med katerim so izgubili življenje trije ljudje, dva pa sta bila ranjena. Avstrijske oblasti so pri priči izpolnile vse zahteve ugrabiteljev in jim dale na voljo letalo, s katerim so se odpeljali najprej v Alžir, zatem v libijsko glavno mesto Tripolis in nato v Bagdad. Spotoma so izpuščali talce. Tako kot vselej, je tudi topot mednarodna javnost ostro obsodila to dejanje, toda besede obsodb so kajpak tudi topot premalo. Dokler bodo namreč nekatere dežele kljub vsemu dajale gostoljubno zatočišče teroristom katerekoli vrste (arabskim, četniškim, ustaškim ali drugim) se stanje ne bo dramatično spremenilo in izboljšalo. . . . na žalost . . .

Ta teden pa so se na zahodu znova začele širiti tudi novice o bolezni generalnega sekretarja sovjetske komunistične partije Leonida Brežnjeva. Po njih naj bi imel sovjetski voditelj raka na čeljusti, kar skušajo nekateri časopisi „dokazati" na najrazličnejše načine – in tudi precej neokusno . . . senzacije za vsako ceno . . .

Medtem pa, kot vse kaže, gre nekemu drugemu (bivšemu sicer) voditelju kar dobro: nekdanji ameriški predsednik Richard Nixon, ki je odstopil po znani aferi Watergate, se čedalje večkrat pojavlja v javnosti in sledov o njegovi bolezni (noge) sploh ni več videti. Ampak to utegne imeti tudi slabo stran: lahko ga namreč pokličejo kot pričo pred sodišče, kar je doslej odklanjal zaradi – bolezni . . . vsaka medalja ima dve plati . . .

Pravi »fevdi« v tujini

Vrsta nalog, ki zadevajo predvsem področje zunanje trgovine, je naletela v zadnjem času na posebno pozornost. Na eni strani gre za njeno vlogo pri prizadevanjih za stabilizacijo, na drugi pa za reševanje vrste problemov, ki jih imamo na področju kadrovske politike. Še tako lepih in utemeljenih načrtov ni mogoče uresničiti brez ustreznih ljudi. Zato bo resnično treba v vseh organizacijah združenega dela pretehtati vse tiste, ki se ukvarjajo z zunanjim trgom v delovni organizaciji, še pozorneje pa oceniti vse, ki so zaposleni v naših podjetjih, predstavništvih ali drugih poslovnih enotah v tujini.

Ob številnih kritičnih ugotovitvah, ki smo jih o tej tematiki lahko zasledili v zadnjem času, je še posebnega pomena precejšnja razdrobljenost naših predstavništev v tujini, kar je vsekakor odsev razdrobljenosti slovenskega gospodarstva. Še vse preveč so tudi usmerjena na tako imenovano konvertibilno območje, saj imamo na zahodu 52 odstotkov vseh predstavništev, na Vzhodu 23,4 in le skromnih 15,6 odstotka v deželah v razvoju. To očitno kaže, da so kljub napredku v ekonomskem sodelovanju dežele v razvoju še precej zapostavljene in da bo treba v tem pogledu še precej narediti.

Da na področju naše zunanje trgovine še zdaleč ni vse v redu, kaže tudi dejstvo, da številne organizacije združenega dela še vedno niso sprejele samoupravnih aktov, s katerimi bi jasno opredelile odhajanje svojih predstavnikov v tujino. Prav zato tudi lahko brez tveganja govorimo o „fevdih", ki so si jih dobili nekateri predstavniki, ker so baje nenadomestljivi, o tehnomenagerskem oziroma na pol privatnem odločanju, kdo naj bi zastopal delovno organizacijo izven naših meja, in o premajhni vlogi ZK, ki doslej marsikje ni odločneje posegala v politiko izbora najustreznejših ljudi. Tako je med njimi približno polovica takih, ki so bili doma na vodilnih mestih, precej pa jih je stalno v tujini že tudi več let. Očitno je namreč, da jih privabljajo precej visoki osebni prejemki, ki segajo tudi preko 2 tisoč dolarjev na mesec. To glede na stroške življenja samo po sebi ni ničesar slabega, vendar je treba poudariti, da večina naših predstavnikov še zdaleč ni nagrajevana po delu.

Zato je očitno, da se bomo morali v prihodnjem letu vprašati, kakšne in koliko predstavnikov resnično potrebujemo v tujini, saj bi lahko nekateri med njimi na podlagi dogovorov in sporazumov zastopali tudi po več organizacij združenega dela hkrati. Razen tega bo treba urediti enotnejši sistem priprave vsakega posameznika, ki odhaja kot predstavnik v tujino (za stalno ali samo občasno), odpraviti kadrovanje po načelu „ti meni – jaz tebi", poskuse prikrivanja resničnega stanja poslovanja v tujini in monopola nad tem, ki ga marsikje skrivajo za tančicami o poslovni tajnosti ter še naprej ostreje preučevati kršitve poslovnih načel in gospodarskega kriminala.

Bistveno je namreč, da bomo začeli tudi na tem področju samoupravno odločati v kadrovski politiki in se zavedati nujnosti spoštovanja moralno-političnih in strokovnih kriterijev.

JANEZ KOROŠEC

TELEGRAMI

HAVANA – Na prvem kongresu KP Kube so sprejeli smernice prvega petletnega načrta razvoja, ki predvideva, da se bo proizvodnja letno povečala povprečno za 6 odstotkov. Načrt v glavnem teži k nadaljnji industrializaciji Kube.

ATENE – Atenski seizmološki observatorij je sporočil, da je zahodni del Grčije v nedeljo doživel potres jakosti 5,5 stopnje po Richterjevi lestvici. Po sporočilu lokalnih oblasti niso zabeležili večje škode.

CANBERRA – Bivši avstralski premier Gough Whitlam bo ostal voditelj laburistov do 27. januarja prihodnjega leta, ko bo parlamentarno vodstvo izvolilo šefa stranke za daljšo dobo. To so sklenili na burni seji vodstva laburistov v Canberri.

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

ZDOMCI PRIHAJAJO

– To je pa zelo neodgovorno od vas zdomcev. Mi in banka smo se pripravili, da vas čim lepše sprejmemo, vi pa prihajate s praznim kovčkom in prazno denarnico . . .

NEW YORK – Sreča v nesreči je spremljala letalski družbi Braniff in TWA, katerih letali sta doživeli nesreči v New Yorku in Milanu. Najprej se letalo DC-8 družbe Braniff ni moglo dvigniti s steze (na sliki), nekaj ur kasneje pa se je nepravilno spustilo letalo boeing 707 letalske družbe TWA na milansko letališče. K sreči v obeh primerih ni bilo mrtvih. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Argentinska kriza

Upor dela letalstva se je sicer končal, toda predsednica Izabela Peron si je lahko oddahnila le začasno, kajti kriza argentinske družbe se nadaljuje.

Upor dela letalskih sil je samo ena izmed točk burnega cik-caka Argentine v zadnjih nekaj letih, neke vrste protest zoper stanje, kakršno je.

Težko je verno zadeti vse razsežnosti argentinskih zadreg, toda zdi se, da le-te nikakor niso zgolj politične, marveč tudi gospodarske in družbene, pa je zato tudi tako zelo težko najti rešitev, zakaj treba jih je najti več. In prav tu je težava: Argentina hudo pogreša osebnost, ki bi znala odpreti nova obzorja, pokazati nova pota in obuditi nova upanja.

Dežela je namreč kljub vsej svoji nedvomni potencialni gospodarski moči v bistvu komaj za silo ekonomsko neodvisna. Večji del kapitala je v tujih rokah (če bi se, denimo, lastniki tujega kapitala odločili, da nenadoma vzamejo svoje naložbe in jih odpeljejo v tujino, bi se znašla dežela prav na robu prepada) in to velja zlasti za industrijo.

Po smrti Perona, ki je znal potegniti (čeprav včasih tudi s pomočjo demagogije) za seboj množice, je ostala v predsedniški palači praznina. Kandidatov za mesto predsednika (prihodnje leto bo potekel mandat Izabeli Peron) je več, med njimi je zelo verjetno najresnejši Italo Luder, ki je, mimogrede rečeno, velik prijatelj Jugoslavije.

Vojska več ali manj le od strani opazuje dogajanja na sceni in se noče vmešavati, razen v zelo redkih primerih, kakršen je bil, na primer, upor dela letalskih sil, ki pa se ni razširil na druge rodove vojske.

Dejstvo je namreč, da skuša vojska še vedno ostati v svojih ustavnih okvirih in se noče vmešavati v boj za oblast. Koliko časa bo še to trajalo, je vprašanje, na katerega najbrž nihče ne more odgovoriti, saj je predvsem odvisno od tega, kako vojaki ocenjujejo položaj. Precej brez smisla bi namreč bilo, menijo nekateri krogi v vojski, če bi se lotili oblasti v tem trenutku, ko poka in se lomi na vseh koncih, saj ne bi mogli ničesar storiti in bi z nasilnim prevzemom oblasti zgolj škodili ugledu vojske.

To je seveda samo ena izmed razlag in zanesljivo ne predstavlja vse resnice v zapletene argentinske scene.

KONČANA PARIŠKA KONFERENCA

Pariška konferenca o mednarodnem gospodarskem sodelovanju, ki se je končala minuli teden v francoski prestolnici, ni prinesla senzacionalnih dosežkov, je pa vseeno uspela in to skorajda bolj kot so pričakovali.

Njena vrednost je v tem, da so razvite dežele sprejele nerazvite kot enakovredne partnerje v dialogu in s tem priznale medsebojno soodvisnost. Države v razvoju pa so tudi tokrat pokazale veliko enotnost – kar ni bilo vseskozi lahko, saj imajo nekatere med njimi tudi različne poglede na skupne probleme.

Konferenca je sklenila, da ustanovi štiri posebne komisije, ki bodo naslednje leto skušale konkretneje obdelati nekatere najpomembnejše postavke energije in razvoja.

BEJRUT: TUJI VOJAKI?

Malo pred zaključkom uredništva smo prejeli novico, da so se v boje, ki že več kot osem mesecev divjajo v Libanonu, vmešali tudi tuji vojaki. Kdo so in koliko jih je (govorijo kar o 10.000 možeh!) v tem trenutku še ni znano, toda če so ta poročila resnična, se utegne libanonska drama še nevarneje in usodneje zaplesti.

Medtem je egiptovski predsednik Sadat posvaril, da bi bilo kakršnokoli tuje vmešavanje v Libanon (tudi arabsko!) skrajno nevarno in nezaželjeno. Ni znano, če je egiptovski predsednik dal to izjavo potem ali še prej, ko so v Kairo prišle novice o vdoru „plačancev" v Libanon.

TELEGRAMI

NEAPELJ – Sestdeset potnikov je bilo ranjenih, od tega sedem hudo, ko je trajekt „Capri", ki povezuje Neapelj in otok Iscio, napačno pristal v neapeljskem pristanišču. Na trajektu je bilo 285 potnikov. Slaba vidljivost, kot izjavljajo, ni bila vzrok nesreče.

NÜRNBERG – Predsednik zveznega urada za delo Josef Stingl je izjavil, da bo nezaposlenost v ZR Nemčiji v prihodnjem letu ostala ista kot letos. Od januarja do novembra 1975 je bilo v povprečju okrog milijon nezaposlenih, kar pomeni 4,7 odstotka vse delovne sile.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Velik poudarek kmetijstvu

Čeravno smo na tem mestu že doslej posvečali precejšnjo pozornost tokratnemu sprejemanju razvojne resolucije SFRJ in SRS za prihodnje leto – razpravam ob osnutkih teh resolucij – se tudi danes še uvodoma pomudimo ob tem tako pomembnem družbenem dokumentu; v minulem tednu so namreč pristojna skupščinska telesa (sedem odborov zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ) še podrobno uskladila posamezna republiška stališča o našem začrtanem razvoju v prihodnjem letu, tako da je zbor republik in pokrajin razvojno resolucijo v teh dneh lahko tudi dokončno sprejel.

Ob tem povejmo, da je bilo v usklajevanju resolucije za prihodnje leto najpomembnejše doseči dogovor o višini rasti družbenega proizvoda našega celotnega gospodarstva – pri čemer je bil sprejet predlog ZIS, naj bi za prihodnje leto ta rast znašala približno 5,5 odstotka. V razpravah je bilo sicer poudarjeno, da je ta začrtana rast precej nižja kot pa je bila v prejšnjih letih, in izražena je bila tudi bojazen, ali stabilizacija našega gospodarstva zares lahko temelji na tako znižani stopnji rasti. V teh razpravah pa so zmagale utemeljitve ZIS, ki so se opirale predvsem na bilančno-plačilni položaj naše države. Poudarjeno je bilo, da v prihodnjem letu pri nas nikakor ne bo prostora za takšno vrsto proizvodnje, ki ne bi imela svoje poti na trg – torej za takšno blago, ki bi ostajalo v skladiščih in na zalogah. To je vsekakor bistveno za resnično stabilizacijo gospodarstva, za večanje njegove dejanske materialne moči.

Poudariti velja, da se začrtana stopnja rasti 5,5 odstotka neposredno nanaša tudi na oceno zunanjih gospodarskih gibanj v prihodnjem letu. Če bodo ta gibanja ugodnejša, se tudi naša stopnja rasti seveda lahko ustrezno zveča. Najbolj bistveno v razvojni resoluciji za prihodnje leto pa je – in to še posebej poudarimo – da v letu 1976 nihče ne bo več mogel porabiti tistega, česar ni dejansko zaslužil oziroma ustvaril. Poraba bo dosledno povezana s proizvodnjo ter ne bo več določena vnaprej, neodvisno od proizvodnih gibanj. Edino tako si lahko zagotovimo stabilizacijsko trdnost ter uspešen odpor proti nenehni inflaciji.

Povejmo samo še to, da je bilo v vseh dosedanjih razpravah ob resoluciji za prihodnje leto precej govora tudi o poudarjenem razvoju kmetijstva – posebno pozornost so temu posvetili na seji republiškega izvršnega sveta prejšnji teden, ko so obravnavali predlagane dopolnitve republiške resolucije prav v zvezi s kmetijsko problematiko. Proizvodnji hrane bomo morali dati prihodnje leto kar največji poudarek, in to mora biti temeljna naloga našega kmetijstva – proizvodnjo hrane in surovin iz kmetijstva bi morali povečati prihodnje leto za 5 do 6 odstotkov, so poudarili. Ta problematika je dobila pomemben odziv tudi na posvetovanju slovenskih kmetijskih strokovnjakov prejšnji teden na Bledu – ko je predsednik IS Andrej Marinc posebej poudaril, da moramo prihodnje leto in v prihodnjem srednjeročnem obdobju doseči na področju kmetijstva še večje uspehe kot doslej, če hočemo pokriti domače potrebe po hrani ter se ustrezno vključiti tudi v izvoz. Kmetijsko proizvodnjo je treba povečati, jo izboljšati in jo pravilno usmerjati glede na dejanske tržne potrebe, je dejal ob tem Marinc.

Ta ponedeljek smo po vsej državi slovesno proslavili dan JLA – ob tej priložnosti je predsednik republike in vrhovni komandant naših oboroženih sil maršal Tito sprejel na Brionih delegacijo oboroženih sil na čelu s sekretarjem za narodno obrambo generalom armije Nikolo Ljubičićem. Na kosilu s člani delegacije je predsednik Tito v zdravici med drugim dejal, da je treba v tem jubilejnem letu še zlasti poudariti vlogo, ki jo je imela naša ljudska armada v bojih za osvoboditev in tudi pozneje, v povojni izgradnji naše dežele. Naša armada je najmočnejši steber naše neodvisnosti, je poudaril predsednik Tito, zato se zunanji sovražniki tudi tako trudijo, da bi ta steber izpodkopali. Posebej pomemben pa je za našo varnost tudi naš sistem teritorialne obrambe. Ni bilo po naključju rečeno, je poudaril predsednik Tito, da mora biti naša država jež za vsakega sovražnika; to mora biti res tako.

Minulo soboto pa so v reški ladjedelnici Viktor Lenac slovesno proslavljali visoko obletnico svoje ustanovitve – ob tej priložnosti je pred zbrano množico delavcev na slovesni seji zbora delovnih ljudi spregovoril pokrovitelj njihove proslave sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, ki je poudaril zgodovinsko vlogo komunistične partije in našega delavskega razreda v oboroženi revoluciji med minulo vojno, nato pa je podčrtal pomen našega samoupravnega socialističnega sistema za nadaljnji napredek in razvoj naše družbe.

Ko je govoril o tem, da smo v zadnjem času zavrli nekatera negativna gibanja v našem gospodarstvu, je Stane Dolanc še dejal, da to ne pomeni, da smo dokončno rešili vse ekonomske probleme. Nasprotno – ob sistemu, ki ga izpopolnjujemo, bo še nadalje potrebna visoka zavest in akcija naših delovnih ljudi.

Posebej se je Dolanc dotaknil tudi odnosov z našimi sosedi – pri čemer je dejal, da si prizadevamo za kar najboljše odnose z vsemi državami, vendar pa trdno vztrajamo na naši neodvisnosti, na politiki neuvrščenosti, kar je bilo vseskozi vodilo naše zunanje politike in bo to ostalo tudi za naprej.

Komaj so napolnili novi bazen v Kočevju z vodo, se je vanj že pognal Marjan Grabrijan, monter Kovinarja, čeprav je voda imela komaj 13 stopinj. To po svoje kaže željo prebivalcev Kočevja, da bi imeli plavalni bazen, pa tudi samoprispevek to potrjuje. (Foto: Brus)

Strokovni odbor za gostinstvo pri gospodarski zbornici za Posavje je podelil 25 zasebnim gostincem in družbenim gostinskim obratom v sevniški, krški in brežiški občini priznanja za dolgoletno kvalitetno delo v gospodinjstvu. Podelitev je bila v soboto na Čatežu. (Foto: J. Teppey)

Novoletno razpoloženje so v črnomaljski samopostrežbi že pričarali. Trgovina je znana po tem, da vsako leto okusno dekorira prostore, kar je kupcem všeč. Za zgled so lahko Novomeščanom, kjer kaj takega ne premoremo. (Foto: Ria Bačer)

Gneča pred prodajnimi pulti. Pred novim letom se zlasti v živilski trgovini tare ljudi. Prodajalci se morajo urno obračati, da kupcem kolikor mogoče hitro postrežejo. Ljudje imajo v teh dneh precej izrednih nakupov. Posnetek je iz poslovalnice Dom v Brežicah. (Foto: J. Teppey)

DOPLAČILO ZA GROZDJE

To leto vinogradnikom v krški občini ni bilo najbolj naklonjeno. Pomladanska siva plesen in slabo, mokrotno vreme sta povzročila, da je bilo grozdja okoli trideset odstotkov manj kot lani. Na srečo je lepa jesen vendarle pomagala, da je bil pridelek nekaj boljši kot lani in da bo temu primerno boljše tudi vino. Krški Agrokombinat je v takih razmerah z odkupom grozdja še kar zadovoljen, saj so ga zbrali le 20 odstotkov manj kot leto poprej. Vinogradnikom so tokrat za kilogram črnih sort plačali po sedem dinarjev predujma, za bele pa šest. Po predujmu bodo kmetovalcem dajali še doplačilo, ki bo 60 par za kilogram belega grozdja in dinar za črne sorte.

Sejmišča

NOVO MESTO: kljub mrazu je bil ponedeljkov sejem dokaj živahen. Prišlo je tudi precej kupcev iz oddaljenih krajev, cene prašičem pa so znatno poskočile. Naprodaj je bilo 311 pujskov in 38 nad tri mesece starih prašičev. Rejci so prodali 297 živali; mlajši prašiči so veljali od 440 do 580 din, starejši pa od 590 do 750 din.

BREŽICE: na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 509 pujskov in 27 nad tri mesece starih prašičev. Pujskov so prodali 347 po 27 do 28 din kilogram žive teže, starejših prašičev pa 19 – po 19 do 20 dinarjev kilogram žive teže.

Pičla integracijska bera v Posavju

Na skupni seji medobčinskih svetov ZK in SZDL ter komisije za družbenoekonomske odnose pri MS ZKS so minuli teden v Brežicah obnovili pred letom dni sprejete sklepe sveta ZK Posavje o sodelovanju in povezovanju v regiji. Predsednik DE komisije Ivan Glogovšek je poročal, da žal ni pričakovanih rezultatov, da pa so nekatere akcije vendarle

V kovinsko predelovalni industriji v Posavju snujejo vrsto integracij, ki segajo čez regijske meje.

stekle. V celoti se je uresničila zahteva po enotni banki v Posavju in podružnice s sedežem v Krškem že nekaj mesecev uspešno opravlja svoje poslanstvo.

Nakazana integracija kovinsko-predelovalne industrije se ni posrečila. V teku so razgovori za drugačne kombinacije. Podjetje SOP Krško pripravlja nov program, Sigmat Brestanica si utira pot za integracijo z Novolesom, Obrtno kovinsko podjetje Dobova pa snuje združitev s trebanjskim Trimom. Misel na združitev s Kovinarsko v Krškem je ta kolektiv opustil, ker si ne more privoščiti čakanja brez ustreznega proizvodnega programa.

V konfekcijski dejavnosti komisija ni zasledila bistvenih premikov in kot kaže, ne bo prišlo do povezave z dolenjsko regijo. Med tem je doživela več podpore pobuda za SOZD Lisca–Jutranjka–Mura. V kmetijstvu je bil sklenjen sporazum o poslovno-tehničnem sodelovanju. Podpisale so ga vse štiri organizacije v regiji, vendar v praksi ni čutiti posebne želje po dejanjih.

Razprava o organizacijski razcepljenosti zdravstvene službe je dvignila precej prahu. Ponovno je bila izrečena zahteva po združitvi lekarn in ustanovitvi skupnosti tozdov in OZD s področja zdravstva. S tem pa se Posavje ne odpoveduje misli na tesnejšo organizacijsko povezavo zdravstva, kakor hitro bo ta možna. Oba sveta sta odločno zahtevala enotno rizično skupnost za vso Slovenijo, saj bodo s tem odstranjene tudi vse nepotrebne ovire za poenotenje zdravstva v regiji. Zahtevo po enotni rizični skupnosti v Sloveniji je postavil že tudi aktiv zdravstvenih delavcev komunistov v Posavju.

Na skupni seji obeh svetov je bile izrečena še zahteva po ustanovitvi interesne skupnosti za predelavo nekovin in zahteva po ustanovitvi koordinacijskega odbora občinskih raziskovalnih skupnosti.

Lani je svet ZK Posavje sprejel sklep, da morajo komunisti v izvršnih svetih občinskih skupščin več napraviti za koncepte razvoja posameznih panog, vendar to ni bilo uresničeno. Sveta podpirata ustanovitev poslovne skupnosti za turizem (ta vključuje gostinstvo, trgovino, kmetijstvo in obrt), od kmetijskih organizacij pa zahtevata, da sporazum, ki so ga podpisale, ne bo ostal samo na papirju.

J. TEPPEY

Tozd, ki ga imajo radi drugi tozdi. (Pavliha)

KIT v obrisu

Agroživilski kombinat – tako neuradno pravijo snujoči se sestavljeni organizaciji združenega dela KIT (kmetijstvo, predelovalna industrija, trgovina) – že dobiva jasnejše obrise, izkristalizirala pa so se tudi nekatera najpomembnejša izhodišča za vključitev v to združbo.

Pred dnevi smo na kratko že pisali o pobudi, da bi v Sloveniji dali skupno streho večjemu delu kmetijskih delovnih organizacij, predelovalne industrije in trgovskih hiš in da bi bil eden glavnih namenov takega povezovanja tudi red na tržišču s kmetijskimi pridelki in izdelki kmetijske predelovalne industrije.

Za Dolenjsko, Posavje in druge dele našega območja je prav gotovo zanimivo, da se želijo vključiti v SOZD KIT številne kmetijske zadruge, kmetijski kombinati, podjetja predelovalne industrije in drugi, tudi zato, ker se pod novim okriljem nakazuje možnost stoodstotne prodaje vseh pridelkov.

Kot je v Trebnjem na seji skupščine dolenjskih občin poudaril inž. Tone Mastnak v imenu iniciativnega odbora za to združevanje, bo predvidena SOZD zajela več kot tri četrtine območja vse tržne proizvodnje mesa in mleka v Sloveniji.

Prav tako je inž. Mastnak povedal, da nekoliko kasnijo dokumenti, ki jih je potrebno sestaviti, obravnavati in sprejeti v tem primeru. Tako naj bi bil osnutek samoupravnega sporazuma hkrati z drugimi akti pripravljen do konca tega leta.

Na Dolenjskem glede tega niso nestrpni, čeprav so dosedanja gradiva, ki so jih do zdaj dobivali od iniciativnega odbora, nekoliko pomešala nekatere pojme. Menijo pa, da je prvi pogoj za tako povezavo, da začno uresničevati že sprejeti samoupravni sporazum o poslovno-tehničnem sodelovanju, poleg tega pa, da se posebno kmetijske organizacije dokončno ustavno oblikujejo.

I. Z.

Kam z odpadki?

Tudi na Slovenskem je čedalje bolj čutiti „zobe" ekološke krize, pa zategadelj nesporno velja, da domala noben zavarovalni ukrep ni prezgoden. Temu primerna je pozornost, ki jo ekološki problematiki posvečajo celo republiški „vrhovi". Dve veliki ekološki prireditvi bodo prihodnje leto v prvi polovici februarja priredili IS skupščine SR Slovenije, Raziskovalna skupnost Slovenije in Gospodarska zbornica SR Slovenije.

Od 2. do 7. februarja bo v Ljubljani posvet „Odpadki-surovine 76". Med temami posveta bodo tudi možnost zbiranja in ponovne predelave odpadnih snovi, razvoj in izdelava tehničnih naprav za čiščenje in predelavo odpadnih snovi, surovine iz odpadkov in njihova uporabnost, vprašanje ustrezne embalaže in odlagališč za odpadke ipd.

Novi dimnik trboveljske elektrarne bo zmanjšal oneznaženost zraka v bližnji okolici. Kako pa bo vplival na širšo okolico, na primer ob Savi proti Sevnici? Ljudje še niso pomirjeni.

Če bo omenjeni posvet bolj strokovnega značaja, bo hkrati širšemu krogu ljudi dostopnejša razstava „Tehnika za okolje 76", ki bo od 4. do 10. februarja na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Že naslov razstave pove, da bo šlo za prikaz tehnike za zaščito okolja, zlasti z metodami zbiranja, sortiranja, in vračanja odpadkov v proizvajalne in naravne ciklične procese. Predstavljeni bodo stroji, oprema in druga tehnična sredstva za take postopke in za zaščito okolja sploh.

Sočasno s posvetom in razstavo bo v Ljubljani tudi 3. jugoslovanski simpozij o varstvu zraka pred onesnaževanjem in 1. simpozij o racionalnem gospodarjenju s toploto.

RIBNICA: O GOSPODARJENJU

Skupna seja vseh zborov občinske skupščine Ribnica je predvidena za 26. december. Na njej bodo razpravljali o gospodarjenju

Kmetijski nasveti

O oslih da, o kuncih ne

Malo, tako rekoč nič, ni slišati o reji kuncev. V strokovni literaturi skorajda ni moč zaslediti prispevka o tej živinorejski panogi, kot da ne bi bilo vredno zanjo ničesar narediti, ker je pač – tak je vtis – kuncereja pozornosti nevredno drobnjakarstvo.

Da živimo v zmoti, če tako mislimo, nas uči primer sosedov, zgled Italije. Kunčje meso, ki je lahko prebavljivo in hranljivo, celo bolj kot perutninarsko, prihaja na krožnike vse številnejših italijanskih družin. Zadnjih deset let se je prireja in poraba kunčjega mesa skoraj potrojila. Dvajsetina vsega mesa, ki ga pojedo Italijani, prihaja iz malih kunčjih stajic in kunčjih farm. Tudi v drugih deželah se povečuje zanimanje za rejo kuncev, vendar natančnejših podatkov o tem ni, saj je doslej tudi mednarodna organizacija FAO podcenjevala pomen te živinorejske panoge in ni navajala statističnih podatkov v rednih poročilih, medtem ko je, na primer, objavljala poročila o reji oslov.

Reja kuncev pa ni koristna le zaradi mesa, temveč tudi zaradi pridobivanja kožuhovine. Polovico vseh krzen, ki jih predela krznarska industrija na svetu, je zraslo na kuncih in zajcih. Brez kunčje dlake si ni mogoče predstavljati klobučarstva, galanterije, rokavičarstva ipd. Da o vzporednih koristih (gnoj, krmljenje plevelnih rastlin) in vzgojnih učinkih reje teh prijaznih živalic sploh ne govorimo.

Kunci imajo pred drugimi živalmi za prirejo mesa veliko prednost: naglo se razmnožujejo. Le perutninarstvo se lahko kosa z njim. Od ene same plemenske živali je mogoče pridobiti na leto 20 in več kilogramov mesa.

V prid povečanju reje govorijo tudi sorazmerno majhni stroški naprave stajic, ki pa ne smejo zanemarjati osnovnih zdravstvenih zahtev, ter majhni stroški reje. Kunci lahko živijo od plevela in odpadkov iz gospodinjstva, da, celo od žaganja, ker lesna vlakna kunci (glodalci!) precej bolje prebavljajo kot ovce in govedo, preprečuje pa jim tudi sicer najbolj nevarno bolezen kuncev – kokcidiozo.

Inž. M. L.

Zimsko veselje

(Karikatura: Marjan Bregar)

vredno je zapisati...

V Sloveniji so bile stanarine zakovane deset let – vse do letos, ko so jih šele na podlagi družbenega dogovora povečali za 25 odstotkov, in še to zaradi tega, ker so predvideli, da cene komunalnih storitev ob koncu decembra 1975 ne bodo prerasle lanskih za več kot 17 odstotkov.

Dirka stanarin?

Po uresničenem dogovoru se je pokazalo, da imajo nerazvite občine na Dolenjskem in v Posavju znatno večje stanarine kot druge manj razvite občine v Sloveniji, na sploh pa je postalo očitno, da so stanarine manjše v večjih in večje v manjših (podeželskih) mestih.

Stanarina na kvadratni meter stanovanja je po družbenem dogovoru na našem območju takale: v Brežicah 3,46 din, Črnomlju 4,04, Krškem 3,47, Kočevju 3,42, Metliki 4,20, Novem mestu 4,30, Sevnici 4,65 in v Trebnjem 4,16 din, medtem ko za Ribnico ni podatkov. Za primerjavo naj navedemo, da je stanarina v Ljubljani 3,50, v Mariboru pa le 2,95 din za 1 m2.

V skladu s predvidenim dogovorom o družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1976 – 1980 se bodo tudi stanarine povečevale tako, da bomo v naši republiki ob koncu tega srednjeročnega obdobja dosegli tako imenovane stroškovne (ekonomske) stanarine. Skupnost slovenskih občin, ki usklajuje interese občin tudi na področju stanovanjske politike, je stanovanjskim skupnostim že poslala gradivo, na podlagi katerega se bodo v občinah odločili za tako podražitev stanarin, kakor kažejo potrebe.

Skupnost slovenskih občin je tudi pozvala občine zamudnice, naj čimprej sprejmejo družbeni dogovor o stanarinah za leto 1975. Pri tem poudarjajo, da je nujno spoštovati republiški dogovor o oblikovanju cen stanovanjske graditve, navsezadnje tudi zato, ker so stanarine in cene graditve stanovanj v medsebojni odvisnosti.

I. ZORAN

Ob vselitvi plačati varščino

To je predlog izvršnega odbora skupnosti slovenskih občin, ki je imel zadnjo sejo v Kostanjevici

Izvršni odbor skupnosti slovenskih občin je 18. decembra v Kostanjevici pod predsedstvom Vinka Jagodiča pretresal nekatera pereča vprašanja stanovanjske politike in komunalne dejavnosti, zatem pa razpravljal o oblikah medobčinskega sodelovanja v naši republiki.

Približno dve uri je bila beseda o stanarinah in sredstvih za stanovanjsko graditev. Menili so, da bi se morale stanarine letno povečevati tako, da bi ob koncu srednjeročnega obdobja 1976-1980 uvedli stroškovne (ekonomske) stanarine. Slišati pa je bilo tudi pomisleke, češ da to ne bo preprosto uresničljivo, ker cene stanovanj naraščajo hitreje, kot bi jih lahko dohiteli z znosnim letnim porastom stanarin.

Sredstva za stanovanjsko graditev naj bi se v letu 1976 bistveno ne povečala. Zbirali naj bi jih, kot do zdaj, po 6-odstotni stopnji. Manjša ne pride v poštev, saj se je treba zavedati, da drugače v Sloveniji ne bo možno zgraditi še 72.000 stanovanj, kolikor naj bi jih po načrtu pridobili v naslednjem obdobju.

Več denarja za stanovanja bi se nabralo, če bi se posrečilo zajeti še druge vire. Na izvršnem odboru so poudarili, da mislijo predvsem na sredstva zasebnikov. Seveda bi morali v občinah izdelati ustrezne pravilnike ter dopolniti družbeni dogovor, ki ga je skupnost slovenskih občin sprejela že predtem. Za občane, ki varčujejo denar za stanovanja na bankah, bodo pripravili posebno stimulacijo. Osnutek odloka, ki bo to urejal, je že napisan.

Del sredstev za stanovanjsko graditev naj bi po najnovejšem predlogu dala tudi tako imenovana varščina od najemniških stanovanj, ki naj bi jo plačali stanovalci ob vselitvi kot nekakšno participacijo k stroškom za zgrajeno stanovanje. Mlade družine naj bi dobile to ugodnost, da bi jim plačilo kvarščine odložili za nekaj let.

Komunalnih skupnosti niso oblikovali še nikjer v Sloveniji. To ni v skladu z dogovorom, sprejetim pred mesecem. V nekaterih občinah akcija kasni, ker so čakali, kako bodo oblikovali cestne skupnosti. Izvršni odbor je sklenil, da je treba s komunalnimi skupnostmi pohiteti.

I. Z.

ČEVLJARJI POSLEJ SKUPAJ

Torkovo glasovanju o združitvi Industrije obutve Novo mesto in Čevljarskega podjetja BOR Dolenjske Toplice je uspelo. V Dolenjskih Toplicah je glasovalo za združitev 85 odst. zaposlenih, v novomeškem kolektivu pa 78 odst. V okviru novega podjetja bosta obe dosedanji OZD organizirani kot temeljni OZD.

USTANAVLJANJE KASNI

Številnim samoupravnim interesnim skupnostim, ki že delujejo, se bodo v občinah pridružile še komunalne skupnosti. Te skupnosti bi morali po dogovoru ustanoviti do konca leta 1975, ker pa so marsikje čakali na oblikovanje cestnih skupnosti, se je akcija zakasnila. Na Dolenjskem in v Posavju imajo iniciativne odbore povsod, razen v Črnomlju.

NOVOST: STAVBNE ZEMLJIŠKE SKUPNOSTI

Zakonoma o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča ter o prispevku za uporabo mestnega zemljišča se bo kmalu pridružil še zakon o gospodarjenju s stavbnim zemljiščem, ki bo s prvima dvema usklajen. Osnutek, ki ga je pripravil republiški sekretariat za urbanizem in se je o njem že začela javna razprava, predvideva pomembno novost – stavbne zemljiške skupnosti, ki jih bodo morale ustanoviti vse občine. Zakonski osnutek predvideva, da bo ta skupnost prevzela urejanje zemljišč v mestih in naseljih, za katera je sprejet urbanistični ali zazidalni načrt, medtem ko bodo zemljišča v drugih krajih dobile v urejanje ali krajevne skupnosti ali sama stavbna zemljiška skupnost v skladu s predpisi občinske skupščine. Eden od stalnih virov stavbne zemljiške skupnosti bo po osnutku novega zakona odškodnina za uporabo stavbnega zemljišča. Ta odškodnina je v bistvu prispevek za uporabo mestnega zemljišča, ki ga plačujejo do zdaj.

PRIZNANJE NOVOMEŠKIMA KRIMINALISTOMA

Skupnost muzejev Slovenije je minuli teden podelila posebni „Priznanji za varstvo kulturnih dobrin" načelniku oddelka pri UJV Novo mesto Milanu Lahu in kriminalistu Francu Gosenici. Priznanji sta bili izročeni ob podelitvi letošnjih Valvasorjevih nagrad. Znano je, da sta Milan Lah in Franc Gosenca veliko pripomogla k odkritju italijanske tatinske skupine, ki je letos poleti vdrla v Dolenjski muzej in odnesla blizu 100 dragocenih predmetov iz tako imenovanega halštatskega obdobja.

V SPOMIN

23. decembra 1975 ta minili dve dolgi žalostni leti, odkar nas je za vedno zapustil naš ljubi, dobri sin in brat

BRANKO FUČKO

Ne moremo verjeti, da te ni med nami. Naša hiša je brez tebe pusta, prepuščena solzam. Svoj poklic si si izbral in ga dosegel. Ko si začel svobodno živeti, te je kruta usoda brez besed, brez pozdrava vzela, tvoje mlado, komaj 19-letno življenje.

Hvala vsem, ki se te tako radi spominjajo in ti nosijo cvetje na tvoj prerani hladni grob.

Neutolažljivi:
mama, oče, bratje Ivica, Pepi in Vlado.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega moža in očeta

VLADIMIRJA PROSENIKA

iz Trebnjega

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Topla zahvala občinski delovni organizaciji ZB, govorniku za poslovilne besede in dekanu za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Cilka, sin Vladimir, Francka in drugo sorodstvo

---

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

RUDIJA NOVAKA

iz Mahovnika pri Kočevju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem ter gasilskemu društvu Mahovnik, ki so nam pomagali in nam v težkih trenutkih stali ob strani. Hvala za izrečena sožalja, podarjene vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Prav tako se zahvaljujemo kolektivu Tekstilana in ZB. Najlepša hvala govornikom tov. Šobarju, tov. Ruparčiču in tov. Jakopinu za poslovilne besede. Posebno se zahvaljujemo sosedom Špiletičevim, ki so nam bili v veliko pomoč.

Žalujoči: žena Betka, hčerka Zdenka z družino, sinova Rudi z družino in Slavko ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi drage, nepozabne mame

KRISTINE PAŠIČ

iz Štrekljevca pri Semiču

izrekamo zahvalo sorodnikom, vaščanom in znancem, tovarni ISKRA Semič, ZB Štrekljevec in tovarni JULON, Ljubljana. Hvala župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: mož Tone, otroci Tone, Marija, Slava, Anica, Tinka in Rezka z družinami ter sin Ivan.

Tiho, kakor je živela, nas je za vedno zapustila naša dobra, draga, skrbna, ljuba mama, žena, tašča in stara mama

ANI PODPADEC

iz Praproč pri Trebnjem

Ko smo se morali tako nepričakovano sprijazniti z bridko in nenadomestljivo izgubo naše ljube nepozabne mame, žene, tašče in stare mame, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno ali pismeno sožalje, za vse vence in cvetje, katerega je imela tako rada in s katerim ste zasuli njen prerani grob. Zahvaljujemo se zdravniškemu, medicinskemu in strežnemu osebju internega oddelka splošne bolnišnice Novo mesto za nego in ves trud, da nam bi jo ohranili pri življenju. Iskrena hvala duhovščini za lep govor in spremstvo, pevcem za zapete ganljive žalostinke. Vsem, ki ste jo imeli radi, jo spoštovali in nam v teh najtežjih trenutkih stali ob strani, še enkrat prisrčna hvala!

Za njo žalujejo: mož Viljem, hčerki Justi in Lojzka z možem in hčerko Tanjo ter drugo sorodstvo.

Praproče pri Trebnjem, 20. decembra 1975

V SPOMIN

27. decembra bo poteklo leto dni, odkar smo na pokopališču v Brusnicah pod Gorjanci pokopali našo drago, dobro mamo

JOŽEFO MIKOLIČ

iz Velikih Brusnic

Po letu dni je bolečina ob izgubi naše ljubljene mame še vedno neutolažljiva. Vedno se je bomo z ljubeznijo in hvaležnostjo spominjali.

Sinovi: Jože, Stanko, Tone, Miha in Martin ter hčere Anica, Jožica, Milka in Cvetka z družinami:

Brusnice, Kanada, ZDA

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je prezgodaj, tragično zapustil naš dragi mož, očka, sin in brat

JOŽE JURJEVIČ

elektromehanik iz Ljubljane

Pogreb pokojnika bo v Ljubljani.

Žalujoči: vsi njegovi.

Ljubljana, Metlika, Radovica, Trstenik, Chicago

Alkoholizem

10

Piše: dr. JANEZ RUGELJ

V prvo stopnjo spadajo dobro znani obrambni mehanizmi, s katerimi se alkoholik po eni strani brani pred tragično resničnostjo svojega alkoholizma, po drugi strani pa zavrača očitke okolja:

– Najosnovnejši način alkoholikove obrambe je zanikanje. Ne le da alkoholu vdan človek ne priznava, da je od alkohola odvisen, še več, celo močno vinjeni alkoholik se razjezi, če mu kdo reče, da je pijan. Če mu žena očita alkoholizem, ji običajno odvrne: „Saj lahko sam pustim pijačo, če hočem, torej nisem alkoholik."

– Drugi način alkoholikove obrambe je racionalizacija, kar pomeni poskus obrazložitve vzrokov in okoliščin pijančevanja tako, da mu je v prid. Ko mu namreč žena govori o očitnih posledicah njegovega alkoholizma, se ne more kar naprej braniti s trditvami, da ne pije nič več kot drugi ljudje. Zato navaja najrazličnejše vzroke za pitje. Enkrat razlaga, da svojega težkega dela ne more opraviti brez pijače, drugič trdi, da ga mora malo srknili, češ da ga kar naprej zvija v trebuhu. Takšnih, razumsko skonstruiranih vzrokov za pitje bi lahko naštevali še in še.

– Tretji način obrambe je projekcija. Alkoholik išče krivce za popivanje v drugih osebah, predvsem v ženi. Govori ji, da pije zato, ker ga kar naprej ošteva, ga zanemarja, mu v redu ne skuha, hujska otroke proti njemu, se spogleduje z drugimi moškimi itd. Vsi drugi so krivi za njegovo popivanje, on sam pa je čist.

– Četrti način obrambe alkoholikove strategije pa meji že na predrznost. Ko ga žena zaradi popivanja spet pokara, ji odvrne: „Saj vidiš, da cel teden nisem nič spil, če pa sem ga včeraj spet malo, to pa vendar ni nič hudega!" Tako poskuša alkoholik razkosati svoje življenje na trezne in pijane dneve. V zagovor ponuja trezna obdobja, zavrača pa pogovor o dnevih, ko je popival, zapravljal, lenaril, bil grob itd.

To so glavni obrambni načini, s katerimi alkoholik pred sabo in drugimi opravičuje svoj posebni odnos do alkohola. Nekateri so s svojimi izgovori tako prepričljivi, da jim marsikakšna žena nasede. Ko pridejo žene takšnih alkoholikov v ordinacijo po nasvet in pomoč, začnejo navadno svojo zgodbo z eno od naslednjih variant:

– Zmeraj je malo pod gasom, ampak ne prizna in ne prizna, da bi pil.

– Veste, takšno delo ima, povsod mu ponujajo, pa ne zna odkloniti.

– Njegov šef ga ne mara, pa postaja tako živčen, da se mora potolažiti z alkoholom.

– Saj še ni „kroničen", ampak vsaka dva tedna pije po tri dni skupaj, drugače pa je zelo „dober" mož.

Za vsak način obrambe smo navedli po en značilen primer, ki kaže na to, kako alkoholiku nekaj časa uspeva ženo prepričati, da njegovo pitje alkohola ni zaskrbljujoče. Dokler so žene tako „naivne", se seveda z njihovimi možmi ne da nič napraviti za zdravljenje alkoholizma.

Ko obramba popušča, pripravlja alkoholik močnejše orožje

Alkoholizem gre svojo pot. Alkoholik postane sčasoma tako težaven, da se žena ne pusti več prepričati, ampak „ji popustijo živci" in začne ukrepati. Sedaj ga več ne prosi, naj pusti pijačo (nespametno je alkoholiku sploh predlagati, naj neha piti ali pa celo naj pije manj, pač pa je edino smiselno zahtevati od njega, naj se začne zdraviti), pač pa ga ošteva, zmerja in grozi s škandalom, razvezo, odselitvijo itd. Spet nespametno početje, saj grožnj ne uresniči. Tisočkrat zagrozi z razvezo in sploh ne obišče odvetnika. Jasno, da je mož ne jemlje več resno, pač pa jo obvlada z njenim orožjem. Če mu očita pijančevanje, zapravljan denar, grdobije itd., jo predrzno zavrne z grožnjo: „Če ne boš tiho, se bom pa razvezal." In ker se žena (še ni) odločila za razvezo (sicer bi se že razvezala – ne pa z razvezo samo grozila), jo mož na ta način za nekaj časa „umiri", da lahko pije naprej in se obnaša po svoje.

Ko pa alkoholični mož zasluti, da se je žena res začela pripravljati na razvezo ali celo na odselitev, začne uporabljati učinkovitejše orožje: napravil bo vse, kar mu bo prišlo na pamet, samo da si obdrži ženo, ki je pravzaprav njegova sužnja in objekt alkoholičnega izživljanja. (Ponovno smo že omenjali, da je njegova poglavitna „ljubezen" in strast namenjena alkoholu.)

Alkoholik ima močne razloge (opisali jih bomo pozneje), zaradi katerih uporabi vsa sredstva, samo da se žena ne bi odselila. In to mu dolgo uspeva. Kako?

Specifične alkoholikove manipulacije

Kadar bo zaradi njegovega asocialnega obnašanja prišlo v družini do tako hudih zaostritev, da bi ga žena res utegnila zapustiti, jo bo ponovno prosil odpuščanja in ji obljubljal, da se bo poboljšal. Če vse to ne bo zaleglo, bo zabrenkal na drugačne strune. Ker ni prostora, da bi opisali vse pritiske, ki se jih alkoholik poslužuje, bomo našteli samo poglavitne, s katerimi se redno srečujemo v naši praksi:

– na kolenih jo roti in prosi, naj vendar ne razbije družine;

– napiše ji pismeno zagotovilo, da ne bo nikoli več pil, kmalu pa se izmuzne iz hiše in gre naravnost v gostilno;

– da ji „proste roke"; če bo še kdaj napravil „prekršek", ga lahko vrže iz hiše;

– naj se kar razveže, saj bo tako morala takoj iz hiše, ker je stanovanje zapisano nanj;

– lahko se razveže in odseli, ampak otrok ne bo dobila;

– naj samo poskusi, jo rajši ubije, kot da bi dovolil, da takšna sramota zadene njegovo hišo;

– vse bo v hiši prej razbil, preden bo odšel iz nje;

– vse njene reči ji bo uničil, tako da ne bo imela kaj odnesti s seboj.

Ponazorimo to grožnjo s konkretnim primerom, ki je nanj pisec pred kratkim naletel v ordinaciji in dispanzerski skupini. Štiridesetletna žena je deset let prenašala najhujše poniževanje od svojega moža alkoholika. Pred leti jo je tako prebutal, da ji je polomil rebra. Polomljeno in ležečo v gipsu je potem pijan posilil. Spet mu je odpustila in ga jemala v posteljo. Pil je naprej in jo pretepal. Končno ga je nagnala, stanovanje je bilo namreč njeno. Vrnil se je čez nekaj dni, ko je ni bilo doma, in ji v treznem stanju na drobne koščke zrezal vso njeno garderobo v vrednosti štirih milijonov starih dinarjev. In spet mu je odpustila, kljub temu da sta njegova šestnajstletna otroka na dispanzerski skupini v njegovi prisotnosti zahtevala, naj se odseli in jih pusti pri miru. Ker je imel pri ženi in v službi „potuho" ter se je svetohlinsko obnašal, sem odklonil njegovo nadaljnje zdravljenje. Našel je drugega terapevta, ki ga je vzel v dispanzersko skupino, potreben pa bi bil – in žena tudi – dolgotrajnega prevzgajanja v posebnem zavodu, ki ga pa še nimamo. Spet se je napil in čisto podivjal. Žena mu je ubežala tako, da je skočila čez balkon iz prvega nadstropja in si polomila noge. Kmalu zatem je pijan vozil in do smrti povozil pešca. V tem primeru gre očitno za sadistično-mazohističen odnos med zakoncema, ki je v alkoholičnih zakonih kar pogost.

Še nekaj primerov oz. načinov, kako alkoholik obvladuje svojo „naivno sužnjo":

– rajši ji bo otroke podavil, kot bi dovolil, da mu jih odpelje;

– nikamor ne bo odšla; naj samo poskusi, zabil bo vsa vrata in okna ter hišo zažgal in jo na ognju sevrl;

– če bo odšla, jo bo stalno nadlegoval, do smrti ne bo imela miru pred njim.

S takšnimi in podobnimi grožnjami se alkoholik „pretolče" še skozi nekaj let. Ves čas mirno pije in strahuje ženo. Vse te manipulacije so prilagojene stopnji „naivnosti" in življenjskim pogojem alkoholikove žene.

Alkoholik grozi tudi s samomorom

Poznamo še en učinkovit način za obvladanje žene alkoholika.

IZID GLASILA JE PRAZNIK

Že peto leto zapored izhaja naše glasilo „Mladi ob Krki". Kot vselej smo tudi letos z veseljem prišli še na zadnje ure urejanja glasila. Vsi mladi literati pa tudi učenci, ki niso člani krožka, imajo radi to delo, ki ga ves čas spremlja vesel smeh in brezskrben pogovor. V vsako številko glasila je vloženega veliko truda, zato smo veseli, če se nanj naroči kar največ učencev. Ko glasilo izide, je na šoli pravi praznik. Letošnja prva številka je izšla v 637 izvodih, posnetek pa kaže zadnji pregled vseh izvodov pred vezavo. (Foto: foto krožek grmske šole)

METKA GAL

Petnajst let za „rojstvo" univerze

Mariborsko visoko šolstvo je zraslo iz potreb gospodarstva

Po „porodnih krčih", ki so trajali poldrugo desetletje, je Slovenija letos le „rodila" drugo, tokrat mariborsko univerzo.

Zametke mariborskega višjega in kasneje visokega šolstva je narekovalo pomanjkanje visokošolskih kadrov v severovzhodni Sloveniji. Leta 1959 je primanjkovalo 1800 strokovnjakov z visokošolsko izobrazbo, zaposlilo bi se lahko še 1000 predmetnih učiteljev ipd., zato je 2. julija istega leta republiška skupščina sprejela zakon o ustanovitvi višje komercialne šole v Mariboru. V naslednjih dveh letih so bile ustanovljene še višja tehnična, pravna, agronomska in stomatološka šola (slednja je bila 1970 ukinjena) ter pedagoška akademija. Leta 1961 je tako nastalo Združenje mariborskih visokošolskih zavodov.

Vpis v zavode se je večal iz leta v leto. Od 964 študentov v študijskem letu 1959/60 do 4966 študentov lani. Kakšno vlogo so odigrali mariborski visokošolski zavodi pri vzgoji kadrov, dovolj pove podatek, da je bo zdaj diplomiralo nad 11.000 študentov, to je 28 odst. vseh diplomantov v Sloveniji od leta 1945 naprej. Iz mariborskih visokih šol je prišlo 3000 ekonomistov, 2200 tehniških inženirjev, 1400 predmetnih učiteljev, 600 inženirjev agronomije, 900 pravnikov in 2000 organizatorjev dela.

Mariborsko visoko šolstvo, ki je zraslo iz potreb gospodarstva, je v vzgojnem procesu nenehno povezovalo teorijo in prakso, zato so se njegovi diplomanti hitro vključevali v razmere (T)OZD, kjer so se zaposlili. Tudi že zaposleni so na vseh višjih in visokih šolah našli odprto pot do popolnejšega znanja, za kar dandanes skrbi kar 33 sekcij oz. centrov za študij ob delu.

15 let napornega in vztrajnega dela profesorjev in študentov je bilo potrebno, da je visoko šolstvo v Mariboru dobilo kvaliteto izobraževanja in materialne pogoje takih razsežnosti, ki so pogojevale „rojstvo" druge slovenske univerze. Naloga ljubljanske in mariborske univerze je zdaj uresničiti načrt dolgoročnega razvoja, po katerem naj bi do leta 1985 višji in visokošolski študij postopoma zajel četrtino Slovencev, starih od 19 do 24 let.

KLUB DOLENJSKIH ŠTUDENTOV V MARIBORU

ZA VIETNAMSKE OTROKE

Tudi na osnovni šoli Milka Šobar-Nataša smo se učenci vključili v akcijo „teden solidarnosti z otroki Vietnama". 490 učencev nas je zbralo 1827 dinarjev, na podružnični šoli na Lazah pa je 31 pionirjev zbralo 67,60 dinarja, 250 dinarjev pa smo dobili od prodanega starega papirja. Za ta denar smo kupili 8 torbic in jih napolnili s šolskimi potrebščinami ter priložili pismo, fotografije naše šole, razglednico Novega mesta, prospekte Dolenjske, pionirsko kapo, ruto in značko, posebno številko Pionirja ter jugoslovansko in pionirsko zastavico.

Na šoli smo pripravili razstavo o življenju v Vietnamu, v petek, 12. decembra, pa prireditev ob zaključku akcije.

MIRA GRAHEK

NOVOLETNO DARILO

Tako lepo in tako veliko darilo za novo leto bo malokdo dobil, kot ga je dobila Kolpska dolina z novo moderno asfaltno cesto Kočevje–Brod. Zato želimo ob tej priložnosti prebivalci Kolpske doline vsem graditeljem te ceste srečno novo leto 1976, še mnogo zdravja, sreče in napredka ter da bi kmalu zgradili tudi cesto Brod na Kolpi–Delnice. Tako bomo tudi mi povezani s svetom in morjem s sodobnimi cestami. Želimo si še nove, sodobne ceste Brod na Kolpi–Čabar. Tako bi naša lepa in za turizem pomembna Kolpska dolina oživela, čeprav je zdaj že na robu propada.

J. KRIŽ KUŽELJ

POROČNIKA MED PIONIRJI

V okviru praznovanja dneva JLA smo na našo šolo povabili dva poročnika–aviatičarja iz garnizije Cerklje. Pripovedovala sta nam o ustanovitvi prve proletarske brigade pred 34 leti v Rudu in njenih podvigih med NOB. Seznanila sta nas tudi z vojaškimi šolami; zlasti o šoli za letalce nas je veliko zanimalo. Pionirji bi se s tovarišema poročnikoma pogovarjali celo dopoldne, pa kaj, ko smo imeli omejen čas. Zato smo se jima prisrčno zahvalili in čestitali za praznik JLA ter ju še povabili med nas.

ROMAN VOGRINC
novinarski krožek
OŠ Jurij Dalmatin
Krško

DEDEK MRAZ V KAPELAH

V Kapelah bo dedek Mraz obiskal predšolske otroke jutri ob 15. uri v gasilskem domu, šolarje pa v torek ob 9. uri na šoli. V tednu pred novim letom bo RK obdaroval tudi ostarele in onemogle ljudi. Krajevna organizacija ZB Kapele se ob tej priliki zahvaljuje pionirjem in učiteljema Eriki Zajčevi in Adolfu Mačku za res pester program ob dnevu republike.

D. V.

Popestriti dejavnost

Na kmetijskem šolskem centru na Grmu so si zastavili obsežen delovni program — Izdajali bodo glasilo

Pred nekaj tedni smo imeli na kmetijskem šolskem centru na Grmu mladinsko konferenco, po njej pa smo predstavniki OO ZSMS KSC sklicali sestanek in sprejeli delovni program za šolsko leto 1975/76.

Na kmetijskem šolskem centru bomo predvsem poživili dejavnost izvenšolskih dejavnosti; ustanovili smo marksistični krožek, vodita ga prof. Zoran Poredoš in Jožica Muhič. V tem krožku bomo obravnavali lik komunistva, vlogo delavskega razreda, nacionalno vprašanje, odnose med cerkvijo in državo, informbirojevski spor, znanstveni in utopični socializem in druga vprašanja. Člani marksističnega krožka se sestajamo vsak četrtek.

Delujeta tudi kulturni in literarni krožek. Člani, katerih mentor je prof. Slavko Skubic, pripravljajo proslave ob raznih praznikih. Taborniški odred vodi inž. Matjaž Falkner. Na KSC imamo tudi strelski krožek, ki ima za sabo že nekaj tekmovanj.

Po tej mladinski konferenci smo pripravili že dva plesa, še letos pa nameravamo izdati prvo številko glasila „Prve brazde".

Zastavili smo si torej dokaj obsežen in razgiban delovni program, ki ga želimo še razširiti in popestriti. Prepričani smo, da bomo na koncu šolskega leta lahko zadovoljni pregledali rezultate svojega dela.

JOŽICA MUHIČ
tehniška kmetijska šola
Grm Novo mesto

Pionirski odred „1. brigade VDV" z osnovne šole „Baza 20" v Dolenjskih Toplicah je v tednu solidarnosti z otroki Vietnama pripravil in odposlal 18 s šolskimi potrebščinami opremljenih torbic. Zbiralna akcija je tako pokazala, da je večina naših pionirjev pripravljena odprtih src pomagati sovrstnikom, ki živijo v porušeni, a svobodni domovini. Na posnetku: tovariš ravnatelj podeljuje priznanja predsednikom razrednih skupnosti, ki so se najbolj izkazali v akciji „Solidarnost z otroki Vietnama". (Zdenka Strajnar, OŠ „Baza 20", Dolenjske Toplice)

Tovariško srečanje

Pred kratkim so se sestali na povabilo delavskega sveta upokojenci SGP Zidar Kočevje. Snidenje je bilo veselo, saj so prišli iz vseh strani, celo iz drugih republik. Sestanka se je udeležilo nad 30 upokojencev, ostali pa so se opravičili, večinoma zaradi bolezni. Med njimi so bili taki, ki so bili pri podjetju 20, 25 in nad 30 let v vsem hudem in dobrem.

Predsednik delavskega sveta jim je razložil današnje stanje podjetja. Pojasnil jim je, da kljub 660 zaposlenim še primanjkuje delavcev. Vsi so veselo vzkliknili: „Če bo potreba, bomo pa zopet poprijeli mi!"

V veselem razgovoru so se spominjali dobrih in težkih časov ter dogodivščin po raznih gradbiščih širom po Sloveniji. Zahvalili so se podjetju in kolektivu za pogostitev in nagrade. Za slovo so si krepko segli v roke in si voščili: „Na svidenje drugo leto!" Najstarejši pa je pripomnil: „Če ne bo Matilde!"

ANDREJ ARKO, Kočevje

NA POTI JE 22 TORBIC

V akcijo za nakup šolskih torbic za vietnamske pionirje smo se vključili tudi šentjernejski učenci. Po razredih smo zbrali denarne prispevke, predstavniki razrednih skupnosti pa smo nato kupili torbice s šolskimi potrebščinami. Na pot v Vietnam smo poslali dvaindvajset opremljenih torbic.

MATEJA CEKUTA

OBČINSKA PIONIRSKA KONFERENCA

19. decembra je bila na naši šoli prva občinska pionirska konferenca, katere so se udeležili delegati šestnajstih osnovnih šol iz novomeške občine. Uvodoma je predsednik sveta pionirjev Janez Grašič podal poročilo o delu pionirske organizacije nasploh, nato pa se je vseh 16 pionirskih odredov predstavilo s poročilom o eni izmed dejavnosti, ki jo gojijo na šoli. Sledila je kulturna točka. Pionirji sosednje brežiške občine so zaželeli vsem veliko uspeha pri nadaljnjem delu, nakar je tovariš Grašič podelil priznanja najboljšim pionirskim odredom. Diplome so prejeli tudi zaslužni mentorji pionirskih organizacij. Mnenje o delu pionirske organizacije so podali tudi starejši udeleženci konference.

ALENKA SUHADOLNIK

PRAZNOVANJE DNEVA ŠOLE IN DNEVA JLA

Vsako leto praznujemo 20. decembra na naši šoli dan šole. Na ta dan je bila 1951 proglašena za narodnega heroja izredno hrabra borka Milka Šobar-Nataša.

Proslavo smo posvetili temu dnevu in dnevu JLA. Imeli smo jo 19. decembra v dvorani dijaškega doma. Prisostvovali so vsi učenci višjih razredov in tovariši učitelji. Na proslavo smo povabili vojake iz garnizije Bršlin, tovariša Franca Koširja, borca belokranjske čete, ter tovarišico Minko Dragan. Najprej smo imeli kulturni program. Nastopali so člani pevskega zbora, učenci 8. a so zaigrali Jožeta Bona igro Zločin na novomeškem trgu, vojak pa nam je igral na harmoniko. Po končanem kulturnem programu nam je pripovedoval tovariš Košir o doživetjih v Belokranjski četi in nam za vzor postavil hrabro borko Milko Šobar-Natašo, tovarišica Draganova pa je govorila o doživetjih v taborišču Ravensbrueck.

VLADKA MERZEL

6 TORBIC ZA VIETNAM

V tednu solidarnosti z vietnamskimi pionirji se je na črnomaljski osnovni šoli vključilo v akcijo zbiranja sredstev 1152 učencev. Zbrali smo 2.274,25 din in kupili šest šolskih torbic, ki smo jih opremili z vsemi šolskimi potrebščinami. Delegacija učencev je torbice odposlala na Reko, od koder jih bodo z drugimi torbicami z ladjo odpeljali pionirjem v Vietnam.

Člani novinarskega krožka
OŠ Črnomelj

PREVEČ DIVJADI

Če srečate te dni lisico na najbolj osvetljenem delu Strug, pred trgovino, ni nič novega. Najbrž ni hiše, kamor se ne bi upala pritihotapiti. Tudi z drugo divjadjo ni med letom v tem delu kočevske občine nič bolje. Strašil je že zdavnaj navajena in mirno pustoši po kmečkih pridelkih. Če ni divjad letos dobila dovolj hrane v dolini, si jo je našla na Tisovcu, kjer je po njivah naredila pravo pustošenje.

Povračilo škode ne poplača dela. Zato se kmetje upravičeno sprašujejo: ali naj njive, ki so včasih dale hrano za številno družino, popolnoma opustijo, ker zdaj na njih nič več ne pridelajo?

J. FABJAN

Milan Zurc – Pic

Ko se poslavljamo od tebe, dragi prijatelj, smo pretreseni od krute resnice. Mar se res nikoli več, Pic, ne bodo razjasnile oči, razveselila duša in odletele turobne misli, ko te bomo zagledali, utrujeni od sive vsakdanjosti, veselega, nasmejanega, s svetlim pogledom? Kaj nas res ne boš nikoli več objel okrog ramen in nas vprašal: „Kje ste pa hodili toliko časa? Res sem vesel, da vas spet vidim, da smo skupaj . . ."

In sedaj si odšel. Nihče več nas ne bo ne mogel ne znal tako vprašati. S tabo smo tvoji prijatelji izgubili tudi del sebe. Hvaležni smo ti za vse, kar si nam dal, saj je to sedaj naš boljši del. Boleče nas je pretreslo spoznanje, da se je s tvojo smrtjo končal in za vedno odšel del našega življenja, del naše mladosti.

V tem trenutku, ko nam misli begajo nazaj, ko oživljajo spomini, se povsod srečujemo s teboj. Bil si tisti, ki je dajal svojim prijateljem podobo, jih družil in spletal vezi, ki so nas tako tesno povezovale. Srečni ali žalostni, prešerno veseli ali bolestno razočarani – zatekali smo se k tebi, kjer smo bili vedno dobrodošli. Kako prisrčno si se z nami veselil in kako globoko sočustvoval in nas tolažil v težkih trenutkih!

Kako naj v teh nekaj besedah naštejemo vse tvoje plemenite lastnosti: duhovitost in šegavost, ki je tako značilna za Štemburjev rod in ki si je tebe izbrala za tako dobrega naslednika in nadaljevalca. Prav zato si bil v vsaki družbi zaželen gost; obenem si bil vez med najstarejšo generacijo starih Novomeščanov, ki so v tebi prepoznavali poteze in značilnosti tvojega deda, ter med nami, tvojimi vrstniki, in še mlajšimi, ki nas tudi druži ljubezen in navezanost na domači kraj.

Zate ni bilo bežnih srečanj. Kogar si poznal, si ga docela, kogar si imel rad, si ga ljubil do konca. Seveda je tvojo dobroto, navezanost, skrbnost in zvestobo, te plemenite lastnosti tvojega značaja, najbolj občutila in cenila tvoja družina. Ta jih bo tudi najbolj pogrešala.

Kako si ljubil življenje! Toda tudi življenje je ljubilo tebe, saj si mu vedno pel hvalo in ga poveličeval. Samo življenje nikoli ne umre, umrejo le njegovi častilci. Tvoja ljubezen je bila prevelika in življenje ti je ni moglo več vračati. Angel smrti je razpel svoja temna krila mnogo mnogo prezgodaj.

Dragi Pic, ljubi prijatelj, sedaj v senci tvoje smrti, ki je kot težak mrak legla na vse nas, vemo, da si nam bil več kot prijatelj – bil si nam brat, in tudi vse nas, tvoje prijatelje, si s svojim življenjem pobratil med seboj. Tega nam ne more nihče vzeti, zato te nam tudi smrt ni vsega iztrgala.

PRIJATELJI

TO STRAN STE NAPISALI SAMI

Zgrajena je Krautova cesta

V pobočje Roga nad Starimi žagami je speljana gozdna cesta — Pocenilo se bo spravilo in prevoz lesa, koristi od ceste so mnogostranske — Oddolžitev dolgoletnemu urejevalcu naših gozdov, vzorniku in učitelju inž. Igorju Krautu

Letos dokončana Krautova cesta povezuje Komarno vas nad Črmošnjicami po najkrajši možni razdalji z dolino v smeri Podturna, torej v smeri največjega izvoza lesnega bogastva roških gozdov do glavnega uporabnika, Novolesa. Ta 7,4 km dolga cesta se namreč priključi na republiško cesto II. reda Črnomelj–Soteska pri vasi Poljane. Nova pridobitev je plod dogovarjanja in sodelovanja dveh TOZD, in sicer TOZD „Gozdarstvo" Podturn in Črmošnjice. Večji del ceste, in sicer 5,1 km, poteka po območju prvo imenovane TOZD.

Cesto smo gozdarji poimenovali po inž. Igorju Krautu, urejevalcu naših gozdov in dolgoletnem sodelavcu GG Novo mesto. Kot strokovnjak, vesten delavec, človek in rodoljub je bil ing. Kraut vzornik in učitelj nekaj generacij naših gozdarjev. Umrl je leta 1972 v visoki starosti 84 let. Več kot 50 let svojega plodnega življenja je posvetil gozdarstvu. Gradnjo te ceste si je prvi zamislil in jo tudi predvidel v dolgoročnem načrtu. Na žalost je bila zgrajena šele sedaj, tri leta po njegovi smrti. S to gradnjo in poimenovanjem po njem smo se novomeški gozdarji želeli oddolžiti njegovemu spominu.

Cesta bi morala bita zgrajena že lansko leto. Zaradi slabega vremena – spomnimo se le dolgotrajnega deževja v jeseni – in zaradi izjemno težkega terena se je delo zavleklo v leto 1975. Tudi gradnja gozdnih cest je sedaj zelo mehanizirana. Največje breme je zato odpadlo na buldozer in minerje. Zadnji dve leti je pošteno in kar naprej pokalo in se treslo nad Poljanami in Občicami. S pomočjo električnih min so si delovni stroji utirali pot v breg. O tem, kako je bilo, vedo največ povedati prebivalci najbližjih vasi, ki bodo od ceste imeli tudi največ koristi. Najbrž pa so vseeno precej pretiravali tisti, ki so se hodili pritoževat na gozdno upravo v Podturnu, češ da spodaj v vasi od eksplozij pokajo zidovi starih hiš.

Kot vse gozdne ceste pri nas je tudi ta makadamska. Ni kaj reči, zelo lepo in ekonomično je speljana. Največji vzpon, ki ga bodo morali premagovati kamioni, je 9 %, in še to v smeri prazne vožnje. Prometnica je v celoti delo TOZD „Gradnje", torej ene izmed temeljnih organizacij združenega dela GG Novo mesto. Projektiral jo je dipl. inž. Danilo Kure s svojima sodelavcema Matijo Mazovcem in Ivanom Padovanom.

Investicija je stala 3,221.260,00 din ali 435.300,00 din na 1 km, kar je za gozdno cesto precej. Upoštevati pa je treba težave, s katerimi se je izvajalec srečeval. Zgrajen je tudi 0,5 km dolg odcep do nekdanje vasi Rampoha. Pripomniti je še treba, da poteka spodaj na začetku v dolžini 3 km skozi zasebne gozdove. Vse nekdanje vaške poti in vlake je bilo potrebno speljati na novo gradnjo. Kljub temu je bila cesta financirana izključno s sredstvi TOZD, torej SLP sektorja. Tako so lastniki gozdov, združeni v obratu za kooperacijo, lahko vsa sredstva, izločena za ceste, v celoti namenili za popravilo vaških gozdnih poti.

In kaj pričakujemo od Krautove ceste? Z njeno izgradnjo se je povečala dostopnost do kompleksa gozdov na vsem pobočju, po katerem cesta poteka. S tem se bodo pocenili spravilni stroški za ves les. To velja za letnih približno 2.500 m3 lesa, posekanega v obeh sektorjih lastništva. Velikega pomena je nova cesta kot tranzitna prometnica za nadaljnjih 5500 m3 iz območja TOZD Črmošnjice. Ta les so do sedaj prevažali po Črvanovi cesti mimo Lukovega doma pri Bazi 20 ali pa po ovinku skozi Črmošnjice. Odpadla sta tako dva huda ovinka na roški cesti in zato je cesta zdaj precej razbremenjena.

Nadalje je cesta zanimiva tudi s turističnega vidika. Z nje je lep razgled, zlasti v tistem letnem času, ko na drevju ni listja. Gledano iz novih perspektiv, se vidi stara cesta v dolini kot bela kača, ki se vije skozi naselja, spremljajoč ves čas potok Črmošnjico. S pogozdene jase v odd. 120 pa je lep razgled na panoramo, ki se ponuja v vsakem letnem času. V daljavi se vidijo Dol. Toplice, z zidanicami posejana Straška gora, in če je res jasno nebo, tudi zasnežene Kamniške planine. Spodaj ležijo Stare žage. Prvi, ki so uživali v tem razgledu, so bili gostje iz Dol. Toplic, ki jih je turistično društvo večkrat popeljalo po tej cesti na izlet na Mirno goro.

In še nekaj. Ko bodo pričeli gradnjo že dolgo obljubljene in vsako leto na novo napovedane partizanske magistrale skozi Črmošnjice, bo Krautova cesta lahko začasno obvoznica. Tako bo rekonstrukcija ceste skozi sotesko nekdanjih žag lahko potekala nemoteno. V isti namen pa bo lahko tudi služila že sedaj, kadar bo zaradi poplav v dolini neprevozna, kar se je že nekajkrat zgodilo. samo pocenilo del stroškov, ampak dalo tudi nov prispevek h gospodarskemu razvoju tega predela naše ožje domovine.

SLAVKO KLANČIČAR
dipl. inž.

Pred priključkom nove ceste pri Poljanah. (Foto: S. K.)

Doma, med svojimi ljudmi

Lepi so denarci, zasluženi v tujini, toda za vedno ostane lep spomin na polja, kjer si velikokrat dobil žuljave roke, na vinograd, v katerem ti je vsako jesen hrbet postal boleč pod težo brente, in pogled na domačijo, če je še tako skromna. Še bolj se tega spominjaš na tujem, v vrvežu velemest, kjer si številka. Tujec.

Težko je bilo pustiti domače, ženo in otroke, a je bilo veliko takih, ki so šli v svet za zaslužkom ravno zaradi njih. Da bi jim bilo lepše! Da bi slamnato streho podrli in naredili novo, da bi kupili pralni stroj, avto, da otrokom zaradi slabe obleke ne bi bilo treba zardevati v šoli. In da bi težaško ročno delo na poljih zamenjali stroji.

Te želje so se mnogim že izpolnile, drugi še čakajo, da bo prisluženi kupček dovolj velik. Na vrnitev domov pa skoro vsak računa. Če ne takoj, čez nekaj let. Razmere so se pri nas zadnja leta močno spremenile. Sposobnih, izkušenih in dela voljnih rok manjka na vseh koncih in krajih.

Konec decembra naši zdomci spet množično prihajajo domov. Povosd jih bodo lepo sprejeli. Zanje pripravljajo sestanke, kjer naj bi v odkritem pogovoru z obširnimi pojasnili dali zdomcem vedeti: „Pri razvoju tudi na vas nismo pozabili. Naši ste, za take vas imamo in na vas računamo."

Naši novinarji so iz posameznih občin Dolenjske, Bele krajine in Posavja pripravili zapise o tem, kako se pripravljajo na srečanje z našimi ljudmi, zaposlenimi na tujem.

Brežice: zelena luč za obrt

S podatki o delavcih v tujini in možnostih za zaposlitev zdomcev v brežiški občini nam je postregel Roman Rajer, načelnik oddelka za gospodarsko upravne zadeve občinske skupščine v Brežicah:

„Po naši oceni si trenutno služi kruh na tujem okoli 1400 občanov. Kvalifikacijska struktura je zelo dobra, saj so med njimi na primer kar 4 zobozdravniki, 4 ekonomisti, 20 tehnikov, 19 poklicnih šoferjev, 31 tesarjev, 47 mizarjev, 36 zidarjev, 15 strojnih ključavničarjev, 15 natakaric, precej avtomehanikov, elektrikarjev, medicinskih sester in drugih poklicev. Skoraj vsi so zaposleni v Zahodni Nemčiji. Večina jih je z Bizeljskega in Gorjancev, to je iz nerazvitih območij občine.

Vračajo se posamezniki, predvsem nekvalificirani delavci, in tudi prihodnje leto ne računamo na večje število vrnitev. Sicer pa se zdomci večinoma zanimajo za odpiranje obrtnih delavnic, za kar imajo pri nas vse možnosti. Izjema so le frizerski lokali in bifeji, po katerih ni potrebe, podpiramo pa odpiranje dobrih gostiln, ker dopolnjujejo družbeni gostinski sektor. Manjka predvsem storitvenih obrti, razvojne možnosti pa se obetajo tudi vsem vrstam proizvodne obrti, zlasti za potrebe širšega območja Zagreba.

V občini predvidevamo prihodnje leto 200 do 300 novih delovnih mest; v Dekorlesu v Dobovi, v obratu Jutranjke v Brežicah, pri Slovinu, v Popravljalnici voz v Dobovi, v tovarni prikolic IMV, v Livarstvu in Obrtnem kovinskem podjetju v Dobovi, pri Agrotehniki v Brežicah in drugod. Za strokovnjake bodo na voljo nova delovna mesta v tovarni silikatne opeke, ki jo zdaj gradijo. Menim, da je prav, če povem, da imamo še neoddana stavbna zemljišča v obrtniški coni na Črncu, v Trnju in v Novi vasi, da je sprejet zazidalni načrt za Cerklje in da ga pripravljamo še za Dobovo in za Čatež, popravljeni pa bodo tudi urbanistični načrti.

Črnomelj: nismo jih pozabili

Že v prejšnjem stoletju se je iz odročnih predelov črnomaljske občine začelo izseljevanje v tujino, kar je pretresljivo opisal tudi Oton Župančič, viniški rojak, v svoji pesnitvi Duma. Po zadnji vojni, ko so kmetije ostale prazne, požgane in zemlja še vedno ni dajala dovolj zaslužka, industrije pa tudi ni bilo, je drugi val odhajanja zajel prebivalstvo. Točnih podatkov o zdomcih ni, cenijo pa, da dela na tujem okrog 800 občanov.

Zadnji dve leti se je iskanje zaslužka v tujini zaustavilo in precej je že primerov, da se ljudje vračajo. Na svojo zemljo, k svojim ljudem. Večkrat so že ob praznikih organizirali sestanke z zdomci, letos pa jim pripravljajo še posebno dobro organizirana snidenja s predstavniki domačega družbenopolitičnega življenja. O tem je povedal inž. Niko Požek, predsednik občinske konference SZDL v Črnomlju:

„25. in 28. decembra bomo imeli v štirih krajih sestanke z našimi ljudmi, ki bodo iz tujine prišli na obisk domov. 25. decembra ob 16. uri pričakujemo zdomce z adlešiškega in gribeljskega območja v zadružnem domu v Adlešičih, ob isti uri pa tudi v semiški kinodvorani. 28. decembra ob 9. uri bo zdomski sestanek v viniški osnovni šoli in v Črnomlju, v gasilskem domu.

Predstavniki občinskega družbenopolitičnega življenja in zavoda za zaposlovanje ter drugih institucij bodo našim zdomcem prikazali zdajšnji gospodarski položaj občine, predvideni razvoj v naslednjih letih in možnosti zaposlovanja v posameznih kolektivih. Nekaj mest za moške in ženske je že na razpolago, vendar bodo točne podatke dobili na sestankih. Ne bomo obljubljali gradov v oblakih, ampak bomo zdomce napotili na razgovore o zaposlitvi naravnost v kolektive, kjer iščejo ljudi in kamor bi zdomci želeli iti.

Ob tej priložnosti bi tudi mi radi izvedeli, kako zdomci živijo na tujem, kakšne težave imajo in koliko še lahko računamo nanje. Mi jih imamo za svoje in jim bomo skušali pomagati, kolikor se bo dalo."

Krško: računamo na zdomce

Ob popisu prebivalstva v letu 1971 je bilo iz krške občine na delu v tujini 944 občanov. Trenutno ocenjujejo, da jih je zunaj okoli 800, vrnilo pa se jih bo predvidoma 200.

Po mnenju načelnika za gospodarstvo in finance Stanka Vidmarja prihodnje leto ne bo težav za zaposlitev, saj bodo samo v družbenem sektorju povečali število zaposlenih za dobrih 7 odstotkov. Industrija predvideva za skoraj 8 odst. povečano zaposlovanje, družbeni sektor kmetijstva za 13 odst., gradbeništvo za 6 odst., promet za 7 odst., trgovina za 6, gostinstvo skoraj za 7 in družbene dejavnosti za 11 odst. To pomeni, da bo prostih okoli 515 delovnih mest. Možnosti so tudi v zasebnem sektorju, saj je v občini še vrsta deficitarnih obrti. Mednje sodijo zidarstvo, mizarstvo, čevljarstvo, šiviljstvo, pečarstvo, lončarstvo in kovaštvo.

„V družbenem sektorju opravičujemo večji porast zaposlenih kot ga predvideva republiška resolucija (za 3 odst.) s potrebami manj razvitega kozjanskega in gorjanskega območja, upoštevajoč tudi postopno vračanje zdomcev," izjavlja načelnik Stanko Vidmar. „Uresničenje teh pričakovanj nam zagotavljajo investicije v nove proizvodne objekte. Razen jedrske elektrarne sodijo zraven še tovarna celuloze, kartonažna tovarna na Senovem, Kovinarska Krško, IGM Sava, SOP Krško, Imperial, Sigmat Brestanica, Labod Krško, Metalna Senovo, Splošno mizarstvo in širjenje drugih objektov.

Vrednost vseh investicij brez JE je 1,14 milijarde din. S tem je poskrbljeno tudi za družbeni standard zaposlenih. Občanom z območja Gorjancev, Kostanjevice in dela KS Raka bo zagotovilo nova delovna mesta širjenje elektronske industrije v Kostanjevici.

Pospešili smo tudi delo pri komunalnem urejanju in pripravi zazidalnih kompleksov v vseh večjih krajih občine, zato upam, da ne bo več ovir za pridobivanje gradbenih parcel, po katerih zdomci vsako leto znova sprašujejo."

Metlika: zdomčevi upi – Novoles

Tudi metliška občinska skupščina in družbenopolitične organizacije se za sprejem svojih občanov, ki so na začasnem delu v tujini, dobro pripravljajo. Sestanek z zdomci bodo pripravili 26. decembra v Viatorjevi sejni sobi v Metliki. Ker pride vsako leto na pogovor vedno več zdomarjev, ki želijo dobiti podrobne podatke o možnostih zaposlitve, družbenopolitični delavci predvidevajo, da se bo jutrišnjega srečanja – pričelo se bo ob 9. uri – udeležilo okoli 50 občanov. In kaj bodo zvedeli? V Metliki pravijo, da bo njihova ekipa sestavljena tako, da bo odgovorila na vsa vprašanja. Zavedajo se, da bodo „tujci", predvsem moški, spraševali po delu. Že več let si v Metliki prizadevajo, da bi odprli manjši obrat za moško delovno silo in za uresničitev želja ni bilo še nikoli toliko možnosti, kot jih ponuja prihajajoče novo leto, pravzaprav novomeški Novoles. Če bo v objekt, ki je popolnoma pripravljen, postavil stroje, bi lahko okoli sto začasno zaposlenih odšlo v tujino le še po svoje dokumente.

Na sestanku bodo zdomce seznanili tudi z družbenogospodarskim načrtom za naslednjih pet let, povedali jim bodo, da v občini potrebujejo veliko obrtnikov, predvsem v proizvodni in splošni obrtni dejavnosti in podobno. Organizatorji pogovora se zavedajo, da devizno vlaganje v gospodarstvo pri njih ne bo uspelo, ker občani vlagajo denar v popravilo hiš, v stanovanjske gradnje, kupujejo kmetijske stroje s priključki in podobno.

Na srečanje bo po vsej verjetnosti prišel tudi Novolesov predstavnik. Što zdomarjev bo 26. decembra iz „prvih ust" zvedelo, kako bo z njihovo nadaljnjo usodo!

Kočevje: razgovor bo, prijav ni

Tudi v kočevski občini bodo organizirali okoli novega leta razgovor z zdomci. Točen čas in kraj razgovora bo objavljen v radiu in dnevnem časopisju.

Razgovor bo, čeprav pretekli razgovori niso dali posebnih rezultatov. Tako so lani organizatorji sestanka razposlali 500 vabil, na sestanek pa je prišlo le 7 zdomcev (medtem ko je bilo predstavnikov občinske skupščine, družbeno-političnih organizacij in delovnih kolektivov na sestanku 8).

Ni znano, da bi se kakšen zdomec, ki je bil lani na sestanku, zaposlil doma. Tudi letos ni pričakovati veliko uspeha glede zaposlovanja. Kot smo zvedeli pri Komunalnem zavodu za zaposlovanje, namreč delovne organizacije trenutno ne prikazujejo prostih delovnih mest. Po dosedanjih izkušnjah bodo prosta delovna mesta znana šele februarja ali marca.

V minulih letih so bili bolj uspešni razgovori posameznikov s predstavniki sindikata ali delovnih organizacij. Pri občinskem sindikalnem svetu smo zvedeli, da je prišlo več zdomcev vprašat za delo v njihovo pisarno, kot pa se jih je udeležilo sestanka zdomcev.

Vendar imajo kljub temu take sestanke za uspešne. Na njih se namreč zdomci najbolje seznanijo z razmerami v domači občini, hkrati pa pokritizirajo in pohvalijo to ali ono doma in v tujini. Tudi taka izmenjava izkušenj je koristna.

Ribnica: predvsem žični tkalci

Sestanek zdomcev v ribniški občini bo predvidoma v soboto, 27. decembra dopoldne, v hotelu Jelka v Ribnici, kjer bo zvečer organiziran zanje tudi ples. Natančni datum in uro pa bodo zdomci lahko prebrali na plakatih, ki bodo izobešeni.

Zvedeli smo, da je trenutno največ možnosti za zaposlitev v ITPP, kjer potrebujejo okoli 40 žičnih tkalcev. Večji načrt poseka ima gozdarstvo, ki bo verjetno potrebovalo več delavcev. Nekaj delovnih mest bo predvidoma prostih še v Donitu, drugod pa najbrž ne.

Zdomci doslej organiziranih razgovorov niso vzeli preveč zares, saj sta se ga udeležila lani na primer le dva. Nekoliko bolje je bilo prejšnja leta. Računajo pa, da bo letos odziv večji, ker je pač tudi v svetu vedno težje za delo.

Sevnica: 500 zdomcev

Računajo, da je iz sevniške občine na delu v tujini okrog 500 delavcev. Tiste, ki se ta čas mudijo v domovini, vabijo družbenopolitične organizacije na letošnje srečanje, ki bo jutri ob 15. uri v novi jedilnici Lisce v Sevnici.

Predsednik koordinacijskega odbora za vprašanja naših delavcev v tujini in načelnik oddelka za gospodarstvo občinske skupščine Franc Lipovšek nam je glede zaposlitvenih možnosti v občini omenil predvsem kovinsko in lesno industrijo. „Delavce potrebujejo v Stillesu, Kopitarni, sevniški Tovarni konstrukcij in krmeljski Metalni. Vsepovsod bi rabili dosti strokovnih delavcev za vsa področja. V obrti so možnosti za vse stroke, od uslužnostnih obrti do proizvodne. V Sevnici so nekateri lokali celo prazni in bi si jih marsikdo lahko tudi najel. Za gradnjo obrtnih delavnic je na voljo tudi obrtna cona v Boštanju. Za druge kraje v občini so izdelani zazidalni načrti. Kdor bi si delavnico rad postavil tudi izven tega, ni posebnih ovir, pogoj je seveda, da gre res za delavnico in da je ne postavlja sredi njive ali travnika."

Trebnje: dela je za vse

Predsednik občinskega koordinacijskega odbora za vprašanja naših delavcev v tujini pri občinski konferenci SZDL v Trebnjem in predsednik občinskega sindikalnega sveta Nace Dežman ocenjuje kot novost v srečanjih z zdomci razgovore v samih delovnih organizacijah. Za zdomce iz trebanjske občine bo letošnje srečanje v novi Donitovi tovarni jutri bo 10. uri v Veliki Loki. Ta tovarna bi zaposlila še dosti delavcev, prisotni pa bodo tudi predstavniki drugih delovnih organizacij. Menim, da bodo tako lahko dobili tudi najneposrednejši stik z našim samoupravljanjem. V tovarnah samih bodo lahko najbolje videli, kako je poskrbljeno za naše delavce."

Razna druga osebna vprašanja bodo najlaže rešili po posameznih uradih občinske skupščine in samoupravnih interesnih skupnosti. „Našim delavcem, zaposlenim v tujini, bi radi pojasnili resnični družbenoekonomski položaj v republiki in državi, obrazložili bodoči razvoj občine, kot ga začrtujemo v osnutku našega srednjeročnega načrta. Prepričan sem, da bodo tako najlaže spoznali, kako hudo zlonamerne so razne trditve v tujem tisku o naši stvarnosti. Pogovorili se bomo tudi o ustavnih dolžnostih, ne le pravicah, kot to nekateri razumejo. Želeli bi še bolj poudariti obveznosti zdomcev do svojih družinskih članov, predvsem, da bi se zavzemali, da bi bili otroci deležni tudi pouka v materinščini. V poletnih mesecih bi radi pripravili skupna letovanja naših otrok in otrok zdomcev po običajnih cenah. Priporočamo jim, naj se vključujejo v naše organizacije in društva v tujini, da bi tako imeli čim več stikov z domovino.

Novo mesto: sporazum predvideva davčne olajšave

„V novomeški občini bi lahko jutri zaposlili več kot 1000 ljudi, torej ni bojazni, da se zdomci, ki se nameravajo vrniti v domovino, ne bi mogli zaposliti.

Na republiški ravni so prav te dni razpravljali o enotnem dogovoru o kreditiranju malega gospodarstva. Govor je o posojilih za manjša podjetja in zasebnike, torej tudi zdomce. Treba je tudi poudariti," je rekel načelnik za gospodarstvo novomeške občinske skupščine Marjan Simič," da ima tako imenovano malo gospodarstvo v republiški resoluciji o razvoju v letu 1976 posebno prednost, resolucijo bomo uresničili na ravni občinskega dogovarjanja."

Poseben problem v novomeški občini so pri malem gospodarstvu in s tem tudi obrti poslovni prostori. Pri Slatniku je predvidenih nekaj lokacij za obrtno dejavnost, veliko teže pa bi bilo za tiste, ki bi hoteli delavnice odpreti v Novem mestu. Družbene prostore bi res lahko dajali v najem, če bi se našel investitor, vendar se ve, da nobena najemnina v več desetletjih ne povrne začetne investicije. Morda je rešitev v družbeno-zasebnem investiranju v poslovne prostore?

Sestanek z zdomci, ki ga tudi tokrat pripravljajo družbenopolitične organizacije, bo v Novem mestu 26. decembra ob 10. uri v dvorani občinskega sindikalnega sveta na Društvenem trgu 2.

Mimo sestanka, na katerem bodo zdomci zvedeli natančne podatke o možnostih vrnitve in zaposlitve v domačem kraju, lahko že danes zapišemo, da se pripravlja za prihodnje leto medrepubliški samoupravni dogovor o usklajevanju davčne politike na področju samostojnega opravljanja gospodarskih in negospodarskih dejavnosti, ki so v lasti občanov.

Sporazum predvideva, da bodo tistim zasebnikom, ki bodo vlagali denar v odpiranje novih in modernizacijo dosedanjih dejavnosti, ki jih podpira resolucija o družbenem razvoju, zagotovili občutne davčne olajšave. Seveda je popolnoma jasno, da bo sporazum veljal tudi za zdomce, ki nameravajo doma začeti obrtno dejavnost.

Za vas, zdomci!

Razgovori za zdomce bodo v naslednjih krajih:

ADLEŠIČI: 25. decembra ob 16. uri v dvorani KZ Adlešiči (za krajevni skupnosti Adlešiči in Griblje);

ČRNOMELJ: 28. decembra ob 9. uri v gasilskem domu Črnomelj (za KS Črnomelj, Dragatuš, Kanižarica, Dobliče, Petrova vas, Talčji vrh, Tribuče in Stari trg);

METLIKA: 26. decembra ob 9. uri v Viatorjevi sejni sobi (Hotel Bela krajina)

NOVO MESTO: 26. decembra ob 10. uri v dvorani občinskega sindikalnega sveta na Društvenem trgu 2;

SEMIČ: 25. decembra ob 16. uri v kinodvorani v Semiču;

TREBNJE: 26. decembra ob 10. uri v Donitu v Veliki Loki in

VINICA: 28. decembra ob 9. uri v osnovni šoli.

Iz metliške tovarne BETI (na sliki) jih je pred leti veliko šlo v tujino, prenekateri pa se je že vrnil. Metliška industrija načrtuje še nove naložbe, da bi bilo več mest tudi za moško delovno silo. (Foto: R. Bačer)

Novomeška tovarna avtomobilov IMV, gigant dolenjske industrije, postaja iz dneva v dan večja, pa tudi delovni pogoji so veliko boljši, kot so bili pred nekaj leti. (Foto: Sandi Mikulan)

kultura in izobraževanje

podčrtano

Če bi se „ljubi Slovenci" ravnali po naročilu Koseskega, da „jezik očistite peg, opilite gladko mu rjo", bi danes gotovo ne pisali takihle besedil: „V svrho saniranja plačilne bilance so v pripravi radikalni ukrepi," pri čemer je upoštevati „skupno mnenje, da politika recesije ni sprejemljiva, ker bi utegnila imeti vrsto negativnih posledic ekonomskega in političnega karakterja".

Izvlečkov, kakršen je ta, pa še daljših in še bolj zamotanih bi lahko nabrali za majhno morje. In mnogo drugih dokazov za to, kako malomarni smo v pisanem in še posebno v ustnem sporočanju, bi lahko navedli za veliko goro. Od vsepovsod se ponuja ta umazana ogrlica

Opiliti rjo

naše govorjene in pisane jezikovne nečimrnosti: s potiskanega ali popisanega papirja, izpred govorniških mikrofonov, celo iz besedovanja o zadevah iz vsakdanjega življenja med znanci na ulici. Vse to pa niti najmanj ne kaže, da se nas je prijelo naročilo slovenske SZDL, da bodimo Slovenci pri sporočanju kratki in razumljivi, torej slovenski.

Od tega, kako kaj sporočamo, je odvisno, ali se med seboj razumemo. Če sporočilo razumemo, ne bomo v zadregi, kako naj se ravnamo, če to od nas zahteva. Če smo delegati v skupščinskih klopeh, bomo za zadevo glasovali znatno prej, če bo opisana v jeziku, ki ga vsi razumemo. To pa je vse kaj drugega, kot se dogaja zdaj, ko se včasih zdi, da se poročevalci pred glasovanjem prav trudijo, kako bi informacijo, ki je v bistvu preprosta, čimbolj zavili v zapleten uradniški jezik in jo za nameček pocukrali še s tujkami.

Truditi se, da bo sporočanje (informacija) jasno in razumljivo, je naloga vseh, še posebno pa ljudi, ki pripravljajo kakršnakoli sporočila v pisani obliki. To nam je prejšnji teden hotela povedati tudi televizijska oddaja, v kateri so o zanemarjeni skrbi za jezik govorili vsi, ki jim je redaktorica Jovita Podgornik ponudila mikrofon.

I. ZORAN

France Slana: MATI, akvarel, 1955

Pojoča vez obkolpskega sodelovanja

Na reviji pevskih zborov v Črnomlju je nastopilo 270 pevcev iz Hrvaške in Slovenije

V kulturnem domu v Črnomlju, kjer je bilo pred enaintridesetimi leti zasedanje SNOS, je 20. decembra nastopilo deset pevskih zborov iz Slovenije in Hrvaške na reviji, ki jo je organizirala medobčinska kulturno-prosvetna zveza Bratstvo in enotnost s sedežem v Karlovcu.

Prireditev, s katero so počastili tridesetletnico osvoboditve in dan JLA, je bila plod večletnega kulturnega sodelovanja med občinami na slovenski in hrvaški strani Kolpe. Janez Kramarič, ki je pevske zbore in goste pozdravil v imenu črnomaljske kulturne skupnosti, je poudaril, da je ta dejavnost nadaljevanje kulturnih zametkov, ki so bili pred tremi desetletji zasejani na območju osvobojene Bele krajine. Predsednik občinske konference inž. Niko Požek pa je menil, da bi morale občine, ki so poslale pevske skupine na to revijo, in tudi druge, bolj sodelovati tudi na drugih področjih.

Zbori so nastopili v temle zaporedju: mešani pevski zbor KPD Slovenski dom iz Zagreba pod vodstvom Zlatka Frica, moški zbor s tamburaškim orkestrom iz Karlovca (zborovodja Vid Rukavina), (petčlanski) zbor KUD Gusle iz Miholjskega (Mićo Vukobratić), moški zbor Mirna (Stane Peček), moški zbor DPD Dušan Jereb iz Novega mesta (France Milek), pevski zbor DPD Svoboda bratov Milavcev iz Brežic in moški zbor Planina iz Cerkelj ob Krki (Franc Baškovič), pevski zbor Letalci iz garnizije Cerklje (Franc Baškovič), Ženski zbor Adlešiči (Anica Jankovič) in Ženski zbor Črnomelj (Silvo Mihelčič).

Med zbori z največjo tradicijo je nedvomno mešani zbor društva Slovenski dom iz Zagreba, ki je bil ustanovljen že leta 1927. Med vojno je bil ustanovljen ženski pevski zbor v Adlešičih, njegov prvi vodja pa je bil skladatelj Maks Pirnik. V prvem letu svobode sta začela delovati ženski pevski zbor v Črnomlju in moški zbor DPD Dušan Jereb iz Novega mesta.

I. Z.

Kultura na razvalinah

Se bo Žužemberčanom načrt posrečil?

Žužemberk nima primernih prostorov za kulturne prireditve in zbore občanov, dobili pa bi jih, če bi nad kletjo žužemberškega gradu uredili dvorano. To zamisel so obrazložili tudi na nedavnem občnem zboru kulturno-umetniškega društva.

Sedanja kino dvorana sprejme največ 180 obiskovalcev. V njej je vse, kar se dogaja v Žužemberku: od šolskih proslav do sestankov. Ker je stavba utesnjena, je ni možno razširiti z dozidavo. Poleg tega že dolgo ugotavljajo, da tudi prostori niso dobro razporejeni.

V gradu, kjer načrtujejo dvorano za Žužemberk in okolico, dve steni že stojita. Za dokončanje bi bilo treba manj truda in sredstev, kot če bi se lotili preureditve sedanjega doma ali nove gradnje. Če bi se posrečilo prostore urediti v gradu, kjer tako imenovana konsolidacijska dela opravljajo s sredstvi kulturne skupnosti, bi bil denar za kulturo na tem kraju dvakrat koristno naložen.

O novi in tako zamišljeni dvorani Žužemberčani ne morejo sami odločati. Zato so sklenili, da bodo v ta namen začeli tesneje sodelovati s strokovnjaki ljubljanskega regionalnega Zavoda za spomeniško varstvo. Računajo, da bo spomeniškovarstvena služba njihove želje in nagibe razumela in podprla.

M. SENICA

Gledati v sosedov lonec ni lepo, je pa lahko koristno, posebno če se pri tem česa naučiš, dobiš zgled ali celo uporabno idejo. Publikacije, ki izhajajo okoli Dolenjske – v naši in sosednji (hrvaški) republiki – so nedvomno ena takih priložnosti.

Povod za tale zapis sem dobil ob prebiranju „Besede", revije za kulturo, umetnost in družbena vprašanja, ki izhaja v Sisku, enem od številnih mest, ki sodelujejo v tradicionalnem zletu bratstva in enotnosti. Revijo izdaja časopisno založniška ustanova „Jedinstvo" s pomočjo sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti v Sisku, to pa je ugotovitev, ki ji kaže posvetiti malo več pozornosti.

Kdaj bo konec te mlačnosti?

V šesti številki revije je med drugim napisano, da so „Besede" v zadnjih letih začele hirati in čedalje redkeje prihajati k bralcem, ko pa so se leta 1973 za revijo in druge kulturne dejavnosti zavzeli družbenopolitični dejavniki občine, z denarjem ni bilo več težav. Še več: „Jedinstvo", ki so mu zaupali založniško nalogo in dali potreben denar, ne skrbi le za reden izid „Besed", marveč je do zdaj natisnilo tudi že okoli trideset knjig z najrazličnejšo vsebino – od zgodovinskih do zbornikov, v katerih so predstavili tudi literarna peresa z območja Siska.

Pobude za Dolenjsko iz tega primera najbrž ni težko izluščiti: imamo vse, kar premore Sisak, le volje in odločnosti manjka. Če v krogih, ki jim je zaupana skrb za uresničevanje kulturne politike – sem pa nedvomno sodi tudi skrb za založniško dejavnost – ljudi, ki bi bili sposobni napraviti korak naprej, bi morali to vprašanje najbrž rešiti v družbenopolitičnih organizacijah. Morda je medobčinska Socialistična zveza tisto pravšno mesto, na katerem bi pometli z mlačnostjo in nezainteresiranostjo za nekatera kulturna vprašanja.

I. ZORAN

Svetloba kot pri Matissu

V Kočevju razstavlja Mira Uršič – Šparovec

Mira Uršič – Šparovec, katere slikarska dela je občinstvo do zdaj dvakrat videlo – v Ljubljani (klub kulturnih in znanstvenih delavcev) in Mokronogu – obakrat letos, se od konca minulega tedna predstavlja v kočevskem Likovnem salonu.

Ob razstavi mlade umetnice, rojene pred 25 leti v Mariboru in živeče v Ljubljani, je umetnostni kritik dr. Mirko Juteršek zapisal: „Po svetlem in živahnem koloritu kot po samosvoji motiviki se to slikarstvo močno razlikuje od fotografskega hiperrealizma. Iz njega moremo razbrati dvopolnost, saj po zasnovi in občutju izdaja naš čas, ne more pa zakriti očitnega navezovanja na tradicijo domačega okusa, v katerem so imeli posebno mesto spominki".

Slikarka, katere dela bodo razstavljena do 3. januarja, ima prav gotovo precej skupnega z vsemi mladimi: njeno delo temelji na zagrizenosti, na razmišljanju in iskanju v takšni meri, da vse kar samo kliče po razstavljanju. Še vedno se pozna, da se je v času učenja (to pa se tako in tako nikoli ne konča) opirala na tuje ekspresionistične tokove. Pozorno oko bo precej opazilo njeno zgledovanje pri barvitem Henryju Matissu.

Osupljiva motivika je, kakor je podčrtal že dr. Juteršek, značilna stran ustvarjalnosti Mire Uršič – Šparovec, domiselnost in humor pa njeno slikarsko sporočilo še bolj bogatita.

„ŽUPANČIČEVA VINICA"

Tak naslov ima drobna knjižica, ki jo je Zavod SR Slovenije za spomeniško varstvo v Ljubljani izdal kot 53. zvezek zbirke vodnikov „Kulturni in naravni spomeniki Slovenije". Besedilo knjižice je napisal pisatelj Jože Dular, ravnatelj Belokranjskega muzeja v Metliki, sicer pisec številnih poljudnih del o Beli krajini. Delo je nedvomno hvaležno in uporabno za vse, ki jih zanima zgodovina Župančičevega rojstnega kraja, koristno pa ga bodo lahko uporabljali tudi kot pripomoček pri pouku v šolah. Pristavimo naj še to, da gredo ureditvena dela v Župančičevem muzeju h koncu, tako da bo muzej prihodnje leto (na dan pesnikove smrti) slovesno odprt in izročen namenu.

Se bo zdaj premaknilo?

V novomeški občini so opravili seminarje za organizatorje kulturnega življenja v podjetjih in krajevnih skupnostih

Ko je Boris Savnik pred dnevi ocenjeval seminar za organizatorje kulturnega dela v podjetjih, je napovedal podoben seminar tudi za ljudi, ki naj bi kulturno življenje organizirali in pospeševali v krajevnih skupnostih novomeške občine.

Zdaj je tudi ta seminar mimo: 20. decembra ga je v Novem mestu priredil koordinacijski odbor za kulturo pri občinski konferenci Socialistične zveze. Udeleženci, med katerimi so bili tudi predstavniki vodstev krajevnih skupnosti in krajevnih organizacij Socialistične zveze in mladine, so prisluhnili Alešu Kulovcu, Slavku Vuteju, Vladimiru Bajcu, Srečku Kodretu in Borisu Savniku, ki so govorili o kulturni skupnosti in kulturnem načrtovanju, pomenu kulturne dejavnosti v socialistični samoupravni družbi, organiziranosti kulture v krajevni skupnosti ter o vlogi in nalogah krajevne skupnosti ter organizatorjev kulturnega življenja.

Zdaj, ko sta oba seminarja mimo in ob dejstvu, da se je v poživitev kulturne dejavnosti vključila tudi Socialistična zveza, bi vsekakor smeli pričakovati, da bo za kulturo napočil boljši čas tako v podjetju kot v krajevni skupnosti. V krajevnih skupnostih naj bi poslej uresničili tudi davno željo ZKPO in ustanovili kulturna društva, drugod pa taka društva prebudili iz dolgoletne dremavice. Kajpak je za uspeh potrebno tudi to, da kulturno dejavnost vnesejo v svoje letne in srednjeročne načrte delovne organizacije in krajevne skupnosti ter v ta namen predvidijo tudi sredstva in način za zadovoljevanje kulturnih potreb ljudi.

I. Z.

SLANOVI AKVARELI TUDI V DOLENJSKI GALERIJI

Novo mesto se v zadnjih letih že drugič srečuje z umetnostjo sodobnega slovenskega likovnega umetnika Franceta Slane. Na razstavi, ki so jo predvčerajšnjim odprli v Dolenjski galeriji, je prikazan izbor s Slanove retrospektivne razstave, ki jo je pripravil Lamutov likovni salon v Kostanjevici od junija do avgusta 1975. Pred Novomeščani so Slanove akvarele videli v Mariboru in nekaterih drugih krajih, kamor so retrospektivno razstavo prenesli iz Kostanjevice. Novomeška razstava je v zadnjem času Slanova štiriindvajseta razstava zapovrstjo.

Črna roka na Dolenjskem

Druga izdaja knjige „Po sledovih črne roke" Jožeta Vidica prinaša več dokumentiranih zapisov o zločinih na Dolenjskem

Te dni je izšla druga, dopolnjena izdaja v Sloveniji zelo iskane knjige „Po sledovih črne roke" Jožeta Vidica. Prva izdaja, ki je izšla v 7.800 izvodih zadnje dni junija, je bila takoj razprodana.

Nova izdaja je natisnjena v 8.000 izvodih in je polovica naklade že prodane. Cena v prednaročilu je ostala ista (180 din), v knjigarni pa bo knjiga 202 dinarja.

Prva izdaja je obsegala 588 strani z okoli 160 fotografijami in dokumenti, sedanja izdaja pa obsega 686 strani in ima več kot 180 fotografij in dokumentov.

„Kot pisec te knjige lahko povem, da še vedno dobivam pisma o novih zločinih in podatke o zločincih, njihovih pobudnikih in voditeljih," nam piše Jože Vidic. „Nekaj zanimivih pisem je prispelo tudi iz tujine. Žena enega od voditeljev črne roke je v jezi na moža poslala iz tujine nad 20 strani dolgo pismo."

Že ob izidu prve izdaje smo zapisali, da so knjigo ljudje sprejeli z velikim zanimanjem, saj jim je – med njimi tudi mnogim partizanom – razkrila, kaj se je dogajalo med vojno v Sloveniji in kaj vse so počenjali četniško-domobranski teroristi.

Nova, dopolnjena izdaja bo še posebej zanimiva za Dolenjce, saj veliko prvi izdaji dodanih strani govori o hudodelstvih v dolenjskih krajih in nad dolenjskim prebivalstvom.

I. Z.

PEDAGOŠKI KOTIČEK

PEDAGOŠKE DŽAMIJE

Ko prelistavamo pogodbe, ki potrjujejo, da odstopajo šole v uporabo drugim izobraževalnim organizacijam kako učilnico, namenjeno večerni šoli za odrasle, naletimo včasih na čudna določila. „Odrasli morajo obvezno prinašati s seboj k pouku copate, sicer bodo odstranjeni od pouka."

Ko prideš v popoldanskem ali večernem času v tako šolo, zagledaš pred vrati nekaterih učilnic v vrsti čevlje in čevljčke, velike in majhne, nove in stare, lepe damske čevljčke in pošvedrane težaške škornje. Ob njih se zamisliš: lastnik tega para čevljev prihaja zjutraj s hribov do tovarniškega avtobusa, za seboj ima naporen dan, po pouku se bo vračal z vlakom, nato peš v svoj hrib . . .

Samo učitelji, ravnatelj šole, hišnik in snažilka smejo stopati v učilnico obuti. So pač nekaj drugega kot slušatelji večerne šole . . .

Jože Valentinčič v prosvetnem delavcu 5. XII. 1975, str. 3

PEDAGOŠKO MINULO DELO IN POKOJNINE

Vsak novi pravni akt za delitev osebnih dohodkov je napravil nekatere premike v škodo ali pa v korist ene ali druge skupine delavcev. Variabilnost je občasno potrebna, ne more pa biti stalna praksa, kajti s tem ljudi samo razburjamo. Posebno pozornost zbuja nenehno spreminjanje dodatka na delovno dobo. V 32. členu novega sporazuma se ta del prejemkov imenuje „nagrajevanje delovne dobe". *Je pa skoraj vsako leto drugačen in manjši.* V stari Jugoslaviji je bil razpon 1:3, kar je za današnje pojme, ko govorimo o nagrajevanju po delu, pretirano. Vendar pa se mi zdi sedanje razmerje 1:1,12 v korist tistih, ki so pred upokojitvijo, prenizko in nerazumljivo, še zlasti glede na petletno povprečje, na podlagi katerega se odmerja pokojnina . . . Če že spremenimo dodatek na delovno dobo, ki bi moral biti večji že zaradi kakovosti dela, bi moral ta veljati vsaj za eno generacijo aktivnih delavcev . . .

Tone Kebe v prosvetnem delavcu 5. XII. 1975, str. 3

Mali kulturni barometer

STOLETNICA PRIJATELJEVEGA ROJSTVA – Stoletnico rojstva utemeljitelja slovenske literarne znanosti in sopotnika moderne dr. Ivana Prijatelja je Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede pri SAZU počastil tako, da je ob sodelovanju NUK prejšnji torek v Prešernovi dvorani SAZU v Ljubljani odprl razstavo del tega velikega literarnega zgodovinarja. Isti večer je dr. Anton Slodnjak predaval o temi „Ivan Prijatelj in literarni zgodovinarji njegove dobe".

30 LET DZS – Letos je slavljenec tudi založniška hiša Državna založba Slovenije. Že 30 let skrbi za izdajo najrazličnejših književnih del, od šolskih učbenikov, znanstvenih del pa do poezije. Gotovo neponovljiv dosežek založbe je izdaja „Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev", to je zbirke, v kateri je izšlo že 114 knjig. Jubilej založbe je počastil tudi njen delavski svet, ki je imel prejšnji teden slavnostno sejo. Ob tej priliki je prišel na svetlo podatek, da je založba v tridesetih letih izdala 4567 naslovov knjig, ki so izšle v nakladi 27 milijonov 51.490 izvodov.

KOGA PREVAJAJO? – Po najnovejših podatkih UNESCA, ki zaradi obsežnosti dela nekolikanj kasnijo, je bilo leta 1972 v 58 državah sveta prevedenih okoli 40.000 naslovov knjig. Ob bibliji so največ prevajali Marxa (62 naslovov), Engelsa (59), Dostojevskega (47), Tolstoja (43), Verna (41) in Gorkega (40). Občutno manj je bilo prevodov Misli Mao Ce Tunga, ki je pred leti veljal za enega najbolj prevajanih.

ŠOLSKA GLASILA – Med prvimi v letošnjem šolskem letu so izdali svoja glasila učenci osnovne šole Dolenja vas („Lončar" je izšel že dvakrat), Šmarjeta (ena številka „Kamenčkov") in Grma iz Novega mesta („Mladi ob Krki" so s prvo letošnjo številko stopili v peto leto izhajanja).

Avtopromet, gostinstvo in turizem

Gorjanci

NOVO MESTO-STRAŽA

OPRAVLJAMO PREVOZ TOVORA IN POTNIKOV.
PRIPOROČAMO GOSTINSKE STORITVE
V HOTELU METROPOL IN GOSTIŠČU NA LOKI.

*

ČESTITAMO ZA NOVO LETO 1976!

INSTALACIJSKO PODJETJE

Montaža

NOVO MESTO

OPRAVLJAMO VSE VRSTE INSTALACIJ.
PRIPOROČAMO SE ZA NAROČILA IN HKRATI
ČESTITAMO ZA NOVO LETO!

GOZDNO GOSPODARSTVO

NOVO MESTO

OBČANOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM
ČESTITAMO ZA NOVO LETO!

---

trimo

TREBANJSKA
INDUSTRIJA
MONTAŽNIH
OBJEKTOV
TREBNJE

Projektiramo, razvijamo in izvajamo montažno gradnjo objektov za potrebe industrije, kmetijstva, trgovine, za splošne družbene potrebe in druge gospodarske panoge.
Proizvajamo in montiramo serijske gradbene elemente:
- **jekleno konstrukcijo**
- **sendvič strešne elemente MONOPANEL**
- **sendvič fasadne elemente SOMATHERM**

Po naročilu izdelujemo še:
- **izventipske konstrukcije**
- **mostne žerjave**
- **cisterne s prostornino od 300 – 200.000 l**

Priporočamo se za sodelovanje!

SREČNO NOVO LETO 1976!

Industrija obutve Novo mesto

IZDELUJEMO
MOŠKO, ŽENSKO IN OTROŠKO OBUTEV

ČESTITAMO ZA NOVO LETO 1976!

PROSTO DELOVNO MESTO!

Novoteks
tekstilna tovarna, Novo mesto n. sol. o.

RAZPISUJE
prosto delovno mesto

GLAVNI DIREKTOR PODJETJA

Pogoji:
- *da je državljan SFRJ in izpolnjuje splošne pogoje določene z zakoni, družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi,*
- *da ima visoko izobrazbo in osem let prakse na ustreznem delovnem mestu,*
- *da je organizacijsko sposoben,*
- *da je moralno in politično neoporečen*

Ponudbe s kratkim življenjepisom, opisom dosedanjega dela, dokazili o izobrazbi in praksi je treba dostaviti v 15. dneh po objavi na razpisno komisijo za imenovanje glavnega direktorja podjetja NOVOTEKS.
Udeleženci razpisa bodo obveščeni o izbiri v petnajstih dneh po odločitvi delavskega sveta podjetja.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Razpisna komisija
TOZD KONFEKCIJA METLIKA
in odbor za kadre podjetja

razpisujeta prosti delovni mesti:

1. VODJA TOZD KONFEKCIJA METLIKA
2. VODJA IZVOZNEGA ODDELKA V MARKETING SEKTORJU DSSS

Pogoji:
Poleg splošnih pogojev za zaposlitev po razpisu morajo kandidati izpolnjevati tudi naslednje:
Pod 1:
a) – da imajo visokošolsko izobrazbo in najmanj tri leta delovnih izkušenj v stroki, od tega dve leti na vodstvenih delovnih mestih.
– da imajo višješolsko izobrazbo in najmanj štiri leta delovnih izkušenj v stroki, od tega 3 leta na vodstvenih delovnih mestih;
– da imajo srednješolsko izobrazbo in najmanj 8 let delovnih izkušenj v stroki, od tega pet let na vodstvenih delovnih mestih;
b) – da imajo osebnostne in moralno-politične lastnosti, ki zagotavljajo uspešno delo in razvijanje zdravih odnosov v TOZD:
c) – da so z dosedanjim delom dokazali sposobnost voditi gospodarsko organizacijo ali njen del.
Pod 2:
– da imajo višješolsko izobrazbo oziroma višjo šolo za zunanjo trgovino, zunanjetrgovinsko registracijo in aktivno znanje enega tujega jezika.
Poskusno delo 3 mesece

Pismeno prijavo s kratkim življenjepisom in dokazili pošljite na kadrovski in splošni sektor podjetja „Beti" – Metlika v 8 dneh, po objavi.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po odločitvi pristojnega organa.

CENJENIM ODJEMALCEM ŽELI SREČNO NOVO LETO 1976 IN SE PRIPOROČA S KVALITETNO IN HITRO IZDELANIMI OČALI

OPTIKA
IVO RIMC V KRŠKEM.

KRKA

IGRALNI AVTOMATI!

KRKA – TOZD Zdravilišča
Novo mesto

objavlja LICITACIJO 7 različnih igralnih avtomatov. Licitacija bo v soboto, 27. 12. 1975, ob 10. uri v prostorih Zdravilišča Dolenjske Toplice, kjer si avtomate lahko tudi ogledate.

LICITACIJA!

inles
industrija stavbnega pohištva Ribnica, TOZD Trgovina Ribnica

razpisuje javno prodajo (licitacijo) osebnega avtomobila

ZASTAVA 125 FIAT, leto izdelave 1974, št. motorja 124014.

Javna prodaja (licitacija) bo 30. decembra 1975 ob 9. uri pred upravno zgradbo podjetja.
Interesenti morajo pred pričetkom licitacije položiti kavcijo v višini 5 % začetne cene, ki se določi pred licitacijo.

---

novoles

PROSTA UČNA MESTA!

„NOVOLES", lesni kombinat
Novo mesto–Straža, n. sol. o.
odbor za medsebojna razmerja

RAZGLAŠA
PROSTA UČNA MESTA UČENCEV V GOSPODARSTVU, IN SICER:

1 učno mesto za MIZARJA
1 učno mesto za MODELNEGA MIZARJA – VZORČNEGA
1 učno mesto za BRUSILCA ORODJA IN REZIL
1 učno mesto za SUŠILNIČARJA LESA
2 učni mesti za STROJNEGA KLJUČAVNIČARJA

POGOJ: Da je kandidat uspešno končal osemletko in da je zdravstveno sposoben.
Oskrbo v internatu plačuje podjetje.

Vloge je potrebno oddati v 8 dneh po objavi tega razpisa izobraževalni službi „NOVOLES", lesni kombinat, 68351 Straža.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Prav tako objavljamo prosta delovna mesta:

1. 1 KLJUČAVNIČARJA
2. 2 OBRATNIH ELEKTRIKARJEV

POGOJI:
Pod 1.: poklicna šola za strojne ključavničarje, 3 leta delovnih izkušenj.
Pod 2.: poklicna šola za obratne elektrikarje, 3 leta delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo pismene vloge kadrovskemu oddelku podjetja v 8 dneh po objavi. O rezultatih izbire bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izteku roka objave.

OBVESTILO!

Zaradi slabe izkoriščenosti bodo od 31. 12. 1975 izostali naslednji vlaki:

vlak št. 6093 Novo mesto-Uršna sela z odhodom iz Novega mesta ob 22.25 uri,
vlak št. 3134 Grosuplje-Ljubljana z odhodom iz Grosupelj ob 12.49,
vlak št. 3136 Grosuplje-Ljubljana z odhodom iz Grosupelj ob 23.06 in ob delavnikih in praznikih
vlak št. 3135 Ljubljana-Grosuplje z odhodom iz Ljubljane ob 22.30. Vlak 3135 bo vozil le še ob nedeljah.

Od 1. I. 1976 bo vozil na relaciji Ljubljana-Grosuplje potniški vlak št. 3127 po naslednjem voznem redu:

15.15	Ljubljana
15.21	Ljubljana-Rakovnik
15.27	Škofljica
15.37	Šmarje Sap
15.41	Grosuplje

Vlak ne bo vozil ob sobotah, nedeljah in praznikih.

Železniško gospodarstvo Ljubljana

OBVESTILO!

KRAJEVNA SKUPNOST ŠENTJERNEJ poleg obstoječih zakonskih določil o prepovedi črpanja peska brez ustreznega dovoljenja še posebej prepoveduje vsako kopanje peska na Šentjernejskem polju. Kakršnokoli kršitev po tej objavi bo predlagala v postopek pristojni inšpekcijski službi.

PROSTA DELOVNA MESTA!

TOZD Varovanje premoženja
Novo mesto

objavlja prosta delovna mesta

3 GASILCEV V GASILSKI PREVENTIVNI SLUŽBI ZA DELOVNO MESTO V KRŠKEM.

Pogoji: – kvalificiran gasilec, moralno in politično zanesljiv, z odsluženim vojaškim rokom,
– poskusno delo 90 dni
– osebni dohodek po samoupravnem sporazumu

Kandidati iz Krškega ali bližnje okolice imajo prednost.

6 KANDIDATOV ZA VPIS V GASILSKO ŠOLO
Pogoj: končana obrtna šola
Stroški šolanja zagotovljeni.
Rok prijave je 15 dni po dnevu objave.
Pismene vloge z dokazili prejema DS TOZD „Varovanje premoženja Novo mesto", Novo mesto, Cesta herojev 8.

„Zimska" atletika nared

Prejšnji teden je stekla zimska pionirska liga

Novomeški atletski klub je v sodelovanju z učiteljskim in profesorskim aktivom telesnovzgojnega združenja novomeških osnovnih šol letos prvič organiziral zimsko pionirsko ligo.

Že v prvem kolu je nastopilo okoli 200 mladih atletov iz stopiške, bršlinske, grmske in osnovne šole Katja Rupena, tekmovanje pa je dalo dobre rezultate. Drugo kolo med pionirji priljubljene lige se bo pričelo v januarju. Najboljše atletske vrste bodo ob koncu tekmovanja dobile prehodna pokala, posamezniki pa priznanja. Najboljši atleti in atletinje se bodo uvrstili v mestno reprezentanco, ki se bo v februarju in marcu pomerila z ekipo ljubljanskih vrstnikov.

Rezultati:

Starejši pionirji: 200 m: 1. Rodič (Grm) 3,3, 2. Bojanc (Bršlin) 3,5; 600 m: 1. Jurekovič (Katja Rupena) 1:46,8, 2. Hočevar (Bršlin) 1:47,2; višina: 1. Gačeša (Grm) 175, 2. Jankovič (Bršlin) 165; daljina: 1. Blatnik (Grm) 544, 2. Zadnik (Bršlin) 519; medicinka (4 kg): 1. Martinovič 11,18, 2. Ban (oba Grm) 9,94.

Pionirke: 20 m: 1. Bele (Grm) 3,4, 2. Gal (Katja Rupena) 3,5; 400 m: 1. Avguštin (Grm) 1:13,3, 2. Derganc (Bršlin) 1:17,3, višina: 1. Klemenčič (Katja Rupena) 130, 2. Hribar (Grm) 130, daljava: 1. Štangelj (Grm) 454, 2. Kralj (Katja Rupena) 442; medicinka (3 kg): 1. Derling (Grm) 9,03, 2. Galeša (Katja Rupena) 8,77.

Mlajši pionirji, 20 m: 1. Šega (Grm) 3,5; 600 m: 1. Simovič (Grm) 1:57,9; višina: 1. Apostolovski (Grm) 155; daljava: 1. Petrič (Grm) 462; medicinka (4 kg): 1. Zupan (Grm) 8,59; mlajše pionirke: 20 m: 1. Kastelic (Bršlin) 3,5; 400 m: 1. Kastelic (Grm); višina: 1. Mazovec (Katja Rupena) 125; daljina: 1. Govedič (Bršlin) 427; medicinka (3 kg): 1. Romšek (Bršlin) 8,57.

Ekipno – pionirji: 1. OŠ Grm 587, 2. OŠ Bršlin 338, 3. OŠ Katja Rupena 126, 4. OŠ Stopiče 75; pionirke: 1. OŠ Grm 557, 2. OŠ Katja Rupena 553, 3. OŠ Bršlin 455, 4. OŠ Stopiče 220.

Šentjernejski tekači, bratje Polde, Tone in Jože Bučar ter Janez Pipan in Marjeta Vide, so steber novomeške atletske ekipe. Na vseh atletskih tekmovanjih so vedno zanesljivi in dosegajo dobre rezultate tudi kot posamezniki. Stojijo: Polde Bučar, Marjeta Vide in Tone Bučar; čepita: Janez Pipan in Jože Bučar.

ČRNOMELJ – Košarkarski klub vabi vse ljubitelje košarke, predvsem osnovnošolce, da se udeležujejo njihovih treningov. Kdor bi rad postal član košarkarskega kluba, naj se oglasi pri Dušanu Milerju v Vrtni ulici 45, kjer bo dobil vse potrebne podatke. (D. P.)

Brez boja do novih ligaških točk?

Krkine igralke so v zadnjem kolu v derbiju slovenske odbojkarske lige izgubile in so na tretjem mestu – Novomeščani so četrti

Po prvem delu prvenstva v slovenski odbojkarski ligi sta se novomeški ekipi dobro uvrstili. Dekleta so s tremi porazi pristale na tretjem, fantje pa so zaenkrat za eno mesto slabši. V zadnjem kolu so Krkine odbojkarice doma izgubile z najboljšo ekipo v ligi, Novomeščani pa so v soboto ostali doma, ker niso bili pravočasno obveščeni o tekmi z Branikom.

KRKA – FUŽINAR 1:3 (–1, –7, 8, –7)

Takoj po prvem setu – domače igralke so v njem dosegle le eno točko – se je videlo, da so jesenske prvakinje boljše nasprotnice. Derbi kola so vzele resno in ker so bile tudi v drugem nizu občutno boljše, je trener gostujoče ekipe v tretjem nizu poslal na igrišče rezervne igralke. Ogrete domačinke so to spretno izkoristile in z boljšo igro dobile set.

Njihov odpor je strla šele Jeseničnikova z močnimi in težko ubranljivimi servisi. Pri domačih tudi tokrat ni nastopila poškodovana Filova.

Krka: Forte, Pilič, Boh, Rajer, Zevnik, Adamčič, Potrč, Plantan, Gajič.

BRANIK – NOVO MESTO 3:0 b.b.

Namesto da bi Novomeščani v zadnjem kolu odpotovali v Maribor, so ostali doma. Branikovci so jih namreč prepozno obvestili o tekmi in tako bo o končni usodi dveh točk odločila tekmovalna komisija. Novomeščani so prepričani, da bodo za zeleno mizo natančno pretehtali pravila nastopanja v ligi in točke pripisali njim.

LESKOVEC: NOVA RAZSVETLJAVA

Že pred leti so leskovški rokometaši želeli nad svojim igriščem sodobno razsvetljavo, želja pa se jim je začela uresničevati letos. Pred kratkim so postavili stebre za reflektorje, ki so jih že kupili, toda ustavilo se je pri polaganju kabla. Elektro iz Krškega namreč zahteva 50.000,00 din, kar je za skromno društvo prevelik izdatek, saj je za dela in material do sedaj porabilo 47.970,00 din.

Za sodobno razsvetljavo so učenci leskovške osnovne šole prispevali 937,50 din, krajevna skupnost 2.000 din, osnovna šola 4.626 din, Pionir 2.000 din, Zavarovalnica Sava 500 din in vaščani 5.500 din. Akcija med vaščani še vedno poteka, športniki pa ne razumejo krške TKS, ki kljub prošnjam še vedno ni prispevala niti dinarja.

L. ŠRIBAR

LESKOVEC – Pred kratkim so v Leskovcu začeli trenirati tudi igralci namiznega tenisa. Pionirji vadijo ob torkih in četrtkih, pionirke ob sredah, mladinci in člani pa vadijo za pionirji. Posebno mlajši igralci so nad namiznim tenisom navdušeni, zato bi moralo društvo Partizana poskrbeti za mentorje, ki bodo znali navdušenje najmlajših s pridom izkoristiti. (L. Š.)

Jasni Dokl balkansko srebro

Na prvem balkanskem prvenstvu v gimnastiki za pionirje in pionirke, ki je bilo prejšnji teden v Ankari (Turčija), sta obe jugoslovanski vrsti osvojili tretje mesto. Pred njima sta bili reprezentanci Romunije in Bolgarije.

Med mladimi jugoslovanskimi telovadkami, starimi do trinajst let, je bila najuspešnejša 11-letna Novomeščanka Jasna Dokl, ki je zasedla sedmo mesto. Matejka Kavšek – v ekipo najboljših jugoslovanskih pionirk je bila Novomeščanka poklicana naknadno – je osvojila devetnajsto mesto in je premagala vse telovadke iz Turčije.

Doklova je bila dobra tudi v finalu na posameznih orodjih, saj si je v preskoku priborila srebrno odličje, kar je največji dosedanji uspeh nadarjene telovadke. Poleg tega je Jasna dosegla najvišjo oceno med vsemi našimi telovadci in telovadkami v parterju. Za svoj nastop je požela veliko aplavza, sodnice pa so ji prisodile 9.20 točk. Poleg Doklove in Kavškove je bila v Ankari tudi Novomeščanka Ruža Kovačič, ki je bila tokrat v sodniškem zboru.

J. P.

Invalidi najboljši

Kot v spomladanskem delu kegljaške vaške lige kočevske občine, tako je tudi v jesenskem osvojila prvo mesto in prehodni pokal ekipa Invalidi I iz Kočevja, ki je podrla 11.869 kegljev (v petih tekmah, 6 kegljačev, 100 metov), 2. Dolga vas 11.545 kegljev, 3. Kočevska Reka 11.511, 4. Mozelj 11.329, 5. Invalidi II Kočevje 11.248 in 6. Livold 10.554. Za zmagovito ekipo so nastopili Hrovat, Repar, Koševič, Berlan, Rački in Poje, rezerva Štimac. Najboljši posamezniki pa so bili: 1. Žagar (Kočevska Reka) 2.074 kegljev, 2. Hrovat (Invalidi I) 2.067 in 3. Miklič (Mozelj) 2.063 podrtih kegljev (5 tekm., 100 lučajev).

Ekipa Invalidi I iz Kočevja (na fotografiji) je že drugič osvojila prehodni pokal vaške kegljaške lige kočevske občine, ki je bila ustanovljena na pobudo krajevne skupnosti Mozelj. (Foto: Primc)

Šport

HOLYJEV MEMORIAL: NOVOMEŠČANKE ZMAGALE

V počastitev dneva JLA je brežiška ObZTK pripravila četrti Holyjev memorial v gimnastiki. Pionirskega srečanja se je udeležilo 43 tekmovalcev in 36 tekmovalk iz Maribora, Ljubljane, Kranja, Zagorja, Novega mesta, Trbovelj in Brežic.

Rezultati, pionirji: 1. Furlan (ND) 56,30, 2. Šumande (TVD Partizan–Železničar, Maribor), 3. Kosec (TVD Brežice) 52,10; pionirke: 1. Kočevar 37,90, 2. Moro 37,50, 3. Požar (vse TVD Partizan Novo mesto) 36,80 idr.

LEP BUČARJEV USPEH

Velenjski atletski klub je minuli teden pripravil mednarodni zimski kros in udeležilo se ga je več kot 70 tekmovalcev in tekmovalk iz Celovca, Velenja, Novega mesta, Raven, Maribora in Ptuja. V konkurenci mlajših mladink sta Novomeščanki Papeževa in Videjeva tekli dobro in zasedli drugo oziroma tretje mesto. 1500 metrov dolgo progo je Papeževa pretekla v 6:04,5 Videjeva pa 6:06,5.

V mednarodni konkurenci je v skupini mlajših članov startal tudi Bučar. Na 6000 metrov dolgi progi se je bojeval z nekaterimi boljšimi slovenskimi tekači in z gosti iz Celovca. Nadarjen Šentjernejec, član novomeškega atletskega kluba, je v zadnjem delu proge tekel taktično zelo dobro in je z 21:20,4 premagal vse tekmece, takoj za njim pa sta se uvrstila oba gosta iz Avsstrije.

KPA – tretje mesto na Reki

Novomeški plavalci so na tradicionalnem tekmovanju v hitrostnem plavanju osvojili dobro tretje mesto

V počastitev dneva JLA je reški klub za podvodne aktivnosti Kostrena pripravil minulo soboto pokalno tekmovanje v hitrostnem plavanju s plavutmi in hitrostnem potapljanju. Na Reki se je zbralo več kot 100 plavalcev iz devetih klubov.

Dolenjci so na tekmovanju nastopili močno oslabljeni, toda kljub temu so dosegli nekaj dobrih rezultatov, izkazali pa so se predvsem mlajši plavalci. Vodstvo kluba za podvodne aktivnosti je obenem pripravilo tudi izlet, ki se ga je udeležilo 36 članov.

Rezultati Novomeščanov – 25 na vdih, ženske: 7. Jelka Vitasovič 13,6; 4 x 25 na vdih moški: 5. Novo mesto 47,7; 100 PP ženske: 4. Jelka Vitasovič 1:08,1; 100 m PP moški: 12. Toni Strniša 55,0; 200 m PP ženske: 3. Meta Vodičar 2:37,8; 200 m PP moški: 6. Boris Kušer 2:11,0; 400 m BR moški: 7. Rafael Kužnik 6:31,3, 400 m PP ženske: 3. Meta Kužnik 6:01,9; 400 m PP moški: 3. Daniel Vohar 4:24,5; 4 x 100 m PP ženske: 3. Novo mesto 5:29,2; 4 x 100 m PP moški: 4. Novo mesto 3:47,5.

V ekipni konkurenci je novomeški Klub za podvodne aktivnosti osvojil tretje mesto.

MARKOVIČ: 253 PODRTIH KEGLJEV

Zveza civilnih invalidov vojne v Sloveniji je ob tradicionalnem srečanju invalidov vojne v Škofji Loki pripravila tudi prvo republiško prvenstvo v kegljanju. Pomerile so se petčlanske ekipe iz Novega mesta, Kranja in Ljubljane, po dokaj izenačenih bojih pa so ekipno republiško prvenstvo osvojili Ljubljančani. Novomeščani so v ekipnem prvenstvu podrli 951 kegljev, kar je zadostovalo za tretje mesto. Zelo dobro je tekmoval Novomeščan Markovič. Z natančno igro je v 60 metih podrl 253 kegljev in postal prvi republiški prvak civilnih invalidov.

RIBNICA: RADULOVIČ PODRL 886 KEGLJEV

V počastitev dneva JLA in ob otvoritvi novega doma JLA v Ribnici je ribniški dom s kegljaškim društvom pripravil turnir na novem štiristeznem kegljišču, na katerem so nastopile ekipe iz Kočevja, Ljubljane (Ilirija in Ljubljana) in Ribnice.

Prve keglje je podrl svetovni prvak Nikola Dragaš, nato pa so nastopili tekmovalci omenjenih ekip. Rezultati: 1. Kočevje 4950 (Kajfež 853, Rački 828, Pajnič 830 idr.), 2. Ljubljana 4915, 3. Ilirija 4886, 4. Ribnica 4612 (Radulovič 886, Kovačevič 779, Marov 779 idr.).

M. GLAVONJIĆ

DŠI: največ priznanj Krki

Na igrah je nastopilo 7 ženskih in 28 moških ekip iz 28 delovnih organizacij – Dobri rezultati

Minuli četrtek je komisija za šport in rekreacijo pri novomeškem občinskem sindikalnem svetu pripravila zaključek delavskih športnih iger, na katerih so podelili diplome, medalje in pokale najboljšim ekipam in posameznikom.

V novi športni dvorani se je zbralo več kot 200 udeležencev iger, ki so si najprej ogledali prijateljsko srečanje v odbojki med sindikalnima ekipama iz Novega mesta in Trebnjega. Brez težav so zmagali domačini, vendar se moštvi z igro nista izkazali. Po končanem srečanju so predstavniki komisije za šport in rekreacijo podelili priznanja.

Rezultati tekmovanj – mali nogomet – A skupina: 1. Tovarna zdravil Krka, 2. IMV; B skupina: 1. Ela, 2. Cestno podjetje; plavanje – ženske: 1. Krka, 2. Novoles, moški: 1. IMV, 2. Krka; atletika: 1. Krka, 2. Novoles, moški: 1. Krka, 2. IMV; balinanje: 1. Pionir, 2. Železničar; namizni tenis – ženske: 1. Krka I, 2. Pionir, moški: 1. Novoteks, 2. druž. službe; odbojka – ženske: 1. Pionir, 2. Krka, moški: 1. Novoteks, 2. Iskra; streljanje – ženske, ekipno: 1. Krka, 2. Pionir; moški: 1. Pionir, 2. Novoles; posamezno: 1. Stane Čelesnik (Pionir), 2. Janez Berlan (Krka); ženske: 1. Martina Bračika (Pionir), 2. Ana Petančič; kegljanje – ženske: 1. Pionir, 2. Novoteks, moški: 1. Iskra, 2. Novoteks I; posamezno: 1. Vida Sofronov (Pionir), 2. Milojka Zadkovič (Novoteks), moški: 1. Stane Jarc (Krka), 2. Alojz Košmrlj; šah: 1. Krka I, 2. Krka II.

Rezultati, plavanje, ženske: 50 m prsno: 1. Boh (Krka); štafeta 3 x 50 m: 1. Krka (Pavletič, Boh, Novak); 50 m mooški nad 35 let: 1. Lapajne (Gozdno gospodarstvo), 50 m prsno do 35 let: 1. Hiti (Novomontaža), 50 m prosto: 1. Črv (UJV), štafeta 4 x 50 m: IMV I (Turk, Dipalo, Jurca, Vučer), atletika – ženske: 60 m: 1. Jakše (Novoles), 400 m: Erbežnik (Novoles), štafeta 4 x 60 m: 1. Krka (Šega, Badovinec, Tratar, Hodnik), skok v daljavo: 1. Jakše (Novoles), met bombe: 1. Rozenberger (Krka), skok v višino: 1. Hodnik (Krka); moški – met bombe: 1. Udovč (Krka), 100 m: Šimunič (Krka), 1000 m: 1. Bučar (Iskra Šentjernej), štafeta 4 x 100 m: 1. Krka (Kopač, Srovin, Jerman, Šimunič), skok v višino: 1. Slak (UJV), skok v daljavo: 1. Šimunič (Krka).

Generalna uvrstitev – ženske: 1. Krka 77 točk, 2. Pionir 64, 3. Novoles 46, 4. Iskra, Novo mesto 22 itd; moški: 1. Krka 158, 2. Pionir 147, 3. Novoteks 126, 4. IMV 125 itd.

Kaj, kje, kdo?

Ljubljanska rokometna zveza bo od 11. januarja do 14. marca pripravila v športni dvorani na Kodeljevem odprto zimsko prvenstvo SRS v rokometu, na katerem bo nastopilo kar 38 moških in 19 ženskih ekip, med njimi tudi večina moštev iz Dolenjske. Člani tekmovalne komisije so že pripravili skupine in glede na kvaliteto ekip bodo naši rokometaši in rokometašice nastopili v naslednjih skupinah:

moški – skupina A: Celje, Inles, Jadran, Minerva, Piran, Sevnica, Slovan, Šešir, Šoštanj in Brežice; skupina B/1: Tržič, Črnomelj, Grosuplje, Iskra, Jesenice, Prule, Ribnica, Slovan B, Škofljica, Tehnomercator; skupina B/2: Alples, Trim–team, Dobova, Dobrepolje, Eta, Kočevje, Krka, Mokerc, Olimpija, Usnjar; skupina C: Borec, Sodražica, Krmelj in Veterani.

Ženske – skupina A: Alples, Brežice, Eta, Kamnik, Krka, Olimpija, Slovan, Šmartno, Usnjar, Velenje; skupina B: Borec, Lisca, Grosuplje, Mokerc, Olimpija B, Steklar, Šentjernej, Šentvid in Tržič. 6. marca bodo rokometni delavci pripravili še turnir medobčinskih pionirskih reprezentanc, teden dni kasneje pa prvenstvo conskih mladinskih reprezentanc.

Komisija za šport in rekreacijo pri novomeškem občinskem sindikalnem svetu je minuli četrtek pripravila v novi športni dvorani zaključek delavskih športnih iger. Na sliki: član komisije Jože Turk (levi) in Viktor Hiti (Novomontaža), ki je zmagal v plavanju.

VSEM NAROČNIKOM IN ODJEMALCEM MOJIH IZDELKOV ŽELIM SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1976 IN SE ŠE VNAPREJ PRIPOROČAM.

BARIČ MARKO
MIZARSTVO-MODELARSTVO
ŽELEZNIČARSKA 8
68340 ČRNOMELJ

beti BETI METLIKA

s svojimi temeljnimi OZD
ČESTITA ZA NOVO LETO VSEM POSLOVNIM PARTNERJEM IN POTROŠNIKOM IZDELKOV "Beti".

Dr. BOŽO OBLAK

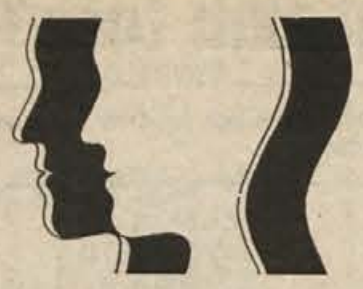

Podhranjenost

Beljakovine so živalskega izvora (k njim spadajo meso, mesni izdelki, sir, mleko) in rastlinskega izvora (te so v stročnicah, črnem kruhu in še kje). Za normalno prehrano moramo pojesti od predpisanih beljakovin na dan vsaj 1/3 živalskih. Koliko beljakovin vsebujejo posamezna živila, najdemo v posebnih tablicah, ki so v vsakem gospodinjskem koledarju ali kuharski knjigi.

Podhranjenost se kmalu opazi. Telesna teža pade za 15 %. Pojavijo se slabokrvnost, mišična slabost, vnetje dlesni, vnetje očesnih veznic, utrujenost, izguba apetita in vnetje živcev. Če teža še pade, se pojavijo otekline, vrtoglavica, razdražljivost, apatičnost, popuščati začne intelektualna sposobnost, začno se kazati znaki pomanjkanja vitaminov. Če telesna teža še pada, se vsi ti znaki povečajo, pojavijo se še novi in končna posledica je smrt. Take lakote je malo, poznali so jo med vojno po taboriščih smrti in po zaporih ter v okupiranih deželah.

Pri pravilni mešani prehrani ni podhranjenosti. Tudi če se je začela razvijati, jo lahko ozdravimo z dodajanjem manjkajočih snovi. Nevarno pri vsej stvari je, da pri podhranjenosti pade odpornost organizma zoper bolezni, ki se zato lahko bujno razvijejo. Na drugi strani pa je spet res, da skoraj vsaka bolezen povzroči zaradi izgube apetita in zaradi vročine stanje, ki ima vse pogoje za podhranjenost. Podhranjenost se razvije rada tudi pri tistih, ki se trudijo, da bi za vsako ceno shujšali in zato premalo jedo. Če se omejijo v prehrani pri sladkorjih in maščobah, beljakovine, vitamine in rudninske soli pa jedo normalno, podhranjenosti ne bo pa še vitkost bo dosežena oziroma ohranjena.

KONEC

Dolenjski list pred 20 leti

Dobiti vsebino in usmeritev

TOVARIŠ MIHA MARINKO je na seji Glavnega odbora SZDL Slovenije podčrtal v uvodu, da gre zdaj za to, da bo vsi organi družbenega upravljanja dobili vsebino in ustrezno usmeritev za svojo praktično dejavnost. To pa jim more dati samo zavestna subjektivna sila, kakor sta Socialistična zveza in Zveza komunistov s svojo usmerjajočo gibalno vlogo v teh organih, s spopolnjevanjem oblik in sistema. Naloge so v celoti nakazane. Največji del udejstvovanja političnih organizacij, zlasti vse praktične in aktualne naloge, pa mora biti usmerjen skozi organe družbenega upravljanja.

ŽE VEČKRAT SEM SLIŠAL starejše ljudi godrnjati nad nekulturno hojo nekaterih mlajših po novomeških pločnikih. Večkrat vidimo, da skupina mladoletnikov napravi na pločniku nekakšno „bojno falango", tako da se jim morajo starejši ljudje oprezno umikati. Nekateri pa se postavijo na sredo pločnika in ovirajo promet. Če bi se ljudje ravnali po cestnih pravilih, hodili tako, kot se mora, in dajali starejšim prednost, bi bilo vsem prav. (S. D.)

PREBIVALCI ORTNEKA in okoliških vasi kritizirajo, ker je zadnje čase trgovska poslovalnica KZ Ortnek zelo neredno odprta in tako ljudje ne vedo, kdaj naj pridejo v trgovino. Člani KZ in ostali menijo, da bi moral upravni odbor KZ nadomestiti sedanjo poslovodkinjo, ki je bolna, z drugo.

PRETEKLI TEDEN SO VOJAKI in oficirji JLA obiskali Žužemberk. S kratkim filmom so prikazali razvoj naše vojske v teku stoletij, predvsem med NOB. Nato so pripadniki JLA dali pisan spored deklamacij, prizorov, narodnih kol ter dalmatinskih in makedonskih plesov. Zelo so bili obiskovalci, stari in mladi, navdušeni nad godbo JLA iz Novega mesta. (M. K.)

VSEM NAROČNIKOM, BRALCEM, SODELAVCEM IN PRIJATELJEM ŽELI SREČNO NOVO LETO 1956 DOLENJSKI LIST!

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 30. decembra 1955)

PO SVETU OKOLI

KLJUČAVNICE – Slavni hoteli Hilton, ki gostijo najbogatejše in najslavnejše osebnosti, imajo že dolgo težave z ljudmi, ki tem osebnostim slede iz čisto sebičnih razlogov: poskušajo namreč ukrasti del njihovega nakita, denarja in drugih dragocenosti. Z eno besedo; veliko opravka imajo s hotelskimi roparji. Zdaj so dobili posebne magnetne ključavnice, katere odpira posebna kartica. Baje se teh ključavnic ne da „prevarati". Žal pa se dajo ukrasti kartice . . .

SOPOTNIKI – Nekaj let so se isti možje srečavali v istem vagonu vlaka, ki ob 6,34. vozi iz Brugga v Bruxelles. Ko je eden od njih odšel na počitnice v Švico, je obljubil, da jim bo poslal pozdrave. In res je može kmalu pričakala pošta, čeprav je bil naslov na razglednici malce nenavaden. Takole se je glasil: „Gospodu z brado, dolginu Riku, tudi bradatemu Foxu in gospodu, ki je podoben generalu – B 8000 Brugge, kolodvor, III. peron, drugi vagon (za kadilce) vlaka, ki ob 6,34 vozi v Bruxelles."

RAHLOČUTNOST – Neka trgovska hiša v Los Angelesu prodaja posebne mišelovke, namenjene predvsem ženskam in tistim, ki ne morejo gledati ubogih miši v smrtni pasti (prav tako pa tudi ne v svojem stanovanju). Mišnica ima vrečko iz temne plastike, da miši ni mogoče videti.

BOŽIČEK – V ZDA je duhovnik povpraševal nadobudno in verno ameriško mladino razne stvari; med drugim je zastavil tudi to vprašanje: „Kdo je tisti dobri, odkriti človek, ki na božič hodi po vsem svetu in dela čudeže?" Odgovor se je glasil: „Henry Kissinger!"

KONKURENCA – V St. Louisu sta si lastnika bencinskih črpalk vsak na svoji strani ceste napovedala vojno. Pričela sta nižati cene, da bi tako pritegnila več potrošnikov. Prvi je močno znižal ceno, drugi mu je sledil, potem je prvi spet znižal, drugi tudi – dokler ni eden od njiju iz kljubovalnosti postavil prav smešno ceno. Konkurent se ni dal zmesti: sedel je v tovornjak, se zapeljal prek ceste in velel natočiti poln tank.

Mišji raj je propadel

Srečna mišja družba se je sredi blagostanja uničila

Nenavadni poskus, ki so ga opravili na Inštitutu za duševno zdravje v ZDA, je zastavil vrsto vprašanj, na katera bodo morali strokovnjaki odgovoriti, saj se poskus v neki meri dotika tudi vprašanj človeške družbe.

Delavci inštituta so zgradili prebivališče za miši, v katerem so bile vse tiste stvari, ki mišim godijo. Ta „mišji raj" so zgradili tako, da bi v njem najlepše moglo živeti okoli 4000 glodalcev, vendar so najprej vanj spustili samo štiri pare.

Štirje mišji srečneži in štiri srečnice so se v „mišjem raju" čudovito počutili in prav uspešno so se začeli množiti. Vsakih 55 dni se je število miši podvojilo. Ko jih je bilo že 620, se je množitev malo upočasnila. Pri mladem zarodu so se pojavili znaki kanibalizma, starejše miši pa so doživljale prave „duševne šoke". V srečni mišji družbi se je nekaj začelo krhati.

Strokovnjaki, ki so poskusu pazljivo sledili, so doživeli presenečenje: srečna mišja družba, ki so ji nudili prav vse ugodnosti, je začela propadati. Ko je namreč število glodalcev narastlo na 2200, torej šele dobra polovica „rajskih" kapacitet, so se miši nehale razmnoževati. Niti ena od miši ni pokazala najmanjše želje po razmnoževanju.

Propad mišje družbe je bil hiter in temeljit. V drugem delu poskusa je celotno mišje prebivalstvo izumrlo. V „raju" ni ostala niti ena.

Zvezde so daleč od ljudi

Znanstveniki ostro proti širjenju astrologije

Kaže, da še nikoli v zgodovini človeštva ni bila astrologija tako priljubljena in razširjena, kot je v sedanjih časih, za katere radi pravimo, da predstavljajo obdobje vladavine znanosti. Res je znanost na zavidljivi višini, res je pa tudi, da ob nji korakajo tudi lažne znanosti, kakršna je astrologija. Težko bi našli revijo brez horoskopa, izdaj, ki resno pišejo o možnostih napovedovanja človekove usode iz položaja zvezd, je več kot preveč; pojavljajo se celo pri nas. V državah zahodnega sveta so šli tako daleč, da se z astrologijo ukvarjajo na akademski ravni.

In kdo se navdušuje zanjo? Odgovor je kratek: vsi! Če že ne verjamejo povsem v napovedi horoskopov, pa vsaj do njih niso ravnodušni. Po mnenju univerzitetnih profesorjev, ki preučujejo ta pojav, gre za nezaveden odgovor ljudi na negotovost sedanjega življenja. Ljudje nimajo ne volje ne moči, da bi odločitve prevzeli na svoja ramena; raje jih prevalijo na položaj zvezd. V teh družbeno škodljivih početjih pa jim drže roko uredništva zabavnih listov in dobičkarji.

Nič čudnega ni torej, da so ameriški astronomi, astrofiziki in še nekateri drugi znanstveniki poslali v svet izjavo, s katero opozarjajo na škodljivost astrologije. Izjavo je podpisalo 168 znanstvenikov – med njimi 18 Nobelovih nagrajencev – in so jo poslali tudi na vsa uredništva večjih revij. Zaenkrat še brez večjega uspeha.

Vagoni namesto tekočega traku

Zoper tekoče trakove, znameniti izum avtomobilskega mogotca Henryja Forda I., zadnje čase kar dežujejo ugovori. Očitkom, da tekoči trakovi dehumanizirajo delavce, ki postajajo „nemisleči", domala samodejni proizvajalci, so se pridružile tudi trditve, da je proizvodno uspešnost tekočih trakov moč nadomestiti z drugimi načini.

Dokaz slednjega je nova tovarna avtomobilov, ki jo je v Kalmaru na Švedskem postavil Volvo. Poskus, da bi delovna mesta zasedle majhne skupine poklicnih obrtnikov, se je docela obnesel. Neskončne tekoče trakove, ki nosijo avtomobile skozi celo tovarno, so zamenjali s posameznimi vagoni, t.i. nosilci avtomobilov. Nizki aluminijasti vagoni na gumastih kolesih delajo na baterijski pogon, med gibanjem po tovarni pa jih nadzoruje računalnik. Kajpak je vagone moč upravljati tudi ročno.

In prednost prevoza avtomobilov po tovarni z vagoni? Posamezni delavci ali cele skupine niso popolnoma odvisni od enakomernega tempa proizvodnje. Če skupina delavcev naredi v določenem času več, kot je predvideno, lahko delo na drugih avtomobilih pusti za nekolikanj kasneje in odide v sobo za rekreacijo. Brez šale! Tamkaj imajo med delovnim časom na

Takale je tovarna v Kalmaru.

voljo zmeraj toplo kavo, domino, šah in celo savno.

Vsaka skupina delavcev je pri avtomobilu, ki ga pripelje vagon, zadolžena le za določen sistem: električni sistem, notranje dele, sedeže, motor itd. Delo je posamezno ali v skupinah, delavci pa zadolžitve med seboj lahko menjajo. Z vagonskim načinom prevoza avtomobilov po tovarni je odpadel s tekočim trakom tudi nepriljubljeni delovni jašek, saj so vagoni narejeni tako, da se lahko nagnejo za 90 stopinj.

Pri Volvu pravijo, da so za gradnjo te tovarne porabili samo 10 odst. več sredstev kot za običajno s tekočim trakom, stroške pa bodo kmalu pokrili, saj je veliko manj odsotnosti z dela, pa tudi učinek delavcev je za 25 odst. večji kot v glavni tovarni v Goeteborgu. Zdaj izdelajo v Kalmaru 30.000 avtomobilov na leto.

Borci in skrivači

Riše in piše: Marjan Bregar

V Mišjem dolu sem se oglasil pri Jerkinu. Beseda je dala besedo in sva se začela meniti o praznikih, ki se bližajo.

„Anti veš, da imamo še en praznik pred novim letom?" me iznenada vpraša.

„Menda ne boste imeli kolin, akoravno še ni prave zime, ka-li?"

„Ne, ne. Z vojaki praznujemo," se je izprsil.

„Ti pa že dolgo nisi več vojak," ga opomnim.

„Res je," je prikimal, „vendar se po več kot 30 letih rad spominjam našega bojevanja, ko je na tisoče Brdavsov vdrlo v našo deželo. Štiri leta smo se bojevali z njimi, da smo jih pregnali."

„Vam se je bilo lahko bojevati z njimi, ko vas je bilo veliko. Jaz sem bil na dunaju sam, pa brez pravšnjega orožja," mu pravim.

„Mi smo ga morali vzeti sovražniku, ki je bil vešč bojevanja. Vendar naš boj ne bi bil tako krvav, če bi vsi pomagali. Tako so eni pomagali Brdavsom, drugi so se pa skrivali."

„Tega človek ne bi mogel verjeti."

„Res je bilo tako. Sovražnike in pomagače smo pregnali, skrivači so pa ostali. Tistile sosed, Belačev Jaka, je pol leta ležal pod kuhinjskim podom, čeprav je bilo komaj dve pedi prostora. Češarkov Miha ni mogel zapustiti mlade žene, pa si je za posteljo v zidu izkopal luknjo in si napravil gnezdo, da je ponoči lahko spal pri ženi."

„Taki vam niso mogli veliko škodovati," mu pravim.

„O, imeli smo veliko hujših," me brž popravi. „Lesarjev Jože se ni skrival. Na zunaj se je kazal, da ne zna šteti do pet, v resnici je pa tihotapil živež v mesto, iz mesta pa sol, tobak in saharin. Tega je na deželi primanjkovalo. Drugi so umirali, on je bogatel. Po vojni se je pa ustavilo, in namesto da bi bil tiho, zdaj godrnja, kako so težki časi, ko ne more še naprej bogateti. Vidiš, to mu pa zamerim" je končal.

„Jaz bi mu tudi."

MARTIN KRPAN

14. Kaj se je zgodilo tam endovci so vreli k skali, po kateri je mahnil po Paradižniku. Rum razpoke, ki je zazijala pod krampo

Pozabljeno je bilo v trenutku v prepiri in grehi so v hipu splah živega, je rinilo v skalo. Prvi tuj stajal kot v pravljici in iz odpr usipalo rumeno bogastvo.

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Tulilo in piskalo je strašno

(S t r a Š n o) nevihto smo imeli pri nas v Semiču od 10. ure zvečer do 4. ure zjutraj, da stari ljudje ne pomnijo take. Tulilo je in piskalo, da je bilo groza; okna in vrata so šklepetala, kakor bi hotela vsa odleteti; raz z opeko kritih streh je letela opeka, da se ni upal nobeden na prosto; tudi slamnate strehe so veliko trpele, ker jih je vihar trgal in odkrival. Marsikdo ni celo noč zatisnil očesa težko pričakujoč jutra, ko je vihar pojenjal. Tudi sadnega drevja je vihar mnogo poškodoval, ker je nekatera drevesa popolno ugonobil, drugim pa velike veje odčesal. V tej noči ni bilo prizaneseno niti strehi farne cerkve, ki je bila pred kratkim vsa pokrita z novo ukladno opeko.

(Š e b o d e m o) vino prodajali, pa si tudi sami ž njim srca ogrevali, še bodo čule naše gorice, naši hrami vesele popevke in zdravice, kakor je bilo za časa naših očetov. Dolenjci, le na noge; čvrsto delajte, trud se bode obilo poplačal. Ubogajte, kar vam svetujejo učeni ljudje, po starem kopitu ne gre več. Zlasti pa si pridno naročajte, prav pridno „Dolenjske Novice", ki vam prineso za malo soldov veliko lepega poduka. Zajemali boste iz njih zdravo hrano, ki vam ne bode škodovala, marveč koristila za čas in večnost.

(P o t r e s) se še vedno oglaša. 5. tega meseca se je precej močno streslo v Ljubljani in bližnji okolici proti Kamniku in Kranju. Čutili pa so štiri močne sunke tudi pri Sv. Trojici na Dolenjskem.

(Z a d n j i) sejem je bil kaj dobro obiskan. Prignalo se je govedi, posebno pa prascev, kakor vže poprej dolgo ne. Kupčija je bila srednja – svet nima denarja. Cena pri debelih prašičih je malo padla, pa bode skoraj gotovo zopet poskočila, ker nam poslej brez dvoma ne bodo več delali skaze črez Kolpo utihotapljeni hrvatski ščetinarji.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. decembra 1895)

Rešitev prejšnje križanke

		M	I	S	S		M	O	P	S
		A	Z	I	L		O	L	I	O
		K	O	R	A	L	N	J	A	K
		C	T			O	S	E		—
	O	T	O	P	E	S	T	N	E	R
	P	R	A	P	O	R		R	I	B
	A	R	E	A		K	I	B	U	C
	R	E	V	M	A		K	U	M	A	R	A
	A	G	E	N	S		A	A	R	—	A	T
	R	E	C	I	T	A	L		M	I	R	K	O
	A	R		K	A	N	T		A	R	I	E	L

(Ne) resnice z napako

Grajati (garati) so začeli šele, o je nastopila trma (tema).

Ne kolesarski dirki je bil ljubanski Bog (Rog) prvi.

Državnik je priredil tradicionalen lov na (za) tuje veleposlake.

Na službeno potovanje je šel s tremi mačkami (markaji).

				D L	EG. STVARNIK SVETA	EVR. VELETOK	PREBIVALEC IRANA	IDOL	JANEŽ	D L	MEDN. TISKOVNA AGENCIJA	NAMEN	JUŽNI SAD
				STOPNJA TONOVSKE LESTVICE						REKA V BOSNI			
				VINO S KRASA						BOG GOZDOV / PLES			
				NAUK O ANALIZI									
				STARI OČE	ŠVIC. PRAKANTON	MEJNA REKA POLJ.-NOR. / ŽAGANICA					ALFI NIPIČ / OPOJNA PIJAČA		
									ZDLAJEV ROMAN / MAKED. KOLO				
METER		BEL KONJ / SPREMINJASTA TKANINA						NAZNANILO / Ž. IME					
JUNAK VITEŠKIH ROMANOV							NOČNO POPIVANJE / NOPNO SREDIMORJA					ZLATO JABOLKO	ŽLEBIČ V DOGAH
DEL MOCEVSKEGA VISAVJA				DL	BICIKEL / ŽALOST					ORGAN VIDA / PEVKA ŠTEFOK			
KIT. UTEŽ. MERA				SKUPINA PTIC / NEON					POLDRAG KAMEN / RIM. 4				
KOHONT						REKA V J. AMERIKI							
KAOS						IUSLUŽEN ČLOVEK							

Najmanjši odstotek rojenih

Siamski dvojčki niso taka redkost — Moderna kirurgija uspešno ločuje skupaj zraščene dvojčke tudi v najtežjih primerih — Uspeh dr. Pertuiseta

Siamski dvojčki se rodijo zelo poredkoma, vendar pogosteje kot običajno mislimo; statistika kaže, da se rode povprečno na vsakih dva milijona in pol porodov. Strokovnjaki menijo, da do takih porodov pride v primeru, ko se oplojeno jajčece pri deljenju zaradi neznanega vzroka preneha deliti. Velik odstotek siamskih dvojčkov kmalu po porodu umre in le zelo malo jih doživi normalno starost.

Najbolj slavna siamska dvojčka na svetu sta bila gotovo Čang in Eng, ki sta se rodila zraščena v pasu leta 1811 v Siamu. Po njiju imajo zraščeni dvojčki tudi naziv „siamski". Čang in Eng sta živela 63 let. Bila sta poročena (vsak z drugo žensko seveda) in imela skupaj 22 otrok. Denar za življenje sta služila z nastopi v cirkusu.

Drugi par, ki je prav tako ostal pri življenju, sta dvojčici Jones, ki sta se rodili leta 1949 v Los Angelesu. Dvojčici sta zraščeni skupaj na glavi.

Težko si je zamisliti vso tragičnost in nesrečo, ki jih takim dvojčkom prinaša življenje. Oba omenjena primera siamskih dvojčkov sta povezana s cirkusom, denarjem in ponižanjem. Zato je povsem razumljivo, da si kirurgi že dolgo prizadevajo „popraviti", kar je narava pozabila narediti.

Operacije, s katerimi ločijo siamske dvojčke, so dokaj uspešne, če gre seveda za zraščenost lažje vrste. Vse do lani pa se kirurgi niso mogli pohvaliti z uspehi pri ločevanju siamskih dvojčkov, zraščenih skupaj na glavi.

Francoski nevrokirurg Bernard Pertuiset je lani uspešno opravil operacijo siamskih dvojčic Sophie in Sonie Trinel, ki sta bili zraščeni skupaj na temenu. Operacijo je izvršil, ko sta bili dvojčici stari dve leti. Mali Francozinji čaka tako srečnejše življenje, kot ga imata siamski dvojčici Jones.

Siamska dvojčka Čang in Eng sta živela 63 let.

S cigaretami ob prste nog

„Če preveč kadite, vam lahko odpadejo stopala," trdi dr. Rosario Martino, predstojnik Medicinskega inštituta v Milanu. Po njegovem mnenju pretirano kajenje pripelje do zastrupitve organizma z nikotinom, kar vpliva na arterije za dovod krvi v prste nog. Arterije se skrčijo in prsti zaradi preslabega dovoda krvi začno odmirati. Končna posledica tega procesa je, da prsti odmrejo in odpadejo.

Dr. Martino se je domislil tudi testa, s pomočjo katerega lahko sami hitro ugotovite, ali se ni morda pri vas že začel proces odmiranja stopal. Dve minuti hodite bosi, potem lezite in nekdo naj vam pregleda stopala. Če so se vam na stopalih pokazale bele lise, je zadnji čas, da prekinete s kajenjem in obiščete zdravnika. Bele lise na stopalih naj bi bile zanesljiv znak, da so arterije v spodnjem delu nog že blokirane. Krivec pa je nikotin.

Vsak kadilec naj torej, zatrjuje dr. Martino, posveti nekaj pozornosti svojim stopalom. Pretirana hladnost, mravljinci v prstih, bledost — vse to so prvi znaki, ki opozarjajo, da je potrebno opustiti škodljivo navado kajenja.

Tobak ima tako zdaj na vesti že lepo vrsto bolezni. Koliko bo to prepričalo strastne kadilce, pa je seveda veliko vprašanje.

A SUROVEM DIVJEM ZAHODU

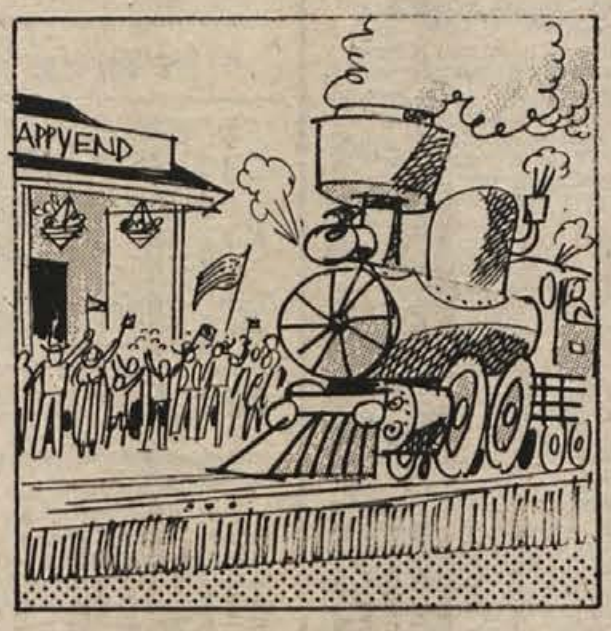

...vami? Happy-...ekal Jimmy, ko ...je je bleščalo iz ...Zlato!
...lo na svetu; vsi ...Vse, kar je bilo ...železnico je na-...je neprenehoma

Črno kugo smo doživeli, dragi bralci, in zdaj smo priča zlati mrzlici, bolezni Divjega zahoda.

„Bolezen" pa je močno spremenila lice našega mesteca. Banka, samopostrežnica, vrtec, jasli pa kegljišče in bazen — vse to je raslo kot gobe po dežju in razrivalo mestece na vse štiri vetrove. Prav tako proga! Prekoračila je kanjone in prevrtala gorske vence. Stala je pred glavnim mestom in čakala na otvoritev.

Happyendovci so se objemali od veselja. Pripravili so hrenovke, razobesili zastave, se pražnje oblekli in zgnetli na postajo. Hlapon, nov kot iz škatlice, je prisopihal iz mesta.

Zaropotala je gasilska godba, zadonel je aplavz in na govorniški oder so stopili mestni veljaki s Paradižnikom na čelu. V nebo so povzdignili pomen nove proge, si pripeli medalje in slednjič odgrnili prelepo spominsko ploščo na postanjem poslopju.

Proslava, da malo takih!

ODPRLI SMO POVEČANO IN ADAPTIRANO PRODAJALNO OBUTVE „PEKO" V ČRNOMLJU, KI SMO JO PRESELILI V ULICO STANETA ROZMANA 8

KOLEKTIV PRODAJALNE VAS VABI NA OGLED NAJNOVEJŠIH MODELOV OBUTVE ZA ZIMO 75/76

Bogata izbira AVTORADIOV, gramofonov, magnetofonov, avtomobilskih televizorjev, daljnogledov ter fotoaparatov.

— kupcem z odrezkom tega oglasa poseben popust!

TRST, Trg Goldoni 7 Fotolecnica MODESTO QUATTROCCHI

Priporočamo se za obisk in hkrati voščimo srečno ter uspešno novo leto 1976!

Razpisna komisija za razpis vodilnih delovnih mest pri

ČZP DOLENJSKI LIST, NOVO MESTO

razpisuje prosto delovno mesto

RAČUNOVODJE
(ni reelekcija)

Kandidati morajo poleg splošnih in zakonskih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
— da imajo višjo ali srednjo izobrazbo ekonomsko-komercialne ali finančne smeri, da imajo nekaj let delovnih izkušenj pri opravljanju podobnih del in da imajo moralno-politične vrline ter pozitiven odnos do samoupravljanja pri graditvi naše družbe.

Ponudbi je treba priložiti overjen prepis diplome o šolski izobrazbi, dokazila o dosedanjih zaposlitvah in delovni dobi, potrdilo o nekaznovanosti in kratek življenjepis. — Delovna organizacija ne more nuditi stanovanja.

Rok za sprejemanje vlog je 15 dni po objavi.

dolenjka

CENJENIM POTROŠNIKOM NA DOLONJSKEM IN V BELI KRAJINI ŽELIMO SREČNO IN ZADOVOLJNO NOVO LETO 1976!

Hkrati sporočamo, da bodo naše prodajalne v sredo, 31. decembra odprte neprekinjeno od 7. do 17. ure.

Temeljna OZD engro-detajl Novo mesto
Temeljna OZD detajl Črnomelj

vsak četrtek DOLENJSKI LIST

BRUXELLES 1974
AMSTERDAM 1975

POZNATE OKUS PIVA MED PIVI?
HP TALIS

POTA IN STRANPOTA

§

Dežurni poročajo

TAT V ŠOLI – 16. decembra se je mudil v telovadnici osnovne šole Grm spreten tat. Kar trem telovadcem, dijakom srednjih šol, je iz že tako tankih denarnic izmaknil denar, enemu pa tudi zapestno uro.

JURIŠ NA KOZARCE – Črnomaljski miličniki so 17. decembra opoldne odpeljali na hladno Mustafo Bašića, delavca iz Rudnika, ker je v kolodvorski restavraciji razgrajal in razbijal steklenino. Bašićev podvig se bo končal pred sodnikom za prekrške.

PRED SMRTJO OKRADENA – 16. decembra popoldne je nekdo vdrl v stanovanje Terezije Avguštin v Gumberku. Skozi okensko šipo je tat prišel v stanovanje in očitno brskal za denarjem. Hiša je bila prazna, ker je bila stanovalka v bolnišnici in je 17. decembra tudi umrla. Kaj je vlomilec odnesel, ugotavljajo zdaj sorodniki.

SPET SEČNJA SMREČIC! – 19. decembra so metliški miličniki zalotili in pridržali Petra Krajačića in Mata Tahijo, doma iz okolice Duge Rese. Dobili so ju pri sečnji smrečic, bila pa sta tudi brez dokumentov.

NA DVEH KRAJIH ZGAGA – 19. decembra opoldne so metliški miličniki pridržali do iztreznitve Dušana Vergo iz Dol. Dobravice. Opit je prišel v samopostrežno trgovino, nadlegoval strežno osebje, ko so ga nasilno odstranili iz lokala, pa je delal zgago še v zdravstvenem domu.

SUROVOST BREZ PRIMERE

19. decembra zvečer so miličniki iz Dol. Toplic prišli na pomoč nemočni ženski v Obrhu. Odpeljali so do iztreznitve 54-letnega Jožeta Muhiča. Domov je prišel močno opit, razgrajal in razbijal steklenino in pretepal ženo in komaj 4 mesece staro hčerko. Surovež bo moral še pred sodnika za prekrške in malo jih je, ki mu ne privoščijo krepke kazni.

ZAHVALA POSTAJI MILICE V ŠENTJERNEJU

Odred gorjanskih tabornikov iz Novega mesta se zahvaljuje delavcem postaje milice v Šentjerneju, ki so že v nekaj dneh po prijavi tatvine šotora na Javorovici odkrili mladoletna zmikavta in šotor vrnili novomeškim tabornikom.

Dragi rojaki!

Da bi zdravi in zadovoljni preživeli novoletne praznike v domovini, je prav, da vas spremlja ob vožnji nekaj naših nasvetov:

- Ne vozite, če ste utrujeni: utrujenost je najbolj zahrbten sovražnik varne vožnje!
- Bodite strpni pri prehitevanju in ne prehitevajte, kadar to ni varno! Ne prehitevajte zlasti strnjene kolone vozil!
- Upoštevajte dovoljene hitrosti, predvsem v naselju. Neugodne vremenske razmere pozimi velikokrat ne dopuščajo niti dovoljenih hitrosti!
- Pripnite se z varnostnim pasom, da boste srečno prispeli k svojim!

Tako boste varneje vozili tudi v 1976. letu!

NESREČO SI JE IZMISLIL

Zaradi lažne prijave so tožilstvu prijavili Ivico Tenška iz Brežic, ker je 10. decembra povzročil pravi preplah in tudi veliko dela miličnikom. Ti so bili obveščeni, da je Tenška podrl avto, da je voznik pobegnil in da je ponesrečenec hudo ranjen v bolnišnici. Pobeglega so iskali, preiskava se je začela, ko so ugotovili, da vse skupaj ni nič res.

Tenšek je bil tisti dan jezen in žalosten zavoljo spora z dekletom, potem je z železniškega mosta pri Črncu padel v potok in se tam precej poškodoval. Vseeno je še sam prišel domov, tam pa je znanca prosil, da ga je zapeljal v bolnišnico. Med potjo mu je pravil, kako ga je podrl avto . . .

V pripor zaradi poskusa uboja

V romskem naselju pri Račjem selu je bil spet cirkus in igračkanje z orožjem

15. decembra zvečer je 24-letni Elko Brajdič prišel k Jožetu in Metodu Hudorovcu, ki imata v naselju barako. Bil je vinjen in je z revolverjem meril na Jožeta. Orožje je tudi sprožil, vendar je na srečo naboj odpovedal. Nasilneža so potem zrinili iz barake, ampak še ni dal miru. Pred hišo je rogovilil in streljal, potem so ga Romi sami razorožili.

Elko Brajdič se ni pomiril. Čez čas se je vrnil s sekiro, grozil z njo obema Hudorovcema in zahteval odvzeto orožje. Ko sta mu ga Hudorovca le vrnila, je odšel, revolver pa skril v gozd.

Miličniki so izvedeli za dogodek, šli so v naselje in Brajdiča prijeli, našli pa so tudi skriti revolver. Zaradi utemeljenega suma poskusa uboja je preiskovalni sodnik za Elka Brajdiča odredil pripor. Kaj so imeli med seboj, ni znano.

Z GLAVO NA KAMEN

20. decembra proti večeru se je v Globokem hudo ponesrečil mopedist 28-letni Srečko Vretič iz Stare vasi. Z mopedom je vozil dokaj hitro, v vasi pa je naenkrat zapeljal s ceste in se prevrnil v jarek. Pri padcu je z glavo udaril v kamen in se tako hudo ranil, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

VEČ VLOMOV V METLIKI

Očitno, da nekomu v Metliki vlomilska žilica ne da miru, kajti zadnje dni je bilo, seveda ponoči, vlomljeno na več krajih. Začelo se je v noči na 18. december, ko je nekdo skoz okno prišel v zidanico Boža Kobeta na Veselici in lastniku odnesel steklenico žganja in nekaj jestvin. V noči na 20. december pa sta bila nasilno odprta še dva vikenda na tem kraju. Iz letne hišice dr. Antona Starca iz Novega mesta je zmanjkalo več reklamnih stekleničk žganih pijač in steklenica traminca, medtem ko iz sosednje zidanice Črnomaljčana Antona Muca vlomilec ni nič odnesel.

Naslednjo noč je skozi pritlično okno nekdo zlezel v gostišče Na Dragah. Iz kuhinje se je skozi lino splazil še v točilnico, kjer je vzel za 250 din drobiža.

Spet: „Med delom smo pili."

Zaradi prometne nesreče, v kateri je umrl mopedist Ivan Koračin, bo Novomeščan Gvido Hren zaprt

Nič drugega kot čimprej v posteljo si ni želel 10. julija 1974 ponoči zasebni pleskar Gvido Hren iz Novega mesta, ko se je vračal s kombijem z dela. Pleskal je zidanico, jasno da so pili, vožnja pa se je tik pred domom tragično končala.

Da je bil Hren tisto noč vinjen, je pokazala analiza krvi in urina. Bil je tudi utrujen, tako ni nič čudnega, če se je v bršlinskem križišču zmedel. Moral bi zaviti po skrajno desnem prometnem pasu, vendar je šel levo in pri znaku STOP spregledal napako. Potem je hitro v loku zavil na svojo stran ceste. Takrat je naproti pripeljal mopedist Ivan Koračin iz Bučne vasi, ki se je peljal v službo. Hren je s kombijem čelno trčil vanj, tako da je mopedista skozi šipo vrglo v avto, njegov moped pa je odletel po zraku. Koračin je bil na mestu mrtev.

Na okrožnem sodišču v Novem mestu, ki je pred kratkim zadevo obravnavalo, je obtoženi Hren priznal in se kesal. Tolikokrat je že z dela srečno prišel domov, tokrat pa . . . Ob upoštevanju omilitvenih določil je senat prisodil Hrenu 8 mesecev zapora, po prestani kazni pa bo stopil v veljavo še varnostni ukrep: 7 mesecev ne bo smel za volan. Obtoženec je bil prvič kaznovan, vendar sodba še ni pravnomočna.

TOVORNJAK GOREL NA CESTI

Ponoči 20. decembra je blizu Drnovega tovornjak s prikolico zagorel kot bakla. Voznik Vladimir Granula, ki je vozil kamion Avtoprevoza Banja Luka iz ljubljanske smeri, je ustavil, ker se je vnela guma na vlečnem delu vozila. Ogenj je naglo zajel tudi vse vozilo, na katerem je bila žlindra. Voznik je gasil, pomagali so mu še drugi šoferji, vendar sami niso zmogli plamenov. Požar so pogasili šele novomeški gasilci. Ker so prikolico takoj odklopili, je ostala cela, vozilo pa je močno poškodovano, saj cenijo škodo na 200.000 dinarjev.

Nekaj manjših zdomskih trkov je bilo že prve dni, ko so začeli prihajati domov na obisk, vendar miličniki ugotavljajo, da so postali zdomci na cesti bolj disciplinirani. Nič več niso tako objestni! Na sliki: to se zgodi, če voznik ni dovolj previden.

Ugotavljanje očetovstva

Največji slovenski pesnik dr. France Prešeren je v pesmi Nezakonska mati prikazal plemenit odnos nezakonske matere do otroka. V pesmi namreč nezakonska mati, ki je prizadeta zaradi odklonilnega stališča nezakonskega očeta, staršev in okolice, najprej potoži: „Kaj pa je tebe treba bilo – dete ljubo, dete lepo", nato pa občuteno izpove: „Al' te je treba bilo al' ne – vedno bom srčno ljubila te."

Koliko bi bilo manj gorja, če bi te pesnikove besede veljale tudi za vse očete, zlasti za vse nezakonske otroci veljajo za zakonske in kateri za nezakonske. Po tem zakonu so zakonski tisti otroci, ki so rojeni v zakonu ali v dobi 300 dni po prenehanju tega zakona. Za zakonske veljajo tudi otroci, ki so bili rojeni v neobstoječih ali razveljavljenih zakonskih zvezah. Če so starši nezakonskega otroka nameravali skleniti zakon, pa jim je to preprečila smrt enega izmed njiju, izreče sodišče po zahtevi drugega roditelja ali otroka, da je otrok zakonski.

Materinstva praviloma ni težko ugotavljati, saj je rojstvo dogodek, očete! Toda žal ni tako. V pravdah, da se ugotovi očetovstvo, in v pravdah, v katerih se borijo matere za preživnino za ndl. otroke, kažejo očetje dostikrat veliko brezčutnosti, neodgovornosti in celo poniževalen odnos do matere in otrok. Naša družba ne more sprejemati takih odklonov in je pravno uredila to snov. Že ustava poudarja, da uživata mati in otrok posebno družbeno varstvo, temeljni zakon o razmerjih med starši in otroki pa ima podrobnejša določila.

Temeljni zakon o razmerjih med starši in otroki določa, kateri ki se lahko zazna in dokaže. Tako še danes velja staro pravno pravilo rimskih pravnikov: „Mater semper certa est." (Mati je vedno znana.) Do spora pa lahko pride pri morebitni zamenjavi novorojenčkov. Pač pa je ugotavljanje očetovstva dostikrat zelo zapleteno. Zakon namreč dopušča, da mož lahko izpodbija zakonsko očetovstvo. Načelo enakih pravic terja, da daje zakon to pravico tudi materi in otroku ter jima tako omogoči, da ovržeta domnevo o zakonskem rojstvu in dokažeta, da mož ni oče otroku. Izpodbijanje očetovstva je možno samo s tožbo. Vložitev tožbe je vezana za starše na 6-mesečni rok; ta teče za očeta, odkar je zvedel za rojstvo, za mater pa od otrokovega rojstva, medtem ko za otroka ni določenega roka.

Medtem ko so tožbe zaradi izpodbijanja očetovstva redkejše – pri tukajšnjem okrožnem sodišču jih je bilo lani 7 – so pa pogostejše tožbe zaradi ugotavljanja očetovstva (teh je bilo lani pri nas 26). Po zakonu velja za očeta nezakonskega otroka tisti, ki ga prizna za svojega ali čigar očetovstvo se ugotovi s pravnomočno sodno odločbo. Oče lahko prizna otroka za svojega pred matičarjem ali v javni listini ali v oporoki. Če pa oče tega ne stori v eni izmed teh oblik, je na razpolago pravdna pot. To je tožba, ki jo vloži otrok pri okrožnem sodišču. V pravdnem postopku skuša sodišče ugotoviti materialno resnico, kar je dostikrat zapleten in težak posel. Znanost še ne razpolaga s takimi sredstvi, da bi se moglo dejstvo očetovstva dokazati z vso zanesljivostjo. Kako bi bilo ugotavljanje očetovstva poenostavljeno, če bi se dalo na podlagi krvnih grup in krvnih faktorjev ugotoviti, kdo je oče otroku, ne pa samo, kot je sedaj, da se s krvno analizo lahko samo izključi očetovstvo. Zato mora sodišče skrbno izvajati dokazovanje s pričami, zaslišanjem strank, s krvno analizo in v zadnjem času vse bolj tudi po podobnosti ter si tako prizadevati, da ugotovi resničnega očeta.

ŠTEFAN SIMONČIČ

Po smrtni nesreči je pobegnil

Pri Škofljici so ga dobili

22. decembra nekaj čez 23. uro se je pri viaduktu Ponikve zgodila huda nesreča, ki je terjala življenje in veliko premoženjsko škodo. Zdomec Anton Jurjevič iz Ljubljane je vozil mercedes iz Metlike preko Novega mesta proti domu, v avtu pa sta bila še njegov brat Jože in znanec. Ko so se pripeljali čez viadukt, je avto na poledeneli cesti zaneslo v levo. Udaril je v kamniti vsek, se nekajkrat prevrnil in na strehi obstal zunaj cestišča. Med prevračanjem je Jožeta Jurjeviča vrglo iz vozila na cesto, tam pa ga je povozil še Grk, ki je prav tako z mercedesom pripeljal za Jurjevičem.

Ugotovili so, da je Grk najprej ustavil, pogledal, kaj se je zgodilo, potem pa se je odpeljal proti Ljubljani. Pobeglega so hitro dobili, saj ga je že pri Škofljici ustavila ljubljanska patrulja milice.

Udeležbe pri nesreči Grk ni mogel tajiti, kljub temu, da je že hotel izbrisati sledove krvi. Na skritih mestih je ostalo še dovolj sledov, prav tako pa je na kraju nesreče ostalo okrasno pokrivalo od kolesa. Sopotnik Jože Jurjevič je obležal mrtev, obu mercedesa pa sta precej razbita, saj je škode za 100.000 dinarjev.

LESNI KOMBINAT

novoles

NOVO MESTO – STRAŽA

OBIŠČITE NAŠO PRODAJALNO V STRAŽI!

VSEM ČESTITAMO ZA NOVO LETO!

KRONIKA NESREČ

METLIKA: Zvonka Nemanič iz Boldraža je 16. decembra dopoldne vozila avto od Metlike proti Jurovskemu Brodu in pri Mestnem logu zavijala v levo, kar je tudi nakazala. Za njo je vozil avtomobilist Milan Milovanovič iz Novega mesta in jo ravno takrat začel prehitevati. Vozili sta trčili, lastnika pa imata za 9.000 dinarjev škode.

NOVO MESTO: TROJNI TRK – 16. decembra zvečer je Novomeščan Vladimir Grahek zavijal z avtom s Šmihelske ceste v Ulico Mirana Jarca, takrat pa ga je skušal prehiteti Stanislav Šiler iz Šmihela. Vtem je pripeljal iz Ulice Mirana Jarca tudi Janko Horvat, ki tam stanuje. Najprej sta trčila Horvat in Šiler, nato pa je Horvatov avto zaneslo še v Grahkov avtomobil. Vsi trije imajo za 7.000 dinarjev gmotne škode.

NOVO MESTO: V NEVARNEM KRIŽIŠČU – 17. decembra dopoldne je Anton Kovačič iz Cerovca zavijal z avtom proti mostu čez Krko, v križišču pa je zelo počasi vozil tovornjak. Mimo je Kovačič zapeljal po levi in trčil v avtobus SAP, ki je stal pred tovornjakom, nato pa ga je odbilo še v osebni avto, v katerem se je takrat čez most pripeljal Ljubljančan Nikola Lončarič. Škodo cenijo na 10.000 dinarjev.

DOBRAVA: MORAL BI DATI PREDNOST – 17. decembra dopoldne je Edvin Rutar iz Kranja vozil osebni avto proti Šentjerneju in v Dobravi zavil na most, čeprav je iz nasprotne strani prihajal tovornjak in je z znakom določeno, da imajo prednost vozila iz obratne smeri. Pavle Zupančič iz Dol. Ponikev, voznik tovornjaka, je opazil avto na mostu in zavrl, tovornjak pa je na mokrih deskah zaneslo, tako da sta z Rutarjem trčila. Trk bo veljal 10.000 dinarjev.

GROBLJE: S CESTE V TELEFONSKI DROG – 18. decembra zvečer je Milan Pavlič z Roj vozil osebni avto proti Kostanjevici, pri Grobljah pa je zapeljal na drugo stran, vozil po bankini, treščil v telefonski drog ter obcestni kamen in pristal na njivi. Trčenje v drog je bilo tako močno, da se je drog prelomil, počila pa je tudi pločevina avtomobila. Pavlič je bil poškodovan in prepeljan v bolnišnico, naredil pa je za 10.000 dinarjev škode.

LOKA: NARAVNOST V DREVO – 19. decembra zvečer je Jože Gorše iz Zapudja vozil osebni avto od Adlešič proti Črnomlju, pri Loki pa ga je v ovinku zaneslo v drevo. Škode je za 7.000 dinarjev.

MALI SLATNIK: VOZNIK V NEZAVESTI – 20. decembra opoldne je Adolf Bučar s Šel vozil osebni avto iz mesta proti domu, na Malem Slatniku pa je zapeljal v levo, trčil v drevo, nakar je avto odbilo več metrov daleč. Voznik je v njem obležal v nezavesti, zato so ga odpeljali v bolnišnico. Gmotna škoda znaša 30.000 dinarjev.

NOVO MESTO: PODRL BREZ IZPITA – 20. decembra dopoldne je Rudi Medved iz Češnjic vozil osebni avto po Glavnem trgu, čeprav nima vozniškega dovoljenja. Pri samopostrežni trgovini je stekel čez cesto 13-letni Alojz Avsec z Dolža. Avto je pešca zadel v nogo, Medvedu pa so preprečili nadaljevanje vožnje.

Glede zdravja ne bo več mahinacij

„Čudim se, da France lahko vozi, ko človeka tudi na tri metre ne vidi", je bilo dostikrat slišati pripombe občanov. Ljudje so vedeli, da sosed ali sorodnik ni varen voznik, ker ima slabe oči ali bolezen, ki mu lahko med vožnjo povzroči trenutno slabost, vendar je „oni" dobil zdravniško spričevalo za voznika.

S temi spričevali je bilo precej mahinacij. Če v domačem kraju ugodne zdravstvene listine niso hoteli izdati, si je bolnik, ki je hotel na vsak način za volan, pomagal z zdravniki od drugod. V našem koncu so znani primeri zdravniških spričeval iz Karlovca, Zagreba in drugod.

Novi republiški zakon skuša goljufije z zdravjem onemogočiti na ta način, da zahteva: „Kandidat za voznika motornih vozil ali kmetijskega traktorja mora na zdravstveni pregled k pooblaščeni zdravstveni organizaciji, na območju katere ima stalno ali občasno prebivališče." Hkrati pa je uvedena poenostavitev zdravstvenih pregledov, ker kandidat ne bo več komisijsko pregledan, temveč ga bo pregledal zdravnik specialist splošne medicine ali medicine dela. Ta bo po lastni presoji lahko bodočega šoferja poslal še k drugim specialistom, če se mu bo zdelo potrebno. S tem določilom bo precej razbremenjena zdravstvena služba, zdravi šoferski kandidati pa bodo hitreje prišli do zdravniškega spričevala.

In kaj bo s tistimi, ki jim zdravnik ne bo hotel dati spričevala o sposobnosti za voznika motornih vozil? Lahko bodo zahtevali pregled pri zdravniški komisiji druge stopnje.

ČETRTKOV INTERVJU

Neenak dedek Mraz

Pobuda Zveze prijateljev mladine Novo mesto padla na „neplodna" tla — Je 40 din astronomski denar?

Natančno sedmega novembra letos je poslala Zveza prijateljev mladine Novo mesto delovnim organizacijam novomeške občine, osnovnim organizacijam sindikata in krajevnim konferencam SZDL dopis, v katerem se zavzema, naj v naši družbi ne bi bilo preveč skromnih in ne preveč bogatih obdaritev dedka Mraza. Ob dosedanjih novoletnih obdaritvah da je bilo preveč socialnega razlikovanja, skratka: nekateri otroci so dobili veliko, drugi pa malo ali nič. Pismo sta podpisala tudi predsednik občinske konference SZDL Uroš Dular ter predsednik občinske-

Vili Petelin: „Zakaj 2000 in ne 6430 enakopravno obdarovanih otrok?"

ga sindikalnega sveta Franci Borsan.

Kakšen je bil odmev te pobude, ki naj bi vsakemu otroku v novomeški občini „dala enakega dedka Mraza", govori Vili Petelin, sekretar novomeške občinske zveze prijateljev mladine.

„Do danes, 22. decembra, je jasno, da bo na način, ki smo ga predlagali, obdarovanih okoli 2000 od 6430 predšolskih otrok novomeške občine. Kaj smo predlagali? Predvidoma naj bi bili vsi otroci obdarjeni v vrednosti 50 dinarjev, od tega naj bi vse delovne organizacije na zaposlenega prispevale po 40 dinarjev iz sklada skupne porabe.

Odmev je bil zelo pičel, saj bomo lahko obdarovali na enakopraven način le 2000 malčkov. Zanimivo je, kaj vse so nekatere novomeške delovne organizacije in ustanove navajale „zoper" naš predlog. Da je akcija za enakopravno obdaritev otrok časovno nekoliko prepozna, sicer pa nadvse lepo in enakopravno zastavljena, da bodo v svojih kolektivih priredili svoje dedke Mraze, da so slišali, da to in to podjetje ni za enotno akcijo, in da zaradi tega tudi oni odstopajo od te „zanimive in enakopravne pobude"' itd. Nedvomno so omembe vredni tudi primeri delovnih organizacij, ki na našo pobudo niti odgovorile niso."

Tovariš Petelin ni želel navesti imen delovnih organizacij in ustanov (povemo lahko samo, da so med njimi predvsem največje), ki so iz najrazličnejših razlogov tako rekoč „zoper enakopravnega dedka Mraza".

Pa ne da bi njihovih imen iz kakršnekoli bojazni skrivali. Dovolj je, če povemo, da bodo starši vseh predšolskih otrok, katerih podjetja so nakazala za njihove malčke tistih 40 din, dobili (ali pa so že) za to soboto vabilo, naj se skupaj z otroki v soboto ob 10. uri udeleže dedka Mraza v Domu kulture v Novem mestu ali pa v Žužemberku, Dolenjskih Toplicah in drugih krajih. Tisti, ki vabila ne bo dobil, naj ve, da se njegov kolektiv ni odzval predlogu o enakopravni novoletni obdaritvi otrok. Ob vsem tem tudi ni odveč zapisati, da so se tej pobudi odzvali skorajda vsi novomeški obrtniki – torej ljudje, zoper katere imamo tako pogosto marsikaj nevšečnega povedati.

MARJAN BAUER

V vojašnici „Milan Majcen" v Bršlinu je bila ob dnevu JLA slovesnost, na kateri so podelili starešinam, vojakom ter civilnim osebam, ki delajo v JLA, priznanja in nagrade. Prebrali so tudi ukaz o napredovanju več častnikov JLA. Na sliki: komandant Rade Petrović podeljuje priznanje za 30-letno neprekinjeno in vzorno delo v JLA Ivanu Pezlju. (Foto: M. Bauer)

Celo v novih šolah – gneča

Trenutno manjka na 15 osnovnih šolah v novomeški občini 36 učiteljev, ob celodnevni šoli pa bi jih potrebovali še najmanj 160 — Osip največji v Škocjanu, najmanjši na Prevolah

V minulem šolskem letu je imela novomeška občina 7.654 osnovnošolcev. Pouk so obiskovali na petnajstih osnovnih šolah in bili razporejeni v 399 oddelkov. Največ jih je bilo v petih in najmanj v osmih razredih. Na nižji stopnji jim je znanje vcepljalo 172, na višji pa 153 učiteljev. Največ preglavic so imeli učenci z materinščino, matematiko in s tujimi jeziki.

Iz poročila, ki ga je pripravila novomeška organizacijska enota Zavoda za šolstvo SRS za novomeško občinsko skupščino, bodejo v oči nekateri podatki, ki jih ni vesel nihče v občini, še najmanj pa učenci in učitelji. Tako je povprečen osip še vedno večji od republiškega, čeprav se je v zadnjih štirih letih zmanjšal za 16,82 odstotka. Najmanjši osip imajo Prevole (15,38 odst.), največjega pa Škocjan (56,66 odst.).

Od vseh osnovnih šol jih ima samo pet enoizmenski pouk, kar je pravzaprav slabo jamstvo za organiziranje celodnevne osnovne šole. Značilno je, da je prostorska stiska huda celo v šolah, ki so jih zgradili pred nekaj leti in so v bistvu nove. Prehod na celodnevno osnovno šolo bo težji tudi zaradi kadrovskih težav. Trenutno manjka na šolah 36 učiteljev, za celodnevno šolo pa jih bo treba namestiti še pol toliko, kolikor jih je že na šolah.

Podaljšano bivanje je oblika razširjene dejavnosti, ki jo v osnovni šoli razvijajo načrtno in glede na družbene in vzgojne potrebe, da bi dosegli večjo učinkovitost pri uresničevanju vzgojnoizobraževalnih smotrov, izenačevali pogoje za vzgojo in izobraževanje mladine in pomagali zaposlenim staršem pri družinski vzgoji. Kajpak v novomeški občini na tem področju ni tako rožnato, saj je podaljšano bivanje uvedlo vsega šest osnovnih šol. Na ta način rešujejo šole posebne socialne in učne probleme: vzgojo otrok Romov, otrok sezonskih delavcev iz drugih republik, otrok iz družin, kjer je osnovna vzgoja pomanjkljiva, in drugih. Uveljavljeno je tudi varstvo učencev, ki se v šolo vozijo. V minulem šolskem letu je bilo vozačev 2.125 ali 27.7 odstotka vseh vpisanih učencev. Varstvo za vozače je uredilo osem šol, na šestih tega še niso storili. Poročila kažejo, da samo osnovna šola Grm nima vozačev.

V veliko pomoč učencem in učiteljem so šolske knjižnice. Knjižnice za šolarje premorejo že znatno nad 90.000 knjig, v učiteljskih pa jih je blizu 27.000. Pozna pa se pomanjkanje knjižničarjev, saj izposojanje knjig še ni zadovoljivo. Glede na to, da se knjižni fond teh knjižnic iz leta v leto povečuje, kakor tudi obdejstvu, da bo knjižnica v celodnevni šoli nepogrešljiva, rešitve tega problema ne bi smeli odlašati.

I. ZORAN

SAMOPOSTREŽBA ZA MLADE DRUŽINE

Minuli teden so na Ragovski v Novem mestu odprli sodobno, predvsem živilsko samopostrežbo, ki bo temu naselju, ki slovi predvsem po velikem številu novorojenčkov (torej mladih družin), zelo približala osnovne življenjske potrebščine. Investitor in izvajalec del je bilo SGP Pionir, skrb za oskrbo pa je prevzela „Dolenjka".

ALI VESTE:

. . . da je cesar Friderik IV. leta 1478 Novomeščanom potrdil pravice, ki jim jih je zagotavljala ustanovna listina? Celo več: vsakemu, ki bi kakorkoli žalil Novomeščane v njihovih pravicah, je zažugal s kaznijo sto funtov zlata, kar je bila tudi za tiste čase astronomska vsota.

. . . da so prvi francoski vojaki, ki so se aprila 1797 prikazali v Novem mestu, nekemu kotlarju in pivovarnarju meni nič tebi nič popili tri bokale vina, dva bokala piva ter snedli za 14 krajcarjev kruha, prazen bokal, vreden 10 krajcarjev, pa vzeli s seboj?

. . . da so se Novomeščani čisto drugače počutili leta 1799, ko je avstrijsko vojaško ministrstvo poslalo v Novo mesto 560 na Laškem ujetih Francozov? Zgodovinar piše, „da je bilo ljudem strogo prepovedano govoriti z njimi ali se celo kako pajdašiti; krčmarjem je bila zažugana kazen treh tolarjev za vsak pot, ko se bo zvedelo o njih, da so dali kakemu Francozu ali jesti ali piti ali jih sploh pod svojo streho trpeti".

Vsak učenec vsaj v enem krožku

Minuli teden so imeli novomeški pionirji občinsko pionirsko konferenco, posvečeno 33-letnici ustanovitve Zveze pionirjev Jugoslavije, 30-letnici osvoboditve in dnevu JLA.

Zapisati je treba, da danes v novomeški občini ni niti enega učenca, ki ne bi bil vključen vsaj v en krožek. Tekmovanja za „znak partizanskih enot" se je udeležilo več kot 3000 pionirjev. Priredili so pohode v zgodovinsko pomembne kraje – na Bazo 20, v Šentjošt, Žužemberk, Suho krajino itd. Posebno pomembno delo so opravili pionirji-zgodovinarji, saj je pri intervjuvanju udeležencev NOB sodelovalo več kot 1000 pionirjev. Gradivo so objavili v posebnem glasilu.

Zelo velika je bila udeležba na tekmovanjih „Vesele šole"; novomeški pionirji so se v velikem številu udeležili nagradnega natečaja „Lepo je v naši domovini biti mlad"; zelo pomembni so bili prispevki članov likovnih, zgodovinskih in tehničnih krožkov ter pionirjev-dopisnikov. Če omenimo še prispevek pionirjev v najrazličnejših solidarnostnih akcijah – zbiranje starega papirja, pomoč otrokom v Vietnamu in podobne, potem lahko trdimo, da je bilo delo pionirjev zelo plodno tudi izven šole, saj se šolska in izvenšolska dejavnost dopolnjujeta.

V žarišču

Napočil je čas novoletnih dobrih želja in voščil, zato mi naj bo dovoljeno, da prebivalcem novomeške občine zaželim v prihodnjem letu nekaj reči, ki jih zagotovo nujno potrebujejo (tako vsaj gre ljudski glas).

In tako vam, dragi občani, želim, da bi se prihodnje leto lahko prvič zapeljali čez novi most pri Ločni. V tolažbo in obet naj nam bo, da je prvi mož Novega mesta Jakob Berič pred dnevi znova zagotovil, da novi most, ki bo rešil promet, ki ne zasluži več tega imena, zagotovo bo.

Ker je zdravje največje človekovo bogastvo, ni odveč postaviti na drugo mesto obljubljeni novi zdravstveni dom. Stal naj bi, nov in svetal, v kompleksu novomeških bolnišnic in tako ukinil za človeka ponižujoče čakanje v sedanjem srednjeveškem poslopju, da o boljših zdravstvenih storitvah niti ne govorimo.

Srečne in delavne roke

Na tretje mesto bi postavil nekaj novih šol (prednost ima gotovo posebna v Šmihelu), nihče ne bi imel nič tudi zoper kakšen vrtec ter dijaški dom in dom za ostarele občane.

Injekcijo bi potrebovala tudi dolenjska kultura, ki v dosedanjih zastarelih prostorih ne more polno zaživeti, marsikje pa bi jo novi prostori celo postavili na noge s smrtne postelje. Posebno poglavje je, če smo že pri kulturi, tudi ureditev novomeške Študijske knjižnice, najbrž si ne moremo dovoliti, da nimajo novih knjig položiti drugim kot na gola tla. In to v času, ko smo že nedvomno prepričani, da je knjiga ena od temeljnih človekovih dobrin in potreb.

Najbrž sem zapisal preveč novomeških želja za leto 1976. Dedek Mraz bo imel bržkone pretanko listnico, čeprav novomeške oči niso prevelike, saj gre pravzaprav za reči, ki smo jih potrebovali že predvčerajšnjim.

Kaj torej storiti z željami? Uresničiti je treba, konec koncev smo sami sebi dedki Mrazi, vsaj tiste, ki so resnično najširšega družbenega pomena, torej tiste, ki jih v srcu nosi največ novomeških občanov. Ena od želja pa je tudi, da bi to upoštevali zlasti tisti, ki o tako pomembnih stvareh na koncu koncev neposredno odločajo.

Torej srečne in delavne roke nam vsem!

MARJAN BAUER

Zakaj je „poroka" padla v vodo?

Petkov referendum o združitvi GP Novograd, Vodovoda in novomeškega Komunalnega podjetja ni uspel — Zoper (in to odločno) so glasovali samo „komunalci"

V petek je bil referendum o združitvi GP Novograd, Vodovoda in Komunalnega podjetja Novo mesto. Omenjeni trije delovni kolektivi, ki skupaj zaposlujejo 276 delavcev, naj bi postali enotna organizacija združenega dela. Referendum o spojitvi ni uspel, ker je bilo za združitev samo 12 članov Komunalnega podjetja, kolektiva, ki sicer šteje 112 delavcev.

Ker je v Vodovodu glasovalo za združitev 81 odstotkov zaposlenih, v GP Novograd pa kar 86, je zdaj seveda vprašanje, kako da niso spregledali prednosti skupnega življenja in dela tudi delavci novomeškega Komunalnega podjetja.

Čeprav odločitve kolektiva Komunalnega podjetja nihče ne more spodbijati (stvari so zasukali po svoji svobodni volji), je danes že jasno, da delavci Komunalnega podjetja (hote ali nehote) niso bili dobro seznanjeni z razlogi združitve. Predvsem je treba tu zapisati dejstvo, da je ostali gospodarski razvoj v novomeški občini močno prerasel komunalnega, ki caplja tako rekoč na mestu.

Z lučjo pri belem dnevu bi v Novem mestu in okolici ne našli človeka, ki bi trdil, da je zadovoljen s komunalo. In prav z združitvijo bi silovito se razvijajoče Novo mesto dobilo gospodarsko organizacijo, ki bi bila s svojim kadrovskim, operativnim in denarnim potencialom sposobna prevzeti nelahko nalogo za skladen in kakovosten razvoj komunalnega področja. Dobili bi gospodarsko organizacijo, ki bi s svojim delom marsikatero dosedanje godrnjanje spremenila v popolno ali pa vsaj delno zadovoljstvo – in to že takoj na začetku.

Vse tri delovne organizacije bi dobile skupni življenjski prostor na Cikavi in deloma v Družinski vasi. S tem bi v sorazmerno kratkem času preselili objekte z zemljišča ob Cesti herojev; tako bi privarčevali težke milijone dinarjev, hkrati pa spraznili zemljišče, ki je predvideno za visoko stanovanjsko graditev.

Razen tega bi z združitvijo rešili problem funkcionalnih prostorov za mestne vzdrževalne ekipe in skupne službe, enotno bi načrtovali investicijsko gradnjo komunalnih objektov in jo tudi samostojno izvajali; skupno bi lahko zagotovili boljšo življenjsko raven delavcev, uredili obrat družbene prehrane, gradili samska stanovanja, pridobili počitniške domove, da o večjem osebnem dohodku v okviru boljše organizacije, ki bi zagotovila večjo produktivnost, niti ne govorimo.

Referendum kljub trdnim razlogom „za" ni uspel. Gre pri tem res za svobodno odločitev delavcev Komunalnega podjetja, ali pa za preprosto dejstvo, da nekdo ali nekateri delavcem niso hoteli ali pa niso znali pojasniti pomembnosti in koristi, ki bi jih enotno podjetje prineslo njim in Novemu mestu? Da je nekaj res na tem, lahko sklepamo po dejstvu, da so nekateri vodilni v Komunalnem podjetju na dan glasovanja vzeli celo dopust. Če drugo ne, je ta poteza vsaj čudno ravnanje.

M. B.

DEDEK MRAZ V NOVEM MESTU

Dedek Mraz bo novomeške najmlajše pozdravljal 28., 29. in 30. decembra ob 16.30 uri. Srečanja z malčki bodo pred Domom kulture. V torek, 30. decembra, ob 15. uri bo v tem domu program, katerega „glavna posebnost" in voditelj bo seveda dedek Mraz.

VISOKO PRIZNANJE KS BUČNA VAS

Zvezna konferenca SZDL, zvezna konferenca „Krajevna skupnost in družina", Svet zveze sindikatov Jugoslavije, Stalna konferenca mest Jugoslavije in Gospodarska zbornica Jugoslavije so podelili krajevni skupnosti Bučna vas priznanje za aktivno udeležbo in trud pri razvoju samoupravljanja v krajevni skupnosti in občini – in to za obdobje 1972-1973. Enako priznanje je dobil tudi predsednik KS Bučna vas Ivan Avbar. Priznanje je podpisala Pepca Kardelj.

Novomeška kronika

PRVI SNEG v drugi polovici tega leta je novomeške voznike opozoril na ne preveč ljubi nakup zimske avtomobilske opreme. Zvedeli smo, da je zimska oprema zaenkrat predpisana samo za cestne odseke, na katerih to opremo terjajo prometni znaki, seveda pa ni izključeno, da bodo v neugodnih vremenskih razmerah izšli tudi dodatni odloki pristojnih prometnih služb.

RESTAVRACIJO PRI VODNJAKU so temeljito obnovili. V točilnici so luči, ki so nenavadno rade pregorevale, zamenjali z neonskimi svetilkami, v posebni sobi za pojedine, ki jo nadvse radi obiskujejo mladoporočenci in tudi resni poslovni možje, pa so obnovili stenske obloge ter pobarvali pohištvo, ki že nekaj časa ni več zaslužilo naziva „deviško belo".

NA PREDPRAZNIČNI novomeški tržnici so cene v primerjavi z nekaj tedni nazaj dokaj trdne. Jajca od 1,80 do 2,20 dinarja, kilogram hrušk od 12 do 14, jabolka 10, grozdje od 18 do 20, limone po 17 dinarjev. V izobilju je solate po 15 din, kislega zelja in repe po 7, čebula je poskočila za dinar ali dva (saj veste, slovita čebulna kriza), zeljnate glave pa „kotirajo" tam nekje od 4 do 5 dinarjev kilogram. Primerjava s Mariborčani: solata je dražja, prav tako zelje, nekoliko cenejši pa so jajca, hruške, jabolka in grozdje.

85 KRVODAJALCEV SE je pred novim letom oglasilo na Zavodu za transfuzijo: 16 iz Novoteksa, 14 iz Novolesa, 9 iz Pionirja, 7 iz OKP Črnomelj, 5 iz Cestnega podjetja, 4 iz Laboda, prav toliko iz Krke, kri so dale tudi štiri novomeške gospodinje, preostalih krvodajalcev pa je bilo 22.

RODILE SO: Slavica Mandič iz Majde Šilc 22 – Kornelijo, Alojzija Lamovšek iz Majde Šilc 4 – dečka, Erika Šenica iz Majde Šilc 4 – deklico in Ranka Veljkovič iz Majde Šilc 21 – Dejana. Kaže, da je Ulica Majde Šilc ena najbolj „rodovitnih" v Novem mestu.

UMRLI SO: Milan Zurc-Pic, uslužbenec iz Ragovske 6, (34 let), Janez Slapničar, upokojenec iz Cegelnice 23, (70 let) in Ivan Lapajne, ravnatelj v pokoju iz Muzejske 10, (82 let).

Ena gospa je rekla, da porabi stanovalec v enem od blokov na Ragovski v povprečju za 100 dinarjev tople ali hladne vode na mesec. Ali so potemtakem „ragovčani" eni od najbolj snažnih, če že ne najbolj snažni ljudje na zemeljski krogli, ali pa samo preprosto dan in noč puščajo nove pipe?

NOVOMEŠKA TRIBUNA

ZDOMCI, VIDIMO SE V SOBOTO!

Občinska konferenca SZDL – Brežice prireja v soboto, 27. decembra, pogovor z zdomci, ki so prišli na obisk za novoletne praznike. Seznanili jih bodo z možnostmi za zaposlitev v domači občini, z njenim razvojem v zadnjem letu in se pogovorili z njimi še o drugih problemih.

DANES ZASEDA SINDIKAT

V dvorani Turist hotela v Brežicah se bodo danes sestali člani občinskega sveta Zveze sindikatov. Povedali bodo svoje pripombe na resolucijo družbenoekonomskega razvoja brežiške občine v prihodnjem letu in razpravljali o družbenih dogovorih za skupno in splošno porabo v letu 1976. Pomembno bo tudi mnenje o predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za gradnjo dijaškega doma pri šolskem centru v Brežicah. Medobčinska sveta ZKS in SZDL Posavje sta na skupni seji že podprla solidarnostno akcijo za te namene.

Brežice: darilo za 4.900 otrok

Za novoletno jelko bodo v brežiški občini obdarili 4.900 predšolskih in šolskih otrok. Vsak otrok bo dobil simbolično darilo v vrednosti 30 – 40 din, šole pa bodo prejele po enak znesek na otroka za novoletno rajanje. Obhodi dedka Mraza s kulturnimi prireditvami se bodo začeli jutri, 26. decembra, po temle razporedu:

DOBOVA – 26. decembra ob 15. uri v prosvetnem domu;
KAPELE – 27. decembra ob 15. uri v gasilskem domu;
SKOPICE – 27. decembra ob 12. uri v gasilskem domu;
BREŽICE (okolica) – 27. decembra ob 14. uri v prosvetnem domu v Brežicah;

BREŽICE (mesto) – 27. decembra ob 16. uri v prosvetnem domu v Brežicah;

VELIKA DOLINA – 27. decembra ob 9. uri v osnovni šoli;

ČATEŽ – 28. decembra ob 15. uri v osnovni šoli;
ARTIČE – 28. decembra ob 15. uri v prosvetnem domu;
MRZLAVA VAS – 28. decembra ob 17.30 v osnovni šoli;
PIŠECE – 29. decembra ob 13. uri v osnovni šoli;

ČATEŠKE TOPLICE – 29. decembra ob 16. uri v zdravilišču;

OTROŠKI VRTEC BREŽICE – 30. decembra ob 8.30 v vrtcu;

BIZELJSKO – 30. decembra ob 9.30 v osnovni šoli;
GLOBOKO – 30. decembra ob 9. uri v osnovni šoli;
BUŠEČA VAS – 30. decembra ob 11. uri v osnovni šoli;
CERKLJE – 30. decembra ob 12. uri v osnovni šoli.

Bolne otroke v brežiški bolnišnici bo obiskal in obdaril Dedek Mraz 28. decembra ob 16.30.

Bolje preprečiti kot zdraviti

Pomoč nepreskrbljenim otrokom in ostarelim, bolnim občanom ter pravočasno odkrivanje vzgojno in drugače motenih otrok ter vedenjsko in osebnostno motenih mladoletnikov – Potrebne bodo skupne akcije

Skrb za socialno ogrožene otroke, pomoč in varstvo družinam samohranilcev in zdomcev, pomoč razvezanim družinam z otroki ter urejanje očetovstva in preživnin za nezakonske otroke so poglavitne naloge skupnosti socialnega varstva v krški občini za leto 1976.

Tudi v prihodnje si bodo prizadevali vključiti čimveč otrok iz revnih in neurejenih razmer v rejniške družine in vzgojne zavode, v dnevno varstvo ipd. Tem otrokom bodo omogočili redno počitniško letovanje ob morju.

Bolj kot doslej se bodo posvetili zgodnjemu odkrivanju vzgojno motenih ter duševno in telesno prizadetih otrok ter pravočasnemu razvrščanju v posebne oddelke vzgojno varstvenih ustanov, v oddelke za delovno usposabljanje in zavode, ki jih imamo za tako mladino. Ta skrb mora spremljati prizadete tudi pozneje, pri iskanju zaposlitve v posebnih delovnih pogojih.

Pokazalo se je, da so nujno potrebne nove oblike dela z mladoletnimi prestopniki. Mednje sodi na primer delo s skupinami, ustanavljanje interesnih klubov ipd. Pomembno je predvsem preventivno delo. To pomeni, da je treba čimbolj zgodaj odkriti vedenjsko in osebnostno motene otroke in mladoletnike ter njihove družine.

Tudi varstvo ostarelih ljudi je premalo razširjeno. Prejemnikom družbene denarne pomoči, ki jim je to edini vir preživljanja, bi morali zagotoviti polovico vsote varstvene pokojnine. V občini bi kazalo bolj razviti varstvo starih, bolnih ljudi, ki potrebujejo nego ali pomoč pri vsakdanjih opravilih. Tu je velikega pomena organizacija sosedske pomoči v krajevni skupnosti. V okviru tega programa moramo prišteti še delo z alkoholiki, predvsem krepitev klubov zdravljenih alkoholikov, in uveljaviti dispanzersko zdravljenje alkoholu vdanih občanov.

Skupnost socialnega varstva se zaveda, da brez tesnega sodelovanja z drugimi interesnimi skupnostmi, delovnimi kolektivi in krajevnimi skupnostmi ne bo kos nalogam za prihodnje leto, zato načrtuje z njimi skupne akcije. Toda dolžnosti do človeka se ne končajo pri materialni in vzgojni pomoči nepreskrbljenim otrokom in pri pomoči bolnim, ostarelim ljudem. V delovnih organizacijah, v šolah in krajevnih skupnostih bi morali razviti tako socialno službo, ki se bo lahko strokovno posvetila osebnim, družinskim in drugim problemom, ki tarejo ljudi, pa niso materialne narave.

J. T.

Praznik JLA – naš praznik

Spomini udeležencev narodnoosvobodilnega boja

Praznik Jugoslovanske ljudske armade je vedno primeren za obujanje spominov njenih pripadnikov iz časov, ko se je šele rojevala, to je med narodnoosvobodilnim bojem. Veliko je teh spominov, kar preveč, da bi jih lahko zapisali v skopo odmerjenih vrsticah.

Med tistimi, ki so ob koncu leta in prazniku JLA znova posegli v bližnjo zgodovino, so bili tudi nekateri izmed okoli 60 članov aktiva ZZB NOV v krški tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj". Poklicali so nas medse in zapisali smo nekaj njihovih spominov in misli.

Vinko Poljanec, ki je v kolektivu zaposlen od 1955. leta, je med NOB deloval kot član VOS in VDV, predvsem na Gorenjskem. Kot nekdanji borec se je tudi v „Djuru Salaju" takoj vključil v delo družbenopolitičnih organizacij, bil pa je tudi vrsto let predsednik krajevne organizacije ZZB NOV. Po njegovem mnenju je dejavnost sedanje tovarniške organizacije dobra, radi pa bi še več pomoči vodstva kolektiva.

Franc Zorko je po delovanju na terenu, kjer je zbiral pomoč za partizane, vstopil aprila 1944 med borce Kozjanskega odreda in sodeloval v bojih od Sotle do gornje Savinjske doline in Pohorja. Tudi on se je takoj po osvoboditvi vključil v družbenopolitično življenje tovarne in domačega kraja.

Med tistimi, ki so že 1943 stopili med aktivne borce in bili prej aktivisti na terenu, je tudi Viktor Ocepek, ki se je boril v Kamniško-zasavskem bataljonu in vodil v Šandrovi brigadi minersko četo. Najbolj svetle spomine ima na leto 1944, ko se je kot eden izmed petnajstih slovenskih delegatov v Drvaru udeležil kongresa USAOJ, kjer je prvič videl maršala Tita.

Vladimir Božović in Božo Gelb sta na našem pogovoru povedala še nekaj več o dejavnosti tovarniškega aktiva ZZB NOV. Kljub temu da so ga ustanovili šele pred nekaj več kot letom dni, se je njegovo delovanje že močno razmahnilo. Omenimo naj samo tovariška srečanja, tudi z nekdanjimi borci iz tovarne v Vevčah, skupne pohode z mladimi po partizanskih poteh, skrb za bolne člane, za štipendije otrokom borcev in tako naprej. Delovni kolektiv jim je vedno dajal tudi denarno pomoč, nekaj sredstev pa so si sami zagotovili. Še posebej pa si žele, da bi poslej v organih upravljanja sodelovalo več njihovih članov.

Ž. ŠEBEK

V KRŠKEM BODO VOLILI NOVEGA PREDSEDNIKA

Zadnja letošnja seja občinske skupščine Krško je sklicana za 26. december. Tedaj bodo delegati na ločenih sejah sprejeli smernice družbeno ekonomskega razvoja občine za leto 1976 in izglasovali dogovor o ustanovitvi medobčinskega inšpektorata za sevniško, krško in brežiško občino.

Na skupni seji vseh treh zborov pa bodo razrešili dosedanjega predsednika občinske skupščine in izvolili novega. Kandidat za novega predsednika občinske skupščine je Silvo Gorenc, direktor elektrarne v Brestanici.

Previdno, zima je tu! Če je avto obut za sneg in poledico, s prometno kontrolo ne bo težav. (Foto: Jožica Teppey)

Bo leto 1976 naklonjeno obrti?

Obeti za podvojitev proizvodnje v družbenem sektorju – Širijo se Dekorles, Kovinoplast, Livarstvo in Agrotehnika – Obrtno kovinsko podjetje v Dobovi bosta rešila iz težav sanacijski program in integracija

Letos podpisani družbeni dogovor o pospeševanju malega gospodarstva v Sloveniji je vzbudil precej upov, zlasti v občinah, kjer sodi obrt med pomembnejše gospodarske panoge. Tako je na primer v brežiški občini vrsta družbenih obrtnih organizacij, ki so upravičene do prednosti pri dodeljevanju posojil in do drugih ugodnosti, toda banke kot podpisnice dogovora niso doslej še nič ukrenile.

Roman Rajer, načelnik oddelka za gospodarsko upravne zadeve pri občinski skupščini v Brežicah: „Zdomci, ki želijo odpreti zasebno obrt, ne bodo v zadregi. Možnosti imajo v gostinstvu ter v večini strok proizvodne in storitvene obrti."

V brežiški občini je v družbenem sektorju obrti več delovnih organizacij, v katerih lahko hitro podvojijo ali celo potrojijo obseg proizvodnje. Potrebujejo le smotrne programe, dobre kadre in sorazmerno skromne naložbe. Iz resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine lahko razberemo, da bo obrt prihodnje leto najbolj dinamična družbena gospodarska panoga v občini.

Dekorles bo za dvainpolkrat povečal proizvodnjo. Delo bo potekalo v novem obratu, ki so ga zgradili s pomočjo ljubljanske Lesnine, v katero so vključeni kot temeljna organizacija. Razširiti se namerava tudi Kovinoplast na Jesenicah, ki v sedanjih prostorih ne more več ustreči vsem naročilom. Z investicijo nekaj nad 4 milijone dinarjev bo Kovinoplast podvojil sedanje zmogljivosti. Če ne bo finančnih zapletov, upajo, da bodo začeli graditi že v začetku leta.

V prvem polletju nameravajo začeti širiti proizvodno halo v dobovskem Livarstvu. Izdelki tega kolektiva in izdelki Kovinoplasta namreč nadomeščajo uvoz, zato je njuno širjenje upravičeno in zaželeno.

Povečanje proizvodnje obeta tudi obrat Agrotehnike v Brežicah, v katerem bodo sestavili nekaj tisoč BCS kosilnic na leto ter izdelovali dele za kooperacijo s tvrdko BCS.

Edino Obrtno kovinsko podjetje v Dobovi se ne more pohvaliti z dosedanjim gospodarjenjem. Že nekaj let životari, zato naj bi ga rešil iz težav sanacijski program, v katerem računajo na kredit iz republiških rezerv in banke za postavitev novega obrata. Predvidena je tudi združitev z močnejšo delovno organizacijo, ki bo podjetju zagotovila ustrezen proizvodni program. Za novi obrat bodo potrebovali 15 milijonov dinarjev in bi ga lahko zgradili že prihodnje leto.

J. TEPPEY

Novo v Brežicah

ŠOLARJI PREMALO VARNI – V osnovni šoli bratov Ribarjev se pritožujejo, ker promet mimo šole moti pouk in spravlja učence v nevarnost. Ko so šolo odprli, je bila „cesta" zamišljena kot pešpot. Produktivni biro Region je zaradi tega predlagal izvršnemu svetu, naj ukrene in prepreči ves promet z vozili mimo šole. Ta je sklenil počakati, kler ne bo napravljen zazidalni načrt.

VODIČ ZA POKUŠNJO – V bilanu, ki so ga izdali organizatorji lanskega „Praznika vina" na Čatežu so zbrali tudi vrsto receptov za uporabo vina v kuhinji. Gospodinje so želele takega priročnika za kuhinjo zelo vesele, saj so v knjižici napotki iz starih kuharskih knjig. V biltenu je bilo tudi nekaj zanimivih zgodovinskih podatkov o posavskem vinogradništvu, prikazan pa je še gospodarski razvoj te kmetijske panoge, oboje izpod peresa Jožeta Likarja.

KOLIKO ZA TELESNO KULTURO? – Skupščina TKS v Brežicah predlaga, da bi delegati občinske skupščine za prihodnje leto izglasovali 0,48 odst. prispevka za telesno kulturo. Tako bi se zbralo nekaj nad milijona din. Od tega bi nakazali republiški TKS 248 tisočakov, ostanek 1,7 milijona din pa bi ostalo za izpolnjevanje občinskega programa telesne vzgoje, športa in rekreacije.

ULICA PO VLAHOVIČU – Izvršni svet občinske skupščine bo za sejo skupščine pripravil predlog, da bi ulico ob novih stolpnicah poimenovali po revolucionarju Veljku Vlahoviću.

HOLYJEV MEMORIAL – Občinska zveza za telesno kulturo v Brežicah je v soboto organizirala IV. Holyjev memorial v orodni telovadbi. Za razliko od dosedanjih nastopov so ga tokrat priredili za pionirje in pionirke, skupno pa je sodelovalo 79 obetajočih tekmovalcev. Prišli smo iz TVD Partizan in ŠSD iz Ljubljane, Maribora, Kranja, Novega mesta, Trbovelj, Zagorja, Nove Gorice in Brežic. Pri pionirjih je premočno zmagal Novogoričan Furlan, pri pionirkah pa so prva tri mesta zasedle Novomeščanke Kočevarjeva, Morova in Požarjeva. Pri pionirjih se je od domačinov najbolje uvrstil Krivec (12. mesto), pri pionirkah pa Kržanova (8. mesto).

TORBICE ZA VIETNAM – Pionirski odredi v brežiški občini prizadevno zbirajo denar za šolske torbice vietnamskim otrokom. Zelo dobro so se odrezali pionirji odreda Brežiške čete v osnovni šoli bratov Ribarjev. Vsak razred je kupil po eno torbico in tako so jih odposlali kar 28, napolnjenih z vsemi šolskimi potrebščinami.

V TOREK NA SEJI IZVRŠNEGA SVETA

Člani izvršnega sveta občinske skupščine so v torek razpravljali o resoluciji družbenoekonomskega razvoja 1976, o stopnji prispevka telesnovzgojni skupnosti in družbenem dogovoru o rezervnih sredstvih izobraževalnih skupnosti ter vzgojnoizobraževalnih organizacij.

19 TEKMOVALCEV – KMETOV

Iz sklada za pospeševanje kmetijstva so letos nagradili tudi 19 udeležencev nagradnega tekmovanja za proizvodnjo mleka. Najboljše rezultate so dosegli Anton Marinček iz Župeče vasi, Alfonz Vašcer in Drago Gerjevič, oba iz Zakota. Marinček je oddal 24.106 l mleka skupaj in 3.545 l na kravo, Vašcer je oddal skupaj 21.471 l in 4.835 l na kravo, Drago Gerjevič pa skupaj 21.3700 in 3.866 l na kravo.

Ostalih 16 nagrajencev je oddalo najmanj po 10 tisoč litrov skupaj in najmanj po 2 tisoč l na kravo. To so bili Mihа Radanović iz Slogonskega, Franc Novak iz Zakota, Franc Gramc iz Gazic, Martin Lepšina iz Globokega, Andrej Novosel iz Perišča, Feri Videnič iz Cerkelj, Vinko Gerjevič iz Zakota, Jože Ivanjšek iz Trebeža, Ivan Žmavc iz Bojsnega, Andrej Cvetkovič iz Rigonc, Franc Pribožič iz Dečnega sela, Vinko Vogrinc iz Vrbja, Jože Ferenčak iz Gor. Lenarta, Ivan Hrastovšek iz Bukoška, Franc Vogrinc iz Cundrovca in Jože Savnik s Črnca.

V POSAVJU KONJENIŠKI KLUB

Predvojna in povojna leta je v Krškem delovalo Posavsko društvo za konjski šport, ki pa je leta 1957 ob pohodu motorizacije, zamrlo. Na najlepšem slovenskem hipodromu – stadionu Matije Gubca – so zabrneli „železni konjički", znani kasači kot Križanec, Lipej, Kerin, Polca, Petan in drugi pa bi skoraj šli v pozabo. Ljubitelji konj in kasaškega športa so namreč šele pred nekaj meseci sklenili znova pričeti z delom, iniciativni odbor pa je med tem že zbral 500 članov iz vseh treh posavskih občin.

40 TISOČAKOV POMOČI

Občinska skupščina Krško je namenila 40 tisočakov pomoči Stanku Resniku iz Mrčnih sel pri Koprivnici, ki mu je avgusta letos strela uničila hlev z gospodarskim poslopjem. Vse je pogorelo do tal in niti živine ni mogel rešiti. Oškodovanec Stanko Resnik je zaposlen kot rudar na Senovem in ima dva otroka. Živi daleč v hribih na robu občinske meje, zato mu bo ta znesek zelo dobrodošel, saj ne more računati na izdatnejšo pomoč ljudi v redko naseljeni okolici.

Krške novice

ČAST NAŠI ARMADI – Tudi v krški občini so se v počastitev „Dneva JLA" zvrstile številne prireditve, predvsem po šolah in za šolsko ter drugo mladino. Osrednja akademija je bila v petek v dvorani DPD Svobode, mladi generaciji pa so vrteli ta teden hrvaški film s tematiko iz NOB, „V gori raste zelen bor".

ZNOVA REKORD – Četudi manjka do konca leta še nekaj dni, lahko že danes zapišemo, da bodo v organiziranem odkupu mleka v krški občini znova dosegli rekord. Po podatkih, ki smo jih dobili v TOZD kooperacija domačega Agrokombinata, kaže, da bodo tokrat zbrali okoli 3,3 milijona litrov mleka. V odkupne proge so zajeli skoraj vse živinorejske predele, razen nekaterih v Gorjancih, kjer kmetovalci doslej niso pokazali večjega zanimanja za odkup.

KAKO LETOS – Tudi člani krškega filatelističnega društva, ki združuje zbiralce znamk iz vse občine in nekaj iz brežiške, bodo kmalu podali obračun letošnjega dela. Vse kaže, da bo enako uspešno kot v minulih letih, ko jim je točkovanje republiške zveze prineslo predlani prvo in lani drugo mesto v Sloveniji.

DVA PREDLOGA – Na minulem zasedanju skupščine SIS za telesno kulturo smo slišali tudi to, da bi morali poslej vse kadre, ki se v občini ukvarjajo z vaditeljstvom in trenerstvom, plačevati iz enega samega vira. Prav tako pomemben je tudi predlog, naj bi imela poslej vsaka krajevna skupnost eno samo športno društvo, seveda s tistimi sekcijami ali klubi v panogah, za katere imajo občani največji interes, da se z njimi ukvarjajo. Oba predloga bi prav gotovo lahko pomenila bistven premik v dosedanjem pojmovanju telesne kulture in v kvaliteti dela posameznih društev, če bi ju uresničili.

DOSLEJ PRIMANJKLJAJ – Po podatkih o devetmesečnem gospodarjenju so delovne organizacije uvozile za 7,5 milijona dolarjev in istočasno prodale na tuje le za okoli 4,4 milijone izdelkov. Manj, kot so načrtovali, so izvozili iz krškega

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Kako je obramba del nas vseh, so dokaz tudi javno prebrani ukazi o napredovanjih in številnih odličjih rezervnim vojaškim starešinam na petkovi proslavi v Sevnici. Ob tej priložnosti so podelili tudi visoki državni odlikovanji: Slavku Štruklju red republike z bronastim vencem in Borisu Starihi (v sredini) medaljo za vojaške zasluge s srebrnimi meči. (Foto: Železnik)

Kmetijstvo računa na sodelovanje

V naslednjih petih letih pozornost posebnim možnostim kmetijske proizvodnje

Sredi meseca so predstavniki sevniškega Kmetijskega kombinata povabili na razgovor predstavnike družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine o dosedanji usmeritvi in možnostih družbenega in zasebnega kmetijstva vnaprej. O položaju kmetijstva je pred nedavnim spregovoril koordinacijski odbor za vprašanja kmetijstva pri občinski konferenci SZDL kar na dveh sejah. V začetku prihodnjega leta naj bi o tem razpravljala še posebna problemska konferenca SZDL in tudi občinska skupščina.

V kooperacijski proizvodnji bo letos odkupljenih 2,1 milijona litrov mleka. Odkupljenih je bilo nad 60 ton ribeza, pogodbeno bo spitano 1.500 ton živine. Iz leta v leto se veča tudi družbena proizvodnja, žal pa ji ne sledi dohodek. Kmetijski delavci se zavedajo, da bi bilo treba več vlagati, pri tem pa bi potrebovali pomoč. Dohodek, ki ga kmetje utržijo od kooperacijske proizvodnje, ni majhen: za mleko pride v kmečke roke 6,8 milijona dinarjev, za pitanje 6,9 milijona, za ribez 865.000 dinarjev, s premijami pa še nadaljnjih 720.000 dinarjev.

V bodoči srednjeročni usmeritvi kombinata je zaslediti upoštevanje raznih krajev občine. Na Blanci in Kladju so lepe možnosti za razvoj sadjarstva; računajo, da je od 100 do 150 hektarov primernih površin. Pri sodobnem načinu gostega sajenja so zanimivi že mali nasadi, od pol hektara dalje. V naslednjih letih nameravajo več pozornosti posvetiti tudi črnemu ribezu. Na tržišču je veliko zanimanja za breskve. Doslej ni bilo izkoriščeno območje Bučke. Strokovnjaki ugotavljajo, da je tamkajšnji skalnati svet primeren za intenzivne nasade orehov, ki ne bi prizadeli pridelovanja krme za živino, v kar so ti kraji sedaj pretežno usmerjeni. Na Orlah bi bile ugodne razmere za gojenje češenj in višenj.

Združevanje denarja iz gospodarstva je v zadnji akciji našlo razumevanje le v Lisci in GIP Beton–Zasavje. Ugotovljeno je bilo, da se mora kmetijstvo kar najuspešneje vključiti v izvajanje zakona o manj razvitih območjih, ki bo sprejet konec leta.

A. ŽELEZNIK

SPISI O NAŠI VOJSKI

Na proslavi v počastitev praznika naše armade v petek zvečer v Sevnici je bilo prebranih tudi osem najboljših spisov učencev osnovnih šol v občini. Pisali so jih pred praznikom po delovnem naslovu „NOB in nastanek ter razvoj JLA". Na proslavi so prebrali spise Mire Železnik iz Boštanja, Majde Mirt iz Blance, Jerneje Miklavčič iz Krmelja, Tomaža Brateta iz Šentjanža, Tilke Černič, Janeza Žičkarja in Vladke Čurin iz Sevnice. Komisija je prisodila prvo nagrado Vladki Čurin, učenki 8. razreda iz Sevnice, 2. mesto pa Jerneju Miklavčiču, učencu 8. razreda osnovne šole Krmelj. Knjižne nagrade so prejeli tudi vsi ostali.

Prišla je zima, na magistralni cesti od lesenega mosta proti Logu pa so v asfaltu vse večje zajede. Tudi drog daljnovoda ob izlivu Impoljskega potoka bo, kot vse kaže, prezimil na cesti.

STILLES NI OSAMLJEN

Na zadnji seji občinskega izvršnega sveta so člani podprli prizadevanja kolektiva za utrditev tovarne. Pripravljen je namreč del sanacijskega programa, kjer naj bi z raznimi naložbami ločili individualno proizvodnjo od serijske. To prepletanje, ki ni bilo ustavljeno ob prejšnjih rekonstrukcijah in gradnji tovarne, je namreč razlog za vrsto težav. Tolikšen kolektiv z večinoma moško delovno silo je usodno povezan z razvojem občine, zato bo treba predvideni program ob sodelovanju vseh izpolniti.

JUTRANJKA: DOHODEK PO TOZD

Te dni je bila v petih TOZD te tovarne (po eden je še v Brežicah in Hrastniku) in skupnosti skupnih služb zaključena javna razprava o ugotavljanju dohodka po TOZD. Med samimi TOZD ni posebnih organizacijskih sprememb, razen v TOZD Motiv v Sevnici, v katerega naj bi vključili obrat družbene prehrane, ki je sedaj v sestavi skupnih služb, v TOZD Baby pa naj bi vključili še proizvodnjo standardnih izdelkov.

Kaj lahko sami?

Minuli teden je občinski sindikalni svet pripravil posvetovanje o izumiteljstvu. Udeležba iz TOZD ni bila ravno razveseljiva. Srečanja se je udeležila tudi sekretarka republiškega odbora za izumiteljstvo pri Zvezi sindikatov Slovenije Vida Prinčič. Ugotavljajo, da je ob siceršnji suši tehničnih izboljšav in izumov število predlogov le poraslo za še enkrat toliko. Naša republika si zato prizadeva v zvezi, da bi akcijo „leto izumiteljstva" podaljšali tudi na prihodnje leto.

V stabilizacijskih prizadevanjih ne gre podcenjevati tehničnih izboljšav in izumov. V Kopitarni imajo stabilizacijski program naravnan na to. Številne izboljšave, do katerih so v kolektivu prišli, so predstavljale izredno cenene rešitve. Kot že večkrat so tudi ob tej priliki poudarili, da je ravno to rešilo tovarno.

Za širši prodor izumiteljstva, dajanje predlogov za tehnične in druge izboljšave je treba pritegniti širši krog ljudi. Tako pri uvajanju nekaterih novosti ne bi več naleteli na odpor nekaterih delavcev.

Kot ugotavljajo v Lisci, delavci lahko veliko pripomorejo k napredku proizvodnje. Na splošno v delovnih organizacijah v sevniški občini nimajo oblikovanega sistema vrednotenja izumov. Ta vprašanja morajo zato postaviti na dnevni red prvih sej osnovne sindikalne organizacije. V okviru organizacije za tehnično kulturo bi kazalo ustanoviti sekcijo za izumiteljstvo. Med sklepi so se zavzeli tudi za pripravo posveta o izumiteljski dejavnosti v Posavju.

Sevniški paberki

BREZ RAČUNA – Za letos je v sevniški občini ugotovljenih 15 zakotnih bikov in dvakrat toliko merjascev, s čimer si kmetje sami „žagajo vejo" dobrega plemena svojih živali.

KNJIGARNA ŽE V NOVEM – Gostinsko podjetje je že preselilo knjigarno in papirnico v dozidani del stavbe. Prostor je večji in prijetno urejen.

NOVE ŠTEVILKE – V Sevnici dobijo telefonsko centralo. Dela naj bi bila opravljena do marca, ko naj bi bilo na voljo kar 300 novih številk.

SOSEDSKA POMOČ – Vaška skupnost Orehovo si prizadeva obnoviti nad 130 let staro poslopje sovaščanke, ki je v tako slabem stanju, da se bojijo večjega snega, ki bi lahko zrušil streše. Lotili so se zbiranja gradbenega materiala. Računajo, da bo treba samo materiala za 35.000 dinarjev, vsa dela bi opravili vaščani sami. Občinski izvršni svet podpira akcijo vaščanov s predlogom, da bi za to dali pomoč iz rezervnega sklada občinske skupščine. Mati in hčeri se preživljajo izključno z dninarstvom.

GROZA JIH JE OKOLICE – Okolica novih stanovanjskih blokov v Naselju heroja Maroka v Sevnici je vse prej kot urejena. Blok št. 27 stoji tam npr. že dve leti, vendar se je v odjugi prava muka prebiti skozi blato do stanovanj. Komunalci še kar naprej nekaj prekopavajo. Stanovalce najbolj moti to, da prično kopati na nekem kraju, vse skupaj pustijo in gredo spet drugam. Že poleti so nekateri moledovali pri Komunalno-stanovanjskem podjetju, da bi odmerili, katero zemljišče pripada h kakšnemu bloku. Tako bi nato tudi sami poprijeli za orodje in uredili kotiček za otroško igrišče. Žalosten videz dajejo tudi prenapolnjene posode za smeti. Očitno je, da praznjenje posod enkrat na teden ne zadošča.

SEVNIŠKI VESTNIK

Knjižnica pomlajena za nekaj let

Do konca oktobra izposojenih že nad 12.000 knjig – Preurejeni prostori in izpopolnjena oprema – Pomoč tudi izposojevališčem

Pri trebanjski matični knjižnici so že lep čas imeli prostorsko stisko. Ker si še za vrsto let vnaprej ni mogoče zamisliti gradnje kakšne nove kulturne dvorane s spremljajočimi prostori, npr. tudi za knjižnico, knjižnični delavci niso videli druge možnosti, kot da usposobijo sedanje prostore tako, da bo v njih mogoče vztrajati še nekaj let.

Tako so se morali odločiti, ko je padla v vodo tudi pomoč republike za naložbe v kulturne objekte, ko so računali na preureditev celotnega prosvetnega doma. S preureditvijo so na nekdanjem hodniku pridobili še en prostor, namenjen skladišču. V preostale tri prostore so položili topli pod, za kurjavo pa postavili termoakumulacijske peči. Z novimi knjižnimi policami so izkoristili prostor do kraja, tako da imajo sedaj prostora za 25.000 knjig. Ker imajo trenutno 12.000 knjig, na leto pa jih lahko dokupijo največ od 700 do 800, bodo v takih razmerah lahko shajali precej let. Stara oprema bo dobrodošla na izposojevališčih v Šentrupertu in Mokronogu.

Vodja knjižnice Franc Režun opaža vse večje zanimanje za knjige. V minulih letih so izposodili le po 7.000 do 8.000 knjig, letos oktobra pa so imeli že 12.000 izposoj. Ustanavljanje raznih srednjih šol in izobraževanje ob delu v občini postavlja knjižnico pred novo nalogo: zagotoviti knjige tudi za strokovno izobraževanje. V knjižnico zato zadnja leta zahaja vse več delavcev.

Kolektiv knjižnice je pri letošnjih delih hudo prizadela uvedba pologa, ki je bil obvezen za vsak dinar naložbe. Zaradi tega (polog je znašal kar 50 odst.) se ni dalo narediti toliko, kot bi lahko sicer. Ta denar bo ležal zamrznjen še najmanj dve leti.

A. ŽELEZNIK

Igre niso same sebi namen

Pri delavskih športnih igrah želijo še več množičnosti

V ponedeljek je bil v mirenski osnovni šoli zaključek letošnjih delavskih sindikalnih športnih iger v trebanjski občini. Šele proti koncu je organizacijo iger prevzel Božo Ponikvar, planer materiala v KPD Dob.

To so bile sicer že četrte igre zapovrstjo, vendar je po njegovem mnenju še vedno treba marsikaj izboljšati. Ko pregleduje republiški pravilnik in možnosti v domači občini, so namreč očitne velike razlike, zato ne bi smeli biti preveč zahtevni pri vrednotenju uspeha iger. V igrah se je zvrstilo 290 tekmovalcev; ker so nekateri nastopali po večkrat, sodi Božo, da je dejansko sodelovalo 140 do 150 delavcev. V primerjavi s številom zaposlenih je to od 5 do 6 odst. Merili so se v 8 športnih zvrsteh. Ob dostikrat hudem pomanjkanju športnih naprav (dobrodušno so jih v glavnem odstopale šole) bi morebitna večja množičnost bila lahko celo odveč. Tako je pri namiznem tenisu grozilo kar 16 ekip, zadnji hip so šli na manj.

„Nekatere športne panoge nazadujejo, na primer odbojka, ni košarke in rokometa. Pri nas bi težko izvedli delitev po starosti, kar zlahka naredijo v večjih mestih. Ekipe bi nastopale z večjim zadovoljstvom, če bi lahko prej vadile. Iz novih kolektivov se, kot kaže, obetajo spet dobri športniki. Morda bi kazalo tekmovalcem omogočiti tudi kakšen izlet, kot to pripravljamo na Dobu. Pohvalno je, da letos ni bilo kakšnih pritožb, tekmovalni duh je bil v glavnem tovariški."

A. Ž.

Božo Ponikvar: „Poskusiti bi bilo treba tudi z raznimi pohodi, v bodoče bi se morali truditi, da ne bi zavlačevali z roki tekmovanj."

TRINAJSTERO ODLIKOVANJ

Na proslavi ob dnevu JLA v petek v trebanjskem prosvetnem domu so podelili visoka državna odlikovanja. Red dela s srebrnim vencem so prejeli: inž. Slavko Nemanič iz Trebnjega, Franc Lavš iz Velikega Gabra, Ana Novak, uprava ObS Trebnje in Stane Velikonja iz Trima. Medaljo za vojaške vrline so dobili: Martin Strajnar iz Velikega Gabra, Franc Opara iz Trebnjega, Anotn Livk iz Dobrniča in Anton Gregorčič iz Dane. Red za vojaške zasluge s srebrnimi meči so dodelili: Janezu Kosu, KPD Dob, Tonetu Lavrihi iz Velikega Gabra ter Mirku Hrovatu iz Mokronoga. Red za vojaške zasluge z zlatimi meči sta dobila Anton Koščak iz Mokronoga in Anton Praznik iz Velikega Gabra.

SLABA DELAVSKA KONTROLA

Občinski sindikalni svet je nazadnje pripravil posvetovanje za predsednike in namestnike organov samoupravne delavske kontrole s predstavniki Službe družbenega knjigovodstva. Od 33 vabljenih kolektivov so prišli predstavniki delavske kontrole le iz 14!? To so: KPD Dob, Mercator, GG Brežice – TOZD Puščava, Gradbeno opekarsko podjetje Mirna, osnovna šola Mokronog in Trebnje, Elma Čatež, Kolinska, občinsko sodišče, IMV – TOZD Tovarna opreme Mirna, Tip-Top, Dana, Krojaško podjetje Trebnje in občinska uprava. Delavske kontrole naj bi izpolnile tudi posebne vprašalnike. Ob tej akciji ni bilo nobenega odziva v samoupravnih interesnih skupnostih, ni bilo ne udeležencev na posvet niti niso posredovali izpolnjenih vprašalnikov. Doklej tako?

Štiri Marlesove igralnice otroškega vrtca v Trebnjem so že pod streho. Zaenkrat v njih še ne bodo našli prostor malčki vrtca, temveč šolarji, kar naj bi pomagalo blažiti prostorsko stisko v trebanjski osnovni šoli. Po novem letu pričakujejo delavce Marlesa tudi na gradbišču mokronoške osnovne šole, kjer je vse pripravljeno za montažo. Na sliki: med postavljanjem obodnih sten v Trebnjem. (Foto: Železnik)

Iz kraja v kraj

DONIT IŠČE DELAVCE – Na zadnjih javnih razpravah o skupni porabi so posredovali tudi poziv nove Donitove tovarne avtomobilskih tesnil iz Velike Loke, ki še vedno lahko zaposli večje število delavcev.

DOSTI SO ŽE NAREDILI – Prva etapa obnove mirenske dvorane TVD Partizan naj bi bila zaključena do 27. decembra. Sedaj bo treba pridobiti predvsem še inventar.

SAMI ZA DVORANO – Prosvetno društvo „Ivan Cankar" iz Velike Loke ne uporablja denarja, ki ga dobi od družbe, za taka pomembna dela kot je vzdrževanje prosvetnega doma. Minuli teden so dobili 100 novih stolov.

PRESKOČITI SE NE DA – Niti krajevni skupnosti v Šentrupertu niti občinski upravi doslej ni uspelo, da bi z nekaterimi lastniki rešili vprašanje poti do predvidenih stavbišč pod spomenikom. Dokler ni rešeno to, tudi stavbišča ne hasnejo.

KNJIŽNICA JE ODPRTA – Marsikdo še vedno misli, da je trebanjska knjižnica zaradi preurejanja še vedno zaprta. Knjižnica seveda že lep čas zopet posluje vse dni v tednu, razen srede. Med tednom je odprta neprekinjeno od 9. do 17. ure, ob sobotah pa od 9. do 12. ure.

KAKŠNI VOZNIKI VETERANI? – Svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu v Trebnjem in Avto–moto društvo sta v torek pripravila predavanje o novi prometni zakonodaji. Sledil je preskus znanja voznikov. Za ta neobvezni preskus so razposlali okrog 400 vabil.

TREBANJSKE NOVICE

Nedorečeno

S samoupravnim organiziranjem interesnih skupnosti je bil dosežen pomemben korak k podružabljanju številnih nepogrešljivih dejavnosti. Samoupravno odločanje je nepogrešljivo v tako imenovani menjavi dela, ko gre pravzaprav za rezanje kruha tem dejavnostim brez nekdanjih proračunskih ‚natezanj'. In vendar: ali smo pri tem napredovali dovolj?

Kot je bilo ugotovljeno tudi v trebanjski občini, je pomembno že tudi to, kako se kdo drži rokov. Nesporno je, da večina republiških interesnih skupnosti še sedaj ni prišla s svojimi kartami na dan. To je bilo težko razumljivo v prvem krogu pojasnjevanja programov za prihodnje leto. Nihče ne oporeka stabilizacijske naravnanosti resolucije o gospodarjenju za prihodnje leto, po drugi strani pa bi republiška kulturna in telesnokulturna skupnost radi dobili znatno več kot preteklo leto? !

Republiška izobraževalna skupnost je občinskim skupnostim s posebnim pismom namignila, da tako imenovani dogovorjeni program ne sodi v solidarnostno financiranje (gre npr. za strokovno izobraževanje učiteljev, šolo v naravi, brezplačne učbenike . . .) Nedvomno ne kaže podcenjevati ugotovitve s trebanjskega zbora občanov minuli četrtek, da takšno rezanje ne vodi nikamor, seveda pa bi bilo treba dati pod stabilizacijsko lupo celotno porabo. Ker te dejavnosti ne morejo ostati brez denarja na začetku leta, so rešitev tudi odloki o začasnem financiranju, ob tem pa ne bi bilo napak zaostriti tudi politično odgovornost za dobršni del mrtvega teka letošnjih razprav.

A. ŽELEZNIK

Elma, TOZD Elektromaterial na Čatežu, nudi kruh tudi lepemu številu žensk. Predvidene gradnje v prihodnjem letu obetajo temu kraju na meji z litijsko in grosupeljsko občino še lepe možnosti za zaposlovanje. Napredek zahteva sicer nekatere nove komunalne potrebe, vendar jim bodo skupaj z močnim delovnim kolektivom uspešneje kos. (Foto: Železnik)

Za prihodnje leto še boljši obeti

V gospodarjenje bodo prihodnje leto vključene še nove tovarne — Ugodni sadovi pospeševanja manj razvitih zagotavljajo tudi vnaprej nadpovprečno gospodarsko rast

Minulo srednjeročno obdobje je bilo v gospodarstvo trebanjske občine vloženih nad 400 milijonov dinarjev. Vsega tega prav gotovo ne bi bilo brez ugodne republiške stimulacije z beneficirano obrestno mero. Samo za slednje je bilo pri bančnih posojilih namenjeno 12,8 milijona dinarjev. Oceno o izhodiščih za gospodarjenje obravnavata v tem tednu tako občinska konferenca ZK kot občinski sindikalni svet.

Z vsem sicer niso zadovoljni, gospodarska rast v občini pa je bila vseeno živahnejša kot v republiki. Dosečí republiško povprečje ni lahko, saj kljub 420 milijonom družbenega proizvoda, ki ga naj bi dosegli letos, pride na glavo prebivalca le okrog 25.000 dinarjev, medtem ko je v republiki povprečje že lani znašalo 37.000 dinarjev. Načrtovalci razvoja trebanjske občine vidijo večje možnosti razvoja tudi v izpolnjevanju republiške resolucije, ki bi se je morali držati tudi drugod. Letošnje pridobitve: tovarna strešnih in fasadnih plošč v Trimu, destilacija in polnilnica v Dani, IMV–TOZD Tovarna opreme na Mirni, čateška Elma, nova tovarna Donit in predvidena poskusna proizvodnja v Račjem selu bodo prišle do prave veljave šele v prihodnjem letu.

Sprejeti stabilizacijski programi se zavzemajo za večjo produktivnost, pogumno zastavljene pokazatelje rasti pa bi bilo mogoče zaradi ponovnega povpraševanja na trgu celo preseči. Družbeni proizvod naj bi prihodnje leto znašal 490 milijonov dinarjev, kar bi zneslo na prebivalca 29.000 dinarjev. V prihodnjem letu računajo na upad števila delavcev, ki si iščejo kruh zunaj občine.

Na ugodnejša gibanja naj bi vplivali tudi nekateri spremljevalni vplivi. V Trebnjem bo občutno okrepljena električna napetost zaradi izboljšav na daljnovodu Novo mesto – Trebnje in obetane gradnje transformatorjev v krajevnih skupnostih. Nadaljevalo se bo posodabljanje cestišč, velikega pomena bo vodovod v Suhi krajini. Hudo pa se utegne otepati pomanjkanje strokovnih kadrov.

A. Ž.

Čatežu zagotovljen razvoj

Elma, TOZD Elektromaterial pred novogradnjami — Občani v krajevni skupnosti opozarjajo na premajhno trgovino

Predzadnji torek je kolektiv Elme s Čateža dobil gradbeno dovoljenje za gradnjo nove proizvodne dvorane in druge preureditve. Vrednost naložbe v stavbe, opremo in obratna sredstva znaša 15 milijonov dinarjev. Določen je tudi že izvajalec. Dela se bodo lahko pričela ob prvem ugodnejšem vremenu.

Ko bo vse zgrajeno, bodo vsi prostori predstavljali tudi za oko bolj zaokroženo celoto. Začelo se je v starem domu. Letos so pridobili še prostore nekdanje opekarne in zadružno hišo. Že preurejeni prostori bodo z zgornjim domom povezani v zaključeno celoto. Na vrtu poleg doma bo zrasla še povsem nova proizvodna dvorana. Oddelek bakelita bo s tem povečan, v stiskalnici bodo potem lahko delali tudi z avtomati. Na kraju bodo lahko zaposlili še 50 delavcev. Sedaj imajo zaposlenih 73 delavcev.

Direktor čateške TOZD Elektromaterial Jože Bregar je tudi predsednik sveta krajevne skupnosti. Razvoj kraja, ki ga spodbuja tovarna, poraja nova vprašanja. „Zaposleni in tudi drugi občani so kot čez noč začeli opozarjati na neustrezno trgovino na Čatežu. Mercatorjeva trgovinica je predvsem pretesna, zato tudi ne more biti bolje založena. Promet v njej se je gotovo trikrat povečal. Krajevna skupnost si je zato v srednjeročnem programu zastavila cilj, da skupaj z Mercatorjem uredimo trgovino. Možnost vidimo v razširitvi gasilskega doma. Spodaj bi imeli trgovino, zgoraj prostor za družbenopolitične organizacije, krajevno skupnost in prireditve v kraju. Ker je v srednjeročni plan republiške skupnosti za ceste vnesena tudi modernizacija naše ceste, občani nestrpno pričakujejo trenutek, da se bodo dela tudi dejansko pričela."

MIRNA: ZANIMANJE ZA KNJIŽNICO

Vodja trebanjske matične knjižnice Franc Režun je še posebno vesel pobud z Mirne za krajevno knjižnico. Mirenčani so knjižnici pripravljeni priskrbeti prostor v domu TVD Partizan, ki ga preurejajo za kulturne namene. Priskrbeli bodo tudi knjižničarja.

Ob novoletnih praznikih mladi člani Rdečega križa v trebanjski občini ostarelih in osamelih ljudi ne bodo pustili vnemar. V marsikateri osnovni organizaciji Rdečega križa se bodo podali na to pot tudi aktivisti upravnih odborov. Občutek osamljenosti dostikrat premaga že prijateljski stisk rok in nekaj toplih besed. V Dolnji Nemški vasi najmlajši ne pozabijo tudi aktivistov v sami organizaciji. Na sliki: čestitko sprejema zdravstvena delavka Milka Leničeva.

List za vsakogar
»Dolenjski list«

Dana: ZK ne živi odmaknjeno

V tovarniško osnovno organizacijo ZK so v minulih dveh letih sprejeli 17 novih članov, večinoma iz vrst mladih

Osnovna organizacija Zveze komunistov v mirenski Dani je med močnejšimi v občini. 11,8 odst. zaposlenih je članov osnovne organizacije. Tudi ta organizacija se vključuje v priprave na bližnjo sejo CK ZKS.

Na čelu organizacije sta prekaljena komunista. Sekretar Jože Gracar je po stažu najstarejši komunist v tovarni. V članstvo je bil sprejet kot borec Gubčeve brigade septembra 1943. Tudi organizacijski sekretar Darko Krištof je član že nad 30 let; čeprav že od 1943 skojevec, je moral biti pred sprejemom januarja 1944 kandidat partije eno leto, tako se je namreč sprejemalo tedaj.

Tudi pri sedanjih sprejemih v tovarni ne ravnajo kampanjsko; ko so predlani sprejemali sedem delavcev, so preverjali njihovo aktivnost; če je ne ugotovijo, takega človeka ne morejo sprejeti. „Članu je treba tudi omogočiti pripravo, samo tako lahko z zanesljivostjo pričakujemo tudi aktivnejše delo," meni sekretar Gracar. Seveda s stanjem niso zadovoljni. Sekretar Gracar je prepričan, da bi lahko dosegli še večje uspehe, če bi mladi komunisti bolje delovali tudi v mladinski organizaciji. Večina novih članov izvira namreč iz vrst mladih.

Za osnovno organizacijo ZK v Dani ne more veljati ugotovitev, da s svojim delom in vključenostjo svojih članov ni trdno povezana z vsem življenjem v tovarni, kot je sicer v marsikateri organizaciji. „Vsa gospodarska politika gre skozi osnovno organizacijo ZK in ostale družbenopolitične organizacije, od začetnih priprav investicijskih programov do njihove izvedbe. Pred referendumom za obe veliki naložbi v sodobno destilacijo in polnilnico je bil sleherni delavec dobro seznanjen z vsemi posledicami, ki bi nas lahko zadele, če se naložbe ne bi lotili. Za naložbi je nato glasovalo 98 odst. zaposlenih."

Jože Gracar

Niso se zganili šele ob poletnih ukrepih za stabilizacijo. „Že v začetku leta smo imeli program varčevanja, stabilizacijski program ga je lahko le nasledil. Dnevnice npr. izplačujemo po starem, ravno tako ne plačujemo najvišjega možnega zneska za kilometrine. Reklamni izdatki so skrčeni na minimum."

Darko Krištof

Na seji sekretariata pred volilno konferenco so ocenjevali delo organizacije in članov v ostalih družbenopolitičnih organizacijah. Kot sodi Darko Krištof, sega ta aktivnost tudi na teren prek SZDL in delegacij, v tovarni pa seveda v samoupravne organe, delegacije za zbor združenega dela samoupravne interesne skupnosti. „Delegacije še niso zaživele tako, kot bi bilo zaželeno, vendar krivda ni samo na njih. Delegacije za samoupravne interesne skupnosti prejemajo gradiva prepozno. Oteženo je obveščanje ostalih delavcev o delu delegatov. Pri nas obveščamo delavce o tem na vsakem zboru delavcev. Vsekakor je res, da kdor se za kaj zanima, lahko vse izve. V prihodnje bo treba bolj paziti na kadrovski sestav delegacij."

Danin stabilizacijski program sestavlja 13 poglavij. Odgovorne službe morajo redno poročati, ukrepe preverjajo na posameznih področjih. Pri političnem delu v preteklosti so opazili, da nekaterih članov sploh ne zadolžujejo za razna opravila. „Izjave ‚delam v društvu' bomo preverili z anketo. Tisti, ki stojijo ob strani, ne bodo deležni le kritike, temveč tudi pomoči," pravijo v Dani.

ALFRED ŽELEZNIK

Pri občinskem odboru Zveze združenj borcev v Trebnjem imajo le še 400 knjig kronologije Zorana Hudalesa „Občina Trebnje v NOB". Knjiga je bila tiskana v nakladi 2.000 izvodov. Vzbuja torej lepo zanimanje. Marsikdo jo kupi tudi zato, da jo pokloni komu za darilo, saj tako verno opisuje boj v okolju, kjer je živel. Kdor se za knjigo ne bo kmalu odločil, je kmalu ne bo mogel več dobiti.

Ženin delež s kmečke zemlje

V osmih odborih žena zadružnic že 700 članic — Letošnje izobraževanje že tretje zapored

Da se pri trebanjski Kmetijski zadrugi sliši tudi glas kmečkih žena, ni plod kakšne kampanjske akcije zaradi mednarodnega leta žensk. To so večletna prizadevanja, nad katerimi letos še s posebno skrbjo bedi kmetijska pospeševalka inž. Tončka Borštnar.

Tisto, kar pravi pregovor o treh vogalih hiše, ki jih drži žena, velja še posebno za vse večje število mešanih kmetij. Tu je namreč skoraj praviloma zaposlen moški, breme kmetije pa je izključno na plečih žene.

Pri trebanjski zadrugi praviloma neradi govorijo o ločenih predavanjih za gospodarje in žene. Seveda se na kraju primeri tako, da sedijo na klopeh sami moški, ker mora nekdo ostati tudi doma. Žene skušajo izenačiti na osnovi pristopnih izjav po članskih pogodbah z zadrugo. Sam podpis je ponavadi že tudi trdno zagotovilo za delo v odboru zadružnic.

Kako je s pripravljenostjo za sodelovanje žena v odborih zadružnic, ve dobro inž. Tončka Borštnarjeva. „Bolj oddaljene ko so, z večjim zanimanjem prihajajo. Tiste, ki so bliže središčem, še imajo možnost, da kdaj kam gredo in si kaj pogledajo. V oddaljenih krajih, kot sta Trebelno ali Šela–Šumberk, so zato bili tudi odbori ustanovljeni med prvimi." Skrb za delo teh odborov ne bi smela biti omejena le na kmetijsko organizacijo. Glede slednjega je inž. Borštnarjeva v trebanjski občini optimist. „Vse je treba reševati sproti, vsi izhajajo iz kmetov."

To zimo naj bi se zvrstilo pet dvodnevnih tečajev. Letos so priredili uspešne ekskurzije, eno celo v zamejstvo. Za to so kmetijskogospodarski odbori namenili tudi po 4.000 dinarjev iz svojih sredstev.

A. ŽELEZNIK

USPEŠNO LETO

Čateška krajevna skupnost je v tem letu izpeljala vrsto akcij. Rekonstruirali so pot Dolenja vas – Križ, del poti od Zagorice proti Čatežu, skupaj z mladimi tudi pot do nogometnega igrišča v dolini. Razširili so čateški vodovod, pri čemer je krajevna skupnost priskrbela cevi in drug material, preostalo so opravili krajani. V zadružni hiši ima krajevna skupnost poslej tudi svoj kotiček. Po razpravi na zboru občanov je mogoče tudi reči, da podpirajo pobude za solidarnostno pomoč manj razvitim krajevnim skupnostim.

VSI ZA DOM – V akcijo za zbiranje prispevkov za preureditev doma TVD Partizan so se uspešno vključili vsi kraji v mirenski krajevni skupnosti. Končno gre za kulturno dvorano, ki bo v korist vseh. V malem kraju Praprotnici so se na primer odzvali vsi vaščani. Zbrali so 1.800 dinarjev.

TREBANJSKE NOVICE

DEDEK MRAZ

Novoletno veselje najmlajših občanov črnomeljske občine bo letos organizirano s programi in prihodom dedka Mraza na vse osnovne šole. Na prireditev bodo povabili tudi najmlajše iz svoje krajevne skupnosti, tako da bo lahko vsak otrok deležen veselja in skromnega darilca. Občinska zveza prijateljev mladine se je zavzela za enotna darilca, da ne bo razlik že pri otrokih, in je prosila delovne organizacije, naj dedka Mraza podpro vsaj s 40 dinarji na zaposlenega. Hvalevredno je, da so organizatorji še posebej poskrbeli za enaka darilca otrokom zaposlenih iz drugih republik.

POHVALNA UDELEŽBA

V minulih dneh so bile po vsem območju črnomaljske občine letne konference borčevske organizacije. Obravnavali so predvsem aktivnost borcev v družbenopolitičnem življenju in vsakdanje težave. Sestanki so bili domala povsod zelo dobro obiskani, prvi vtis pa je, da so vsi zdravi in mlajši borci še zmeraj v prvih vrstah boja za napredek.

Še pred novim letom bodo imeli zaposleni v vseh kolektivih javne razprave o skupni porabi, delitvi dohodka in osebnih dohodkov ter o financiranju krajevnih skupnosti in dijaških domov. Tu naj bi se izkazala samoupravljalčeva zavest! Posnetek je iz TOZD Beti Črnomelj. (Foto: Ria Bačer)

Še hitreje do novih stanovanj

„Pri stanovanjski gradnji je napredek, toda z njim nismo zadovoljni," so rekli člani občinskega komiteja ZK v Črnomlju

9. decembra letos je občinski komite ZK v Črnomlju obravnaval analizo uresničevanja stanovanjske politike v občini in izvajanje družbenih dogovorov s tega področja. Koliko je bilo narejenega od maja lani, ko so o tem prvič govorili?

Očitno je, da je bilo veliko narejenega pri samoupravnem organiziranju stanovanjskega področja, korak dalje je naredilo domače podjetje Begrad pri usposabljanju za gradbena dela in pri združevanju sredstev. Tudi izvršni svet občinske skupščine je pospešil izdelavo potrebne urbanistične dokumentacije, vendar vse to kljub dvema novima blokoma po 52 stanovanj ni dovolj.

Samoupravno stanovanjsko skupnost bi bilo nujno še nadalje razvijati na delegatski osnovi, tako da bi imeli delovni ljudje zares odločujoč vpliv na celotno stanovanjsko politiko. To delo bi gotovo bolje napredovalo, če bi imela skupnost profesionalnega tajnika.

Po mnenju komiteja bi morali podpisniki družbenega dogovora o usmerjeni blokovni gradnji in oblikovanju gradbenih cen sami pregledati, kako se držijo tega dogovora, komunisti pa bi se morali v svojem okolju zavzemati tudi za tak način združevanja sredstev za zasebno gradnjo, po katerem bi vsak posameznik in njegov kolektiv kar največ razpoložljivih sredstev dajala za te stvari, da bi čimveč občanov najhitreje prišlo do potrebnih stanovanj. Seveda pa zahteva to povsem jasen program stanovanjske graditve v vsaki OZD.

Predlagali so tudi, naj bi v letu 1976 ne vlagali sredstev za urejanje gradbenih zemljišč, temveč samo v gradnjo, kajti stanovanjski problemi naraščajo in bi še eno leto čakanja pomenilo velik zastoj. Samo v semiški Iskri imajo na primer že 120 prosilcev za nova stanovanja.

Po sklepu komiteja bo nujno urediti tudi razmere v službah, kjer občani iščejo dokumente za gradnjo, da bi ta postopek časovno skrajšali.

Glede na velike potrebe po novih stanovanjih je komite naložil osnovnim organizacijam ZK v kolektivih, naj začno razpravo o tem, če bi lahko v letu 1976 za stanovanjsko gradnjo prispevali nekaj več kot doslej. Namesto 6 morda 7 ali celo 8 odstotkov. Prav tako pa bi morali delovni ljudje po sprejemu zaključnih računov in razporejanju dohodka pomisliti na potrebe svojih zaposlenih. Kjer imajo sredstva, naj bi jih bolj kot doslej dajali za stanovanja.

Glede kvalitetne in poceni gradnje pa naj bi svoje rekli in prispevali tudi komunisti v Begradu in Obrtno komunalnem podjetju, kjer bi kazalo posebej oceniti uspešnost dosedanjega sodelovanja med kolektivoma.

Magistrala na prvem mestu

Da je za gradnjo in modernizacijo cest premalo denarja v občini, ve vsak občan, manj pa je znano, da za denar silno tanka prede tudi republiški skupnosti za ceste. Na skrbi imajo blizu 5.000 kilometrov cest, od katerih je 944 km magistralnih in 3.837 km regionalnih, med slednjimi pa je še 1.716 km makadama.

Vse to urediti današnjemu prometu primerno enostavno ni mogoče z denarjem, ki se izteka v te namene. Predvidene so nekatere spremembe v financiranju srednjeročnega programa razvoja cestne mreže, in če bo to obveljalo, potem bo tudi program uresničen.

To pomeni za črnomaljske občane, da bodo dobili iz teh sredstev partizansko magistralo v celoti, vpisana je modernizacija cest Kanižarica–Dobliče v dolžini 2.350 metrov, modernizacija ceste Kočevje–Kanižarica (1.200 m) Podzemelj – Adlešiči (4.900 m), Adlešiči-Vinica (4.200 m) in cesta od Vinice proti Ziljam v dolžini 2.650 metrov.

S tem pa Črnomaljci niso zadovoljni in so republiški skupnosti za ceste predlagali še, naj predvideno modernizacijo Kanižarica–Brezovica podaljšajo do Hajke, naj v celoti modernizirajo cesto Podzemelj-Adlešiči-Vinica in naj kot novo modernizirajo vsaj 9 km ceste med Vinico in Starim trgom. Obenem pa so na svojo prošnjo oz. zahtevek napisali, naj bi z dokončanjem partizanske magistrale ne čakali na konec srednjeročnega obdobja, temveč naj bi bila vsa dela opravljena čimprej.

JUTRI OBČINSKA SEJA

26. decembra bo v Črnomlju skupna seja vseh zborov, na kateri bodo delegati obravnavali resolucijo o družbenoekonomskem in socialnem razvoju občine za 1976, sprejeli bodo program dela skupščine in obravnavali odlok o financiranju skupnosti sotočja reke Kolpe. Takoj zatem bosta zasedala na ločenih sejah zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti. Prvi bo pretresal poslovne uspehe gospodarstva v zadnjem trimesečju in plan investicij ter rebalans proračuna, drugi pa bo obravnaval borčevsko problematiko in rebalans proračuna občine.

Črnomaljski drobir

VELIKO DELAJO IN MALO GOVORE – Na nedavnem občnem zboru ribiške družine Črnomelj so spet ugotovili zelo delavno in plodno sezono. Družina je med najboljšimi v Sloveniji, vendar pa javnost malo pozna njeno delo.

UMRLA STA: Anton Schweiger, kmet iz Čudnega sela, star 82 let, in Frančišek Tratnik, kmet iz Petrove vasi, star 72 let.

V ČASU KOLIN – Te dni iz marsikatere kmečke, pa tudi mestne hiše lepo diši. Še se je ohranila navada, da ob koncu leta zakoljejo prašička, kar štejejo za domači praznik. Seveda pride vsa žlahta pomagat. Če ne drugega, „uničujejo" koline.

PESEM IZ STOTERO GRL – V soboto, 20. decembra, je bila v Domu kulture medobčinska revija pevskih zborov „Bratstvo in enotnost". Nastopili so pevci iz raznih krajev Dolenjske, iz Zagreba, Karlovca in Brežic, seveda pa tudi domačini. Prireditev je bila v počastitev dneva JLA.

ČAST OBRTNIKOM! – Zasebni obrtniki iz Črnomlja so se letos izkazali z aktivnejšim delom in lepo akcijo. V bivši Ovničkovi hiši preurejajo spodnje prostore v prostor za sestanke in klubsko sobo. Vsa dela so opravili prostovoljno, prispevali pa so tudi material. Obrtniška soba bo v kratkem odprta, posojali pa jo bodo tudi drugim interesentom, kajti v mestu zelo primanjkuje tovrstnih prostorov.

Črnomaljski poročevalec

O izumih in izboljšavah delovnega procesa smo vse leto veliko slišali in brali kot o akciji vsega gospodarstva za izboljšanje delovnih uspehov. So te zamisli segle v vsakdanjo prakso? Kako daleč so glede tega v črnomaljski tovarni „Belt", je povedal inž. Tone Belca, ki so mu poverili začetno skrb za inovacije:

Skriti talenti

„Začeti moramo iz nič, poiskati izkušnje kolektivov, kjer že imajo uspehe na tem področju in jih prenesti v prakso. Najprej so potrebni akti in pravilniki, ki bodo določili merila za izume in razne tehnične izboljšave, da bi se točno vedelo, kaj je posameznikova službena dolžnost in kaj poseben doprinos, ki zahteva nagrado.

Močno smo zainteresirani, da bi novatorstvo vseh vrst čimprej zaživelo v našem kolektivu, pri tem pa ne računamo samo na strokovne in vodilne kadre, temveč predvsem na delavce v proizvodnji. Kot slišimo, drugod dobršen del predlogov za izboljšave v delovnem procesu prihaja ravno iz vrst visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev, ki dobro poznajo delo.

Spodbudili bi radi naše ljudi, da bi o tem razmišljali in se lotili dela, seveda za posebno nagrado. Potrebno pa bo še določiti, iz katerih sredstev bomo novatorstvo nagrajevali, in tako dalje. Smo v dobi nastanka komisije za te zadeve in računam, da bomo imeli v letu 1976 že kaj oprijemljivih rezultatov."

R. B.

Največ obrtnikov ima Metlika

V občini dela 149 obrtnikov – Ponudil se je tudi dimnikar, pa zanj nimajo stanovanja – 56 avtoprevoznikov

Medtem ko se metliška občina lahko pohvali kar s 56 avtoprevozniki, občani že več let tarnajo, da ni človeka, ki bi se oprijel proizvodne in splošne obrtne dejavnosti. Nekaj obrtnikov sicer opravlja splošne dejavnosti, vendar več kot 7000 ljudi občuti pri splošni dejavnosti prav vsak dan hudo obrtniško sušo.

V občini dela 149 obrtnikov, in sicer 59 v raznih strokah (imajo fotografa, krojača, čevljarje, mizarje, mehanike, kleparje, avtoličarje, mehanika za gospodinjske stroje, glasbene avtomate, urarja, tapetnika . . .), 12 je gostilničarjev, 56 avtoprevoznikov, s priložnostno obrtjo pa se ukvarja 36 ljudi.

V zadnjem času se je na metliškem oddelku za gospodarstvo oglasilo precej občanov; zaprosili so predvsem za popoldansko obrt (avtoprevoznik, mizar, električar itd.), ponudil pa se je tudi dimnikar, toda čeprav bi ga v občini močno potrebovali, verjetno še ne bo začel ometati, kajti potreboval bi stanovanje. Bržkone se bodo Božakovčani močno razveselili popoldanske prodaje na drobno, kajti poslej jim ne bo potrebno za vsako malenkost v Metliko, kar je zaradi slabe ceste zlasti pozimi neprijetno.

Največ obrtnikov ustvarja v Metliki: kar 81 jih ima je prijavljenih 12 obrtnikov, na Hrastu 10, na Božakovem 4 itd.

„MAČKI" IMAJO ZBOR

Gradaški mački bodo 27. decembra v dvorani prosvetnega doma v Gradcu od 19. ure dalje kovali delovni program za letošnji pustni sprevod. Na rednem letnem zboru bodo sprejeli tudi nova pravila in društveni statut in se dogovorili o prvih predpustnih akcijah. Po občnem zboru in še pred prigrizkom bodo predvajali film z lanskega sprevoda. K ogledu so vabljeni tudi občani, ki še niso včlanjeni v njihovo društvo.

MLADI POČASTILI DAN JLA

V okviru praznovanj ob dnevu JLA so v krajevnih skupnostih na pobudo OK ZSMS Metlika organizirali srečanja borcev z mladino. Na zborih so še enkrat obudili spomin na slavno zgodovino NOB, pogovorili so se o uspehih naše sodobne JLA, o konceptu SLO in TO, ter opozorili na pomen družbene samozaščite. Na vseh srečanjih so si borci in mladina ogledali zanimive filme z vojno tematiko.

Kamnite „grive" niso radodarne

„Novinarja smo pričakovali od vojne sem, vendar ste prvi, ki je pririnil v naše hribe," je dejal kmet Petar Mavrinac s Krašnjega vrha, „in upam tudi, da niste zadnjič pri nas. Cesta je resda zelo slaba, načelo pa jo je še letošnje deževje. Če bi bila malo boljša, bi marsikateri od 60 prebivalcev, kolikor nas še kljubuje in upa na boljše čase na tem gorjanskem vrhu, lahko kaj zapeljal v Metliko, in tam prodal, toda po taki poti ne upamo v dolino. Tudi k nam pride malo ljudi. Najbolj pogost in reden je „financar"; tudi čez zdravnika in veterinarja ne smemo reči žal besede, zato pa smo toliko bolj jezni na druge . . .

In vsemu je kriva naša cesta, tudi hudournik ji pravimo. Vsak, kdor se z avtomobilom pripelje na vrh, ve povedati, da je na poti k nam mislil, da je zašel. Zato je v naš konec vse manj ljudi, mladi nas celo zapuščajo. Še pred dvajsetimi leti je bilo v vasi okoli 100 kmetovalcev, danes so tri hiše že zapuščene in žalostna usoda se obeta še kateri. Če bi imeli dobro cesto, bi bilo drugače. Tako pravi tudi mojih pet sinov in tudi drugi „domači" zdomci, ki so se preselili v dolino. In nekoč vas ponosnih fantov postaja nekakšna hiralnica, dušijo pa nas še preveliki davki. Z občine so bili že pri nas in lahko so se prepričali, da iz naših kamnitih griv starčevske roke ne morejo iztisniti veliko denarja . . .

J. PEZELJ

SILVESTROVANJE ZA MLADE

Iniciativni odbor za delo v mladinskem klubu pri OK ZSMS Metlika vabi vse mlade na občni zbor, ki bo v nedeljo, 18. decembra, v prostorih kluba. Na zboru se bodo pogovorili o nadaljnjem delu kluba. Razen tega bo mladina organizirala v klubu pričakovanje novega leta. Vstopnina s konzumacijo bo veljala samo 30 din, kar bo omogočilo vsem mladim prijetno in poceni silvestrovanje v krogu svojih prijateljev.

SEMINAR ZA 45 KOMUNISTOV

Metliška občinska konferenca Zveze komunistov je pred kratkim pripravila za petinštirideset novosprejetih članov in članic enodnevni seminar, na katerem so obravnavali naslednje teme: Kaj je marksizem, Oris zgodovine mednarodnega delavskega gibanja, Nastanek in razvoj ZK, Aktualna vprašanja boja ZK za samoupravni socializem, Oblike organiziranja in metode političnega delovanja ZK. Seminar je bil dobro pripravljen in je lepo uspel.

Ustvariti jedra kulturnih delavcev

Na nedavni konferenci Zveze komunistov so obravnavali probleme kulturnega življenja v metliški občini. Sklenili so, da morajo komunisti v sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami zagotoviti izdelavo programov kulturnega in duhovnega življenja delovnih ljudi v svojem delovnem okolju ter ustvarjati jedra kulturnih delavcev, vključiti se morajo v prizadevanja za razmah kulturnoumetniškega amaterizma, si prizadevati, da se čimprej ustanovi Zveza kulturno-prosvetnih organizacij, ki že dobri dve leti ne obstaja, in kadrovsko urediti temeljno kulturno skupnost ter ZKPO.

Na konferenci so se odločili, da bodo v najkrajšem času ustanovili aktiv komunistov, delavcev in aktivistov v kulturi. Aktiv naj bi obravnaval najpomembnejša vprašanja kulturnega življenja in oblikovanja politike v občini. Skratka, v bodoče se morajo komunisti bolj vključiti v načrtovanje in izvajanje kulturne politike v občini.

T. G.

VESTI

BENCIN JE DRAG . . .

Da je to res, je najbolje dokazala neka komunistka z Radovice. Ko je letos umrl prizadeven član radoviških organizacij, so gasilci in borci omenjeno komunistko prosili, naj v svoj avtomobil, ko se bo iz Metlike vračala domov, naloži še dva venca. Ženska ne bi bila prava komunistka, če ne bi ugodila svojim vaščanom. Nič kaj komunistično pa se ni odrezala takrat, ko je vence predala. Vendar je bila pri računanju dosledna. Za prevoz vencev je borcem in gasilcem računala enako – po 20 dinarjev . . .

KOVAČEVA KOBILA JE VEDNO . . .

Radovičani se lahko pohvalijo, da sta v njihovi vasi – in še sedaj kdaj pa kdaj prideta na obisk – hlačala kar dva današnja predsednika občinskih skupščin. Pravijo, da prav zato še nimajo asfalta. Mlajši „Radovčan" ustvarja v Črnomlju, drugi pa se, če bi poskrbel za asfalt verjetno boji pri ostalih krajevnih skupnostih za – očitke. Radovčani trdijo, da bi lahko imeli kot ena največjih skupnosti prav gotovo vsaj meter asfalta. Nihče jim ga ne bi zavidal . . .

NOVINAR JO ZNA ZAGOSTI

Lani je baje obiskal prijazno gorjansko vasico tudi ljubljanski novinar, ki je bil kasneje v svojem članku nad prijaznostjo občanov in lepo okolico tako navdušen, da ga je pri pisanju o možnosti kmečkega turizma nekoliko zaneslo. Napisal je, da so v vasi kar tri hiše, ki nudijo današnjemu turistu vse, kar je svoje dni jedel iz lonca svoje babice. Že nekaj dni kasneje je v Radovico prihrumelo okoli deset domačih „popotnikov", ki pa le niso ostali praznih rok, čeprav so jim domačini povedali, da kmečkega turizma pri njih pač še ne gojijo, da pa so doli v mestu nad tako obliko zbiranja denarja močno navdušeni, samo kaj, ko samo – obljubljajo . . .

Sprehod po Metliki

KOLEKTIV BETI je povabil pred novim letom svoje upokojence na ogled tovarne ter na razgovor o poslovnih uspehih v letu 1975. Več kot sto nekdanjih sodelavcev, zdajšnjih upokojencev, je bilo presenečenih nad urejenostjo in poslovanjem podjetja. Popoldne pa je stekel v tovarniški menzi prijateljski pogovor o preteklosti ter o načrtih za v bodoče.

OB SEMANJIH DNEVIH je v mestu še posebno živo. Zdaj pred novim letom, ko so ljudje kupovali purane, pa je bila na Trgu svobode, kjer so postavljene stojnice, prava gneča. Zanimivo je bilo opazovati ljudi, kako so se pogajali za ceno, in ko je že kazalo, da s kupčijo ne bo nič, je puran zamenjal lastnika.

PRAZNOVANJU DNEVA JLA so letos posvetili še posebno pozornost. Več kot trideset starešin črnomaljske garnizije je obiskalo tovarno Beti, kjer so se s predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij pogovarjali o uspehih in problemih tega 1500-članskega kolektiva. V domu Partizana pa je bila pripravljena akademija, na kateri so poleg vojakov sodelovali učenci osnovne šole ter mladinci iz Beti.

LJUDJE SO ZVEDAVO gledali na bloke za postajo ljudske milice, na katere so postavljali strehe. Začudenje je bilo toliko večje, ker stoje bloki že vrsto let in so imeli doslej samo ploščad. Izkazalo pa se je, da ta ne zadostuje in da je treba tudi tem blokom oskrbeti primerno „pokrivalo", sicer bo še dalje curljalo v stanovanja. Malce pozno, vendar koristno.

V IZLOŽBI PISARNE občinskega odbora Rdečega križa so pred praznikom JLA pripravili manjšo razstavo. Na fotografijah so prizori iz življenja in dela pripadnikov JLA. Razstavni material je oskrbela komisija za SLO pri SZDL.

metliški tednik

Premalo prostora

Letos nad 700 novih knjig

Šolsko knjižnico pri osnovni šoli Kočevje obiskuje letos 1070 učencev, kar pomeni, da ima knjižničarka Breda Košir veliko dela. Samo v prvem četrtletju tega šolskega leta so si učenci izposodili 3.932 knjig. Knjige, ki jih jemljejo za domače branje, morajo vrniti po enem tednu, ostale pa po 14 dneh.

Ker je veliko bralcev, hitro zmanjka knjig, ki so predpisane za obvezno čtivo oziroma domače branje, čeprav je v knjižnici tudi po 20 enakih knjig. Žal učenci neredno vračajo knjige in s tem povzročajo težave knjižničarki in sošolcem, da ne morejo v določenem času prebrati predpisanega čtiva.

„Samo letos je knjižnica nabavila 702 novi knjigi. Tako je knjig vedno več in že zmanjkuje prostora zanje. Tudi izredno slabo vezane knjige, ki jih nabavljamo in kupujemo pri Mladinski knjigi (čeprav so precej dražje kot pri drugih založbah), zahtevajo lepo ravnanje, česar pa ne upoštevajo vsi učenci," je povedala knjižničarka, ki že vrsto let dela v šolski knjižnici.

VILKO ILC

VOJAKI ŠOLARJEM

V petek, 19. decembra, so učenci osnovne šole Kočevje s sodelovanjem pripadnikov garnizije iz Ribnice proslavili dan JLA. Najprej so nastopili recitatorji in folklorna skupina iz osnovne šole Kočevje pod vodstvom Cveta Križa. Nekaj dogodkov iz vojne je šolarjem opisal predstavnik vodstva teritorialne obrambe. Nato so izvedli lep program še vojaki iz Ribnice. Deklamirali so recital v počastitev 22. decembra, zaigrali prizor o Nikoletini Bursaču ter zapeli nekaj pesmi ob spremljavi svojega ansambla.

Ta uspela proslava je eden izmed sadov dolgoletnega zglednega sodelovanja mladine OS Kočevje s pripadniki ribniške vojaške enote.

L. P.

Breda Košir že vrsto let uspešno vodi knjižnico osnovne šole Kočevje, ki ima vedno več knjig in zato potrebuje nove prostore. (Foto: Primc)

Ljudi zaposliti doma

Zato je potreben proizvodni obrat — Zdaj vse sile tudi za vodovod in zdravstveno postajo

Območje krajevne skupnosti (KS) Struge se razprostira na tistem koščku kočevske občine, kjer se ljudje ukvarjajo v glavnem s kmetijstvom in gozdarstvom. V desetih vaseh, ki tvorijo eno krajevno skupnost, živi približno 600 ljudi. S priključitvijo KS Polom k Strugam se bo število prebivalstva nekoliko povečalo.

Odkar je KS Struge oblikovana po novih ustavnih določilih, delo bolje poteka. V srednjeročnem programu si je KS začrtala pomembne naloge, vaščani pa se zavedajo, da vsega hkrati ne bo mogoče rešiti in da bo za uresničitev programa potrebna lastna udeležba občanov.

Vodovod in nova zdravstvena postaja sta najnujnejša. Predvideno je bilo, da se bodo dela pričela jeseni, vendar so, največ zaradi finančnih težav, preložena za leto 1976.

Srednjeročni načrt predvideva tudi, da je treba najti ljudem zaposlitev v domačem kraju, ki je zdaj še brez proizvodnega obrata. Tako bi mnogo ustvarjenega dohodka ostalo doma, izgubljeni čas, ki ga ljudje porabijo z vožnjo na delo, pa bi marsikomu omogočil večjo aktivnost na družbenem področju. Zaposlitev potrebuje 135 ljudi. Danes so to v glavnem nekvalificirani, saj si je veliko tistih, ki so dokončali poklicne, srednje ali visoke šole, poiskalo sebi ustrezno delo drugod. Vse te in prihodnje domače kadre bi si kraj rad obdržal.

JUTRI SEJE ZBOROV

Jutri, 26. decembra, bodo ločene seje vseh zborov občinske skupščine Kočevje. Med drugim bodo na njih obravnavali načrtovani razvoj občine v letu 1976, splošno porabo v letu 1976, sprejetih bo več odlokov v zvezi s proračunom oziroma o davkih, podana bo informacija o gospodarjenju v prvih devetih mesecih 1975 in informacija o predlogu programa za izboljšanje gospodarjenja oziroma odpravo izgube v tozdih Govedoreja in Prašičereja. Delegati bodo razpravljali še o osnutku srednjeročnega programa obnove in gradnje magistralnih in regionalnih cest in o programih SIS. Na dnevnem redu bo tudi točka o volitvah in imenovanjih, ki bo tokrat kar obsežna, ter še več drugih zadev.

Vsak voznik traktorja na izpit

Tako bo manj nesreč s traktorji — Pozimi bo ZK Ribnica organizirala več predavanj za kmete

Na nedavnih kandidacijskih zborih članov kmetijske zadruge Ribnica so razpravljali tudi o poslovnem uspehu KZ, o delu organov upravljanja KZ, o proizvodnji, izobraževanju in povezovanju oziroma združevanju zadruge.

Posebno pozornost so posvetili določilom novega zakona o varnosti v cestnem prometu, ki govori, da bodo morali imeti lastniki kmetijskih traktorjev izpit o cestnoprometnih predpisih in iz praktične vožnje s traktorjem. Sklenili so, da bo kmetijska zadruga organizirala med letošnjo zimo strokovno predavanje o delovanju in upravljanju traktorjev ter o cestnoprometnih predpisih. V okviru teh predavanj bo zadruga poskrbela še za nekatera strokovna predavanja in izobraževanje kmetov.

Na zborih so člani zadruge dali soglasje k predlagani združitvi zadruge v SOZD KIT (kmetijstvo, industrija, trgovina). Predlagali so celo, naj bi se združitev izvedla čimprej.

Na Grmadi je lepo in veselo

Na nedavnem občnem zboru Turističnega društva (TD) „Grmada" Velike Poljane—Ortnek v ribniški občini so sklenili, da bodo razširili sedanji turistični dom, da bodo popravljali pot do njega in da bodo poleti organizirali izlet v Kumrovec. Razen tega bodo v društvo pritegnili mlade občane.

V poročilu se je predsednik Alojz Škulj med drugim zahvalil prebivalcem in krajevni skupnosti za pomoč pri napeljavi elektrike do turističnega doma, ki je leta 1975 slavil 15-letnico, pri popravljanju ceste in izgradnji nekaterih pomožnih objektov.

Društvo je imelo v začetku 6 do 20 članov, danes pa jih ima že 120. Nekateri člani se še premalo zanimajo za delo TD, bolj pa le za izlete.

Na Grmadi prireja TD vsako leto tri večje prireditve. Otvoritev sezone je vedno 1. maja. Veliko veselico prirede vsako leto prvo soboto v avgustu. V zadnjem delu sezone pa organizirajo vedno polharsko noč.

M. G.

TUDI POLHARJI IN GOBARJI

Komisija za usklajevanje pravil društev in organizacij z ustavo, ki dela v ribniški občini, bo kmalu uspešno zaključila svoje delo. Velika večina društev in organizacij je komisiji že poslala v presojo pravila in druge samoupravne akte. Razveseljivo je, da so med njimi vsa tista, ki zajemajo največ občanov, na primer gasilska. Tudi nove organizacije, na primer zveza organizacij za tehnično kulturo, je že opravila svojo dolžnost. Zanimivo pa je, da so se registrirala tudi nekatera povsem nova društva. Tako so že potrdili pravila tudi dvema polharskima družinama in eni gobarski.

MALA ANKETA

V Ribnico smo vprašali več ljudi, po čem se bodo najbolj spominjali leta 1975. Večina vprašanih je odgovorila, da se ne spominja, oziroma da ni bilo nič zanimivega. Na vprašanje ni hotela odgovoriti nobena ženska, čeprav je bilo leto 1975 tudi mednarodno leto žena. Prisluhnimo nekaterim odgovorom:

ALBIN MIKULIČ, 23 let, predsednik občinske organizacije ZSM Ribnica: „Najbolj mi bo ostalo v spominu, da sem dokončal politično šolo in da sem bil izvoljen za predsednika ZSM ribniške občine. Delo mladine v občini in po osnovnih organizacijah smo le pomaknili malo naprej."

MILOVAN DIMITRIJEVIĆ, 29 let, vojak, sicer absolvent strojništva: „Veliko je bilo lepih in zanimivih dogodkov. Proslavljali smo pomemben jubilej: 30-letnico osvoboditve. Tudi vloga naše države med neuvrščenimi se je okrepila. Vendar mislim, da je najpomembnejši podpis dogovora o ureditvi meje s sosednjo Italijo. Ta dogovor je zelo pomemben tudi zaradi urejanja manjšinskih vprašanj pa tudi za mir. Bili so namreč trenutki, ko je bil položaj tako oster, da je grozil že vojaški spopad."

JANEZ ILC, 18 let, dijak gimnazije: „Zame, ki se ukvarjam s športom, je bil poseben dogodek uvrstitev rokometašev Inlesa v II. ligo. Takrat je slavila vsa Ribnica. V spominu mi bo ostal tudi moj nastop za rokometno reprezentanco Slovenije v Kosovski Mitrovici."

Spomin na leto 1975

ZLATKO MALI, 25 let, sekretar mestne konference mladih delavcev Ljubljana—center, zdaj vodnik-stažist: „Vloga naše države med neuvrščenimi je prišla letos zelo do izraza. Vsako srečanje našega predsednika Tita s tujimi voditelji je bilo nekaj posebnega. Plod take naše politike je tudi podpis pogodbe o meji z Italijo, ki je zame tudi dogodek leta. Zdaj se bo za naše manjšine v Italiji marsikaj izboljšalo. Tudi konferenca v Helsinkih je bila dogodek leta."

ZDENKO MIKULIN, 25 let, zaposlen pri Inlesu Ribnica: „Uvrstitev našega kluba v drugo rokometno ligo je dogodek, ki se ga bom spominjal. To je uspeh generacije igralcev, ki smo skupaj rastli, se skupaj veselili uspehov in kritično ocenili poraze. Tudi izven športa je bilo več zanimivih dogodkov."

M. GLAVONJIČ

Na sestankih včasih tako kadimo, da komaj vidimo udeležence, ki so na drugi strani dvorane. V zakajeni dvorani je celo fotografirati težko. (Foto: J. Primc)

Kočevje: „Gol booma" ne bo

Poročali smo, da v Kočevju pripravljajo športno-kulturno-zabavno prireditev „Gol boom", katere namen je, da bi vzbudili še večje zanimanje za šport in še posebno nogomet. Zdaj smo zvedeli, da prireditve to zimo ne bo, ker je preložena na prihodnjo jesen.

Vzrok za preložitev je, da je na razpisani natečaj za to prireditev prispelo sicer 15 prispevkov, vendar po oceni posebne komisije, katere predsednik je Julij Plut, niso bili dovolj dobri. Na predlog režiserja Jožeta Voznyja iz TV Ljubljana so zato prireditev „Gol boom" začasno preložili in sklenili, da bodo kasneje zanjo ponovno razpisali natečaj, se pravi za prispevke s področja športa, glasbe in kulture.

Dohodki prireditve „Gol boom" so bili namenjeni nogometnemu klubu Kočevje. Nogometaši namreč računajo, da se bodo s pospešeno vadbo in boljšim igranjem uvrstili v višjo ligo (zahodno republiško), ki pa bo zanje tudi dražja, saj bi potem stroški kluba po sedanji oceni porastli za okoli petkrat.

Drobne iz Kočevja

PAKET AMD — Članski paket pripravlja Avto-moto društvo Kočevje za svoje člane za leto 1976. V posebni mapi so zbrani: knjižica voznikov priročnik, avtokarta Jugoslavije ter obmejna področja sosednjih držav in mejnih prehodov, knjižica kuponov za Avto-Turing pomoč in društvene nalepke za na šipe. Priloženi so tudi različni propagandni prospekti zavarovalnice, gostinskih podjetij, industrije gum Sava iz Kranja in podobno. Tako skrbi Avto-moto društvo za svoje člane, ki jih je bilo v preteklem letu 618 ali 30,6 odstotka vseh lastnikov osebnih vozil v občini. Trenutno je društvo po odstotku včlanjenih v Sloveniji od 80 društev na 7. mestu.

ZLATE ZNAČKE — Filatelistična zveza Slovenije je podelila zlate značke kočevskemu filatelističnemu društvu in članoma Antonu Mihelčiču in Boštjanu Fabjanu. To najvišje priznanje sta dobila na skupščini zveze v Ljubljani, in sicer za dolgoletno društveno delo in razvoj filatelije. Zlate značke so bile podeljene 12 članom. Kočevsko društvo je prejelo zlato značko za vztrajno delo in uspehe z mladino. Podeljenih je bilo tudi 10 značk najboljšim društvom. Kočevsko društvo je bilo v letu 1973 drugo, v letu 1974 pa tretje v Sloveniji.

POPUST — Zavarovalnica Savaposlovna enota Novo mesto daje članom avto-moto društev popuste pri kasko zavarovanju. Poleg 20 odstotkov rednega popusta daje članom AMZ še 10-odstotne bonifikacije, če v preteklem zavarovalnem letu niso imeli prometne nesreče, toda največ 30 odstotkov, če v preteklih treh zaporednih zavarovalnih letih niso imeli škode. To je vsekakor lep prispevek k propagandi za varno vožnjo.

AVTOBUSNA ZMEDA — Potniški promet se bo za praznike gotovo zelo povečal. Prav bi bilo, da bi SAP označil, od kod odpeljejo avtobusi v posamezne smeri. Tako ne bo treba potnikom tekati po asfaltni ploščadi in iskati, kateri avto je pravi. To je najmanj, kar potniki lahko pričakujemo od nekdaj tako gromko napovedane „moderne" avtopostaje v Kočevju.

KOZLI V MESTU — Okrasno drevje so nasadili za drevored od NAME proti osnovni šoli. Nekaj so ga nasadili na novo, nekaj pa dosadili, ker so brezvestni ponočnjaki drevesa polomili. Na drevju narede največ škode koze, vsaj tako so nas včasih učili. Kaže, da je v Kočevju precej trdobučnih kozlov.

— Zakaj ni uspela letošnja akcija „Dedek Mraz brez socialnega razlikovanja"?

— Ker je bila njegova slabost ta, da je bil brez paketov.

Cigaretni dim nas duši

Pred kratkim smo brali, da tudi na Poljskem postopno prepovedujejo kajenje na javnih mestih, na sestankih in drugod. V kočevski in ribniški občini je uspelo starima občinskima skupščinama izglasovati prepoved kajenja na njihovih sejah (medtem ko so na drugih kadili), novi skupščini pa podobnega predloga še nista izglasovali, zato delegati lahko kadijo.

Na vseh sestankih udeleženci pridno vlečejo dim in vsi, tudi nekadilci, še kar mirno prenašajo to posiljevanje. Pred kratkim so v Kočevju na sestanku gospodarstvenikov (šlo je za preveliko bolniško) tako pridno kadili, da so nekateri že kar lovili zrak, vendar se nihče ni spomnil, da bi odprl okno ali vrata, čeprav so bili med udeleženci sestanka tudi najmanj štirje zdravniki. Ko je nekdo le odprl okno in vrata, je neki udeleženec sestanka takoj zaprl okno, nato pa je še občinski hišnik zaprl vrata in prekajevanje živih ljudi se je nadaljevalo.

V dvorani DC 16 v Dolenji vasi udeležencev sestankov sicer ni mogoče zadušiti s cigaretnim dimom, ker je dvorana velika, delajo pa kadilci škodo v novi dvorani. Ker ni pepelnikov, ugašajo čike vsepovsod, najpogosteje seveda kar na tleh, in tako uničujejo parket.

Zakajene so tudi športne dvorane, na primer kegljišča, prizorišča šahovskih srečanj, bridž tekmovanj itd. Kamor greš, te zasleduje modri cigaretni dim, ki dela škodo zdravju kadilcev, nekadilcev in škodo na objektih oziroma materialu. Zaradi vsega tega bomo morali tudi pri nas spet izglasovati take predpise, vsaj v obeh naših občinah, da kadilci ne bodo mučili sebe in drugih.

J. PRIMC

PROSVETNI DEDEK MRAZ

Vodstvo sindikalne organizacije prosvetnih delavcev na osnovni šoli Kočevje bo tudi letos pripravilo sprejem za otroke vseh članov kolektiva. Dedek Mraz jih bo obiskal pred prazniki. Ob novoletni jelki jih bo skromno obdaroval. Za člane sindikalne podružnice pa bodo v soboto, 27. decembra, pripravili novoletno zabavo s plesom.

V. I.

Ribniški zobotrebci

VELIKO ZBOROV — Ob koncu leta je veliko raznih sestankov. Te dni so imela letne sestanke športna društva v Ribnici, Loškem potoku, Sodražici in Grčaricah, turistična društva Ribnica in Velike Poljane, gobarska družina, ribiška družina in mnogi drugi. Povsod so ocenili dosedanje delo in se zavzemali za boljše rezultate in več članstva v prihodnjem letu.

DONITOVO DARILO — Donit v Sodražici je kupil opremo igralcem namiznega tenisa. Igralci so kolektivu hvaležni in bodo nastopali pod njegovo, se pravi Donitovo firmo.

LED NA CESTI — Zdaj, v deževnih, hladnih in tudi snežnih dneh morajo biti vozniki motornih vozil še posebno previdni. Cesta kaznuje vsakega, ki hoče biti preuren. V ribniški občini je najbolj nevaren odsek Ortnek—Dvorska vas na magistralni cesti Ljubljana—Brod na Kolpi. Ta odsek je skoraj vedno zaledenel.

PREDAVANJA IN OBISKI — Vsako leto za dan JLA so gostje ribniške vojaške enote učenci osnovnih šol iz Ribnice in Kočevja. Tudi letos so si šolarji ogledali orožje in se pozanimali, kako žive, delajo in se uče vojaki. Seveda je najbolj pritegnilo njihovo pozornost orožje.

PLES V MALEM LOGU — Mladinska organizacija v Malem logu v Loškem potoku je zelo prizadevna tudi, če je treba organizirati zabavo za mlade. Zdaj imajo vsako soboto plesne večere.

M. G—č

— Zakaj inšpektorji dopuščajo, da se v prehrambni trgovini sprehajajo miši?

— Gotovo se boje kritike društva za zaščito živali.

Urednikova pošta

V dneh od 15. decembra do novega leta je vsako leto veliko sestankov, proslav in drugih prireditev, letos pa jih je še več. Za vsak dan dobim celo vrsto vabil iz kočevske in ribniške občine pa tudi od drugod. Seveda se vseh teh sestankov in prireditev en človek sploh ne more udeležiti, ker ne more biti hkrati na več mestih. Zato naj tam, kjer novinarjev ni bilo, sami na kratko opišejo svoje sestanke in prireditve ter naj nam članke pošljejo.

Dobili smo tudi nekaj več prispevkov (člankov) kot običajno, zato bodo morali nekateri, ki niso vezani na datum, nekoliko počakati v urednikovi mapi.

Več dopisnikov nam je že čestitalo za novo leto. Tudi mi, kolektiv Dolenjskega lista, želimo vsem občanom, posebno pa našim bralcem in dopisnikom, veliko sreče, zdravja in uspehov v novem letu 1976.

J. P.

KOČEVSKE NOVICE

REŠETO

ALI ŽE VEŠ...

...da je v občini Kočevje razen magistralnih (41,15 km) in regionalnih (84,15 km) še 178,72 km občinskih oziroma lokalnih cest ter ulic, ki so vse zelo slabe in v glavnem makadamske?

...da so nekateri izdelali zelo protistabilizacijske „stabilizacijske" programe, saj so v stabilizacijski program neke družbene dejavnosti zapisali, da „je treba do maksimuma (največje možne meje) izkoristiti vse možnosti za izplačilo osebnih dohodkov", namesto da bi podrobno zapisali, kako bodo s kar najmanj denarja kar največ in najbolje naredili?

...da bosta telovadnica in bazen veljala okoli 12 milijonov din? Gradnja pa bi bila danes še precej dražja, saj bi samo bazen veljal že kar milijon din več, ker so se cene medtem že zvišale.

...da ob vsaki akciji zbiranja oblačil zberemo v domači občini okoli 400 do 500 kg oblačil, še okoli 2.000 kg pa jih dobimo kot pomoč iz občine Ljubljana-Vič-Rudnik? Občinski odbor RK razdeli okoli 130 socialno ogroženim občanom na leto od 2.100 do 2.800 kg teh oblačil.

...da v kočevski občini v zadnjem obdobju vsako leto odda kri od 1.100 do 1.300 občanov, kar je občutno nad planom, ki znaša 795 odvzemov. Glede na število prebivalcev in odvzemov je kočevska občina v Sloveniji na petem mestu.

...da se je med zadnjima dvema občnima zboroma Društva upokojencev (od junija 1974 do novembra letos) zvišalo število članov le za enega? V društvo se je v tem obdobju včlanilo 81 članov, umrlo pa jih je 80. Danes šteje društvo 1.482 članov.

...da nameravajo tudi na Marofu pri Kočevju zgraditi podoben delavski center („hotel za gozdne delavce"), kot je že v Glažuti in da bo v prvi fazi zgrajena stanovanjska stavba s 60 ležišči, obrat družbene prehrane z 200 ležišči in še nekaterimi prostori, kar bo veljalo okoli 10 milijonov dinarjev?

Moški pevski zbor iz Kočevja organizira samostojne koncerte, sodeluje pa tudi na drugih prireditvah. Fotografija je iz arhiva DL. (Foto: J. Primc)

Dedek Mraz letos mimo Kočevja?

Tudi letos bo v kočevski občini še socialno razlikovanje pri praznovanju dedka Mraza. Še vedno bodo namreč nekateri otroci obdarovani v enem ali dveh delovnih kolektivih, drugi pa nikjer. Otroci sicer niso krivi (ali zaslužni), če nekateri starši delajo bolje, drugi slabše, ali če so na primer kmetje oziroma nezaposleni, ali celo če imajo nekateri več, drugi manj sreče v življenju.

Občinska Zveza prijateljev mladine (ZPM) je 4. decembra razposlala 73 sindikalnim organizacijam in 17 krajevnim skupnostim okrožnico, naj bi vse prispevale do 11. decembra občinski ZPM po 80 din na otroka. Z zbranim denarjem bi organizirali štiri gostovanja (lutke, igra) iz Ljubljane, pogostili bi vse otroke po šolah in vzgojnovarstvenih ustanovah (tudi tiste, ki niso vključeni v varstvo), organizirali bi še posebno obdaritev za okoli 100 socialno ogroženih otrok, ostali denar pa bi porabili za okrasitev mesta in druge stroške v zvezi z organizacijo praznovanja dedka Mraza. Vsi stroški bi znašali okoli 128.000 din.

Do 16. decembra je odgovorilo le 12 sindikalnih oziroma delovnih organizacij, da se s predlogom (po 80 din prispevka na otroka pri njih zaposlenih) v celoti strinja (ZKGP skupne službe, Agroservis, gimnazija, posebna šola, osnovna šola Kočevje, Zidar z vsemi obrati, Mlekarna, Gramiz, osnovna šola Vas–Fara, postaja milice, ZKGP–Cvišlerji in Samoupravna stanovanjska skupnost), ZKGP skupne službe GG je ponudil prispevek 50 din na otroka, LIK in Varnost sta odgovorila, da bosta sama organizirala prireditev oziroma obdaritev otrok svojih članov kolektiva in da zato ne bosta nič prispevala, Melamin bo tudi sam organiziral obdaritev, a je ZPM obljubil kljub temu 3.000 din prispevka. KS Mozelj pa je sporočila, da bo dala svoj del šoli v Mozlju, kjer bodo organizirali skupno proslavljanje dedka Mraza za svoje območje.

Občinska ZPM je zaradi tega odpisala vsem, ki so ponudili pomoč, naj organizirajo proslavljanje dedka Mraza sami, ker bo zaradi nesložnosti solidarnostna akcija odpadla. To pa pomeni tudi, da letos Kočevje pred novim letom zelo verjetno ne bo okrašeno. Igric za otroke bo tudi manj.

Pot do kar najbolj pravičnega dedka Mraza je nedvomno težka, ker ima vsaka delovna ali druga organizacija svoj prav. Teh različnih teženj ni mogoče uskladiti v desetih dneh. Letošnji neuspeh ne bi smel vodstva ZPM preveč razočarati, ampak bi ga moral spodbuditi, da bi na osnovi izkušenj v drugih občinah in ob upoštevanju želja ter možnosti naših domačih kolektivov organiziral že prihodnje leto kar najlepše praznovanje dedka Mraza.

J. PRIMC

Nov samostojen koncert

Moški pevski zbor Kočevje, ki je bil pred dvema letoma ustanovljen v Stari cerkvi, šteje danes že 40 članov. Vaje imajo dvakrat na teden.

Pevci pridno vadijo, saj morajo naštudirati precej novih pesmi, ker nameravajo v okviru Svobode, v katero so se sedaj vključili, organizirati spomladi že drugi samostojni koncert. Vmes občasno nastopajo na manjših prireditvah. Za njimi je, čeprav obstaja zbor šele dve leti, že dvanajst nastopov in en samostojen koncert, ki so ga izvedli v Šeškovem domu v Kočevju. Za ponovni samostojni nastop bodo naštudirali tudi štiri pesmi za soliste. Trije pevci, med njimi en solist, so trenutno pri vojakih. Pevci upajo, da bodo v okviru Svobode imeli več možnosti za nastope, da jim bo Svoboda organizirala kakšen koncert, usklajevala njihov program z ostalimi kulturnimi izvajalci in skrbela za materialno oziroma finančno pomoč.

V program drugega samostojnega koncerta, ki ga bodo priredili spomladi 1976, so vključili zahtevnejše pesmi in pesmi tujih narodov. Za popestritev bodo tudi tokrat povabili vokalno skupino pevk DOREMI.

V zimskem času in spomladi bodo nastopili s krajšim programom tudi v nekaterih večjih krajih kočevske občine in morda tudi v Ribnici. Pogovori o takem gostovanju kočevskih pevcev potekajo s kulturnimi delavci iz Podpreske, Predgrada in Kočevske Reke. Kasneje, se pravi po koncertu v Kočevju, pa nameravajo nastopiti tudi na koncertih oziroma srečanjih slovenskih pevskih zborov.

VILKO ILC

DARILA PIONIRJEM

Dekliški pevski zborček „Doremi" iz Kočevja je pionirsko organizacijo osnovne šole Struge prijetno presenetil s šolskimi potrebščinami, ki so jih podarili učencem vseh podružničnih šol. Darilo je dobrodošlo, saj se pionirji naše šole srečujemo s težavami pri nakupu šolskih potrebščin. Naše tovarišice so nam povedale, da nam je ta pevska skupina kupila darilo z iztržkom svojega samostojnega koncerta. Pevkam in njihovemu vodji Ivetu Staniču se za človekoljubno delo zahvaljujemo in želimo, da nas s svojim prijetnim petjem še kdaj razveselijo.

Za pionirsko organizacijo
osnovne šole Struge
Nada Pugelj

POLOM K STRUGAM

Pred kratkim so v Strugah v kočevski občini na zboru volilcev potrdili priključitev krajevne skupnosti Polom h KS Struge. Dogovarjanja so potekala, odkar so se prebivalci vasi Polom in Seč odločili, da njihova krajevna skupnost zaradi majhnega števila prebivalcev po novih ustavnih določilih ne more delovati. Do združitve s Strugami je prišlo predvsem zaradi podobnih potreb tega nerazvitega dela Suhe krajine.

J. F.

19. decembra so v Likovnem salonu v Kočevju odprli razstavo del slikarke Mire Uršič–Šparovec iz Ljubljane. Trajala bo še do 3. januarja. (Foto: J. Primc)

Ceneje do litra mleka

Irena in Albert Ritlop sta se skupaj s hčerko Žužo preselila na Kočevsko pred dobrimi enajstimi leti.

„Prišla sva na sezonsko delo, ker pa sva dobro delala, so naju sprejeli za stalno. V začetku sem okopavala na neki dolgi njivi. Še zdaj se spominjam, da smo kar tri dni okopavali eno vrsto, tako je bila dolga. Kaj takega doslej še nisem videla ali doživela in takrat sem bila zelo razočarana." je povedala mama Irena.

Kar 10 let se je družinica stiskala po raznih sobicah, pred dobrim letom pa so se končno vselili v novo montažno hišo, v kateri stanujejo sami. Oba zakonca delata v Cvišlerjih, in sicer skupaj s še enim delavcem molzeta 200 krav na dan. Pri teh 200 kravah delata še dva; eden jih krmi, drugi čisti hlev.

„Najboljša krava daje na dan do 35 l mleka, najslabša pa najmanj 15 l," je povedal Albert, za katerega pravijo, da pozna na pamet številke skoraj vseh krav.

Govedoreja ZKGP, kamor sodi tudi hlev v Cvišlerjih, ima izgubo. Na vprašanje, od kod izguba, je Albert odgovoril:

„Delavci še ne vemo povsem natančno, od kod izguba, vendar je verjetno zato, ker so krmila draga, mleko pa nima prave cene."

O tem, kako naj bi izgubo zmanjšali, oziroma jo odpravili, pa sta povedala:

„Spremeniti je treba način prehrane živine: manj umetnih krmil in več sveže krme. Morali bi več pasti, saj je travnikov dovolj, in pripraviti dobro silažo. Seveda pa bo zaradi vsega tega potrebno več mehanizacije. Pri siliranju bo treba še posebno paziti, da bo opravljeno povsem pravilno, se pravi v suhem vremenu. Taka silaža ne bo onesnažena z blatom in ne bo imela neprijetnega duha. Tudi krave naj bi prihajale na molžo čiste. S posebno prirejeno železno ograjo pa bi dosegli, da živine med molžo ne bi bilo treba privezovati in nato odvezovati, s čimer se zapravi precej časa. Taki in še drugačni ukrepi bi prispevali, da bi bilo manj stroškov za pridobivanje mleka, se pravi, da ne bi bilo izgube, pač pa bi ostajalo celo več za osebne dohodke in sklade."

Seveda pa vsi ti ukrepi pomenijo tudi, da bo verjetno treba število zaposlenih zmanjšati (ali pa zvečati storilnost). Vendar bi morali pri zmanjševanju števila zaposlenih paziti na to, da bi vsem, ki bi bili odveč, dobili delo drugod.

J. PRIMC

Zakonca Ritlop pred montažno hišo, ki je dom njune družine že dobro leto. (Foto: Primc)

Razvoj občine v letu 1976

Ob nespremenjenih osnovnih zunanjih pogojih gospodarjenja in če bo gospodarstvo še dosledneje izvajalo svoje stabilizacijske programe, pričakujejo v kočevski občini na podlagi aktiviranih investicijskih naložb v gospodarstvu v letu 1975 in v prejšnjih letih rast družbenega proizvoda za 6 odstotkov ter zaposlovanja za 3 odstotke. Stvarni porast sklada bruto osebnih dohodkov bo znašal predvidoma za 1 odstotek več kot leta 1975.

Nadpovprečna rast družbenega proizvoda bo v panogah: industrija, gradbeništvo, promet in obrt, nižja pa v panogi kmetijstva in gozdarstva, kjer bo tudi zastala oziroma celo upadla zaposlenost na račun novih investicij v posodobitev proizvodnje.

GOSPODARSTVO

V INDUSTRIJI bo treba izkoristiti še razpoložljive zmogljivosti in ob povečanju produktivnosti povečati proizvodnjo, ki je zanimiva za domače in tuje tržišče; izboljšati likvidnost z odbiro kupcev in redno izterjavo njihovih obveznosti. V Trikonu se mora z novim programom zagotoviti donosno poslovanje.

V KMETIJSTVU bo potrebno varovati in izboljševati kmetijske površine. Investicijske naložbe za odpravo izgube kmetijstva bodo imele v letu 1976 prednost. Kmetijska zemljiška skupnost skupaj s pospeševalno službo za napredek kmetijske proizvodnje v zasebnem sektorju ter s TOZD Kooperacija pri KG ZKGP bodo imeli še posebne naloge na področju zasebnega kmetijstva.

V GOZDARSTVU je potrebno nadaljevati obnavljanje in nego gozdov ter gradnjo gozdnih cest v težko dostopne predele, posodobiti je treba mehanizacijo za izkoriščanje gozdov in posebno skrb posvetiti sodelovanju z lesnopredelovalno industrijo na kočevsko-ribniškem območju.

V GRADBENIŠTVU morajo skrbeti zlasti za zmanjšanje stroškov in zboljšanje kakovosti graditve objektov. S tesnejšim sodelovanjem med gradbenimi in obrtnimi organizacijami ter z boljšo organizacijo je treba skrajšati čas graditve objektov, še posebej pri zaključnih delih.

V TRGOVINI je treba pospešiti samoupravno povezovanje med proizvajalci, predelovalno industrijo in trgovino, da bi zagotovili boljšo in cenejšo preskrbo občanov z vsemi proizvodi in še posebej z živili. Širiti je treba drobnoprodajno mrežo zlasti z odpiranjem poslovalnic v novih stanovanjskih soseskah.

V OBRTI: nuditi pomoč oziroma olajšave za odpiranje delavnic. V novih stanovanjskih soseskah odpirati obrtne delavnice.

V TURIZMU IN GOSTINSTVU: pospeševati združevanje dela in sredstev ter ustvarjati možnosti za učinkovitejši razvoj turizma. Hotel Pugled bo preuredil hotelske prostore, da bo lahko zadovoljil tudi zahtevnejše goste. Hotel bo imel prednost pri najetju posojil. Zaželeno je odpiranje sodobnih gostilna na podeželju, zlasti če bodo usmerjene tudi na prenočitvene zmogljivosti in dejavnosti za rekreacijo in zadovoljevanje potreb turistov.

URBANIZEM

Zaradi dolgoročnega smotrnega gospodarjenja s prostorom, zlasti s kmetijskimi in gozdnimi površinami, bo v letu 1976 sprejet odlok o spremembi urbanističnega programa ter spremembah odloka o urbanističnem redu. Določeni bodo pogoji za graditev objektov splošnega družbenega pomena za občino na lokacijah tudi zunaj urbanističnega programa za mesto Kočevje ter urbanističnega reda, če bo za to izkazan poseben družbeni interes.

STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Graditev stanovanj bo usmerjena pretežno v družbeno najemna stanovanja na pripravljeni lokaciji. Samoupravna stanovanjska skupnost (SSS) naj usmeri družbeno gradnjo stanovanj tudi v naselja izven Kočevja, zlasti za potrebe šol na podeželju.

Še nadalje bo pomagano tudi zasebni gradnji, zlasti organizirani stanovanjski gradnji v okviru stanovanjske zadruge, kar naj organizira SSS.

V letu 1976 naj SSS pripravi vse potrebno, da se bo leta 1977 začela stanovanjska graditev po zazidalnem načrtu Trata II. SSS naj poskrbi za odstranitev objektov, ki so ovira za stanovanjsko graditev na območju zazidalnih načrtov in za odstranitev dotrajanih stanovanjskih hiš, ki niso primerne za obnovitev in ovirajo razvoj mesta in njegovo ureditev.

KOMUNALNO GOSPODARSTVO

Na področju komunalnega gospodarstva se bodo nadaljevala zlasti dela, pričeta v letu 1975, in sicer izgradnja centralnih čistilnih naprav za Kočevje (vsaj za mehansko čiščenje) in dela pri urejanju vodovoda Izber–Ribnica–Kočevje.

V letu 1976 bo zgrajen vodovod Zajčje polje in Črni potok, prednost pa bo imela tudi gradnja vodovoda za območje Strug.

Nadaljevalo se bo urejanje vodotokov in javne kanalizacije (čiščenje).

PROMET IN CESTE

Na področju prometa bo transportno podjetje Avto usmerjeno še nadalje v tovorni promet in se bo s povečanimi zmogljivostmi vključevalo v mednarodni transport. Podjetje SAP Ljubljana pa je dolžno proučiti možnost za povečanje avtobusnega prometa na progi Kočevje–Brod–Delnice–Reka. Za ohranitev železniške proge Grosuplje–Kočevje, za katero je potekel pogodbeni rok za transport v letu 1975, se bodo občinska skupščina in njeni organi zavzemali, da bo še nadalje obratovala pod sprejemljivejšimi pogoji kot doslej in na solidarnostni osnovi. Zaradi nezadovoljivih telefonskih zvez, ki se kažejo v Kočevju, še bolj pa na podeželju, se bodo občinska skupščina in njeni organi zavzemali, da se prične čimprej izvajati dolgoročni program razvoja PTT na območju občine Kočevje.

DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Temeljna usmeritev v programih za leto 1976 na področju skupne porabe (samoupravnih interesnih skupnosti) ter splošne porabe mora biti zasnovana na stabilizacijskih prizadevanjih in usklajena z družbenim dogovorom SRS o razporejanju dohodka v letu 1976, ki zahteva izvajanje osnovnih načel pri politiki razporejanja dohodka in oblikovanja sredstev za osebno, skupno in splošno porabo, tako:

– da se bodo sredstva za razširjeno reprodukcijo povečala hitreje kot sredstva za osebne dohodke,

– da bodo stvarni osebni dohodki rastli počasneje kot produktivnost dela in stvarna stopnja rasti družbenega proizvoda,

– da bo skupna stvarna stopnja rasti prispevkov in dohodkov za skupno in splošno porabo za 20 odstotkov nižja od stvarne rasti družbenega proizvoda.

Zaradi poostrenih pogojev pri programiranju dela in porabi denarja, so naslednje prednostne naloge, ki veljajo za vse družbene dejavnosti:

–tesnejša povezanost z združenim delom,

– boljše uresničevanje dogovorjenih programov,

– boljša organiziranost in zmanjšanje vseh režijskih stroškov do največje možne meje,

– nove investicije v objekte družbenega standarda reševati na osnovi široko zasnovane družbene akcije za združevanje investicijskih sredstev.

SPLOŠNA PORABA

Za dejavnosti, naloge in funkcije, ki se financirajo iz občinskega proračuna, bodo sredstva v letu 1976 omejena na dogovorjeno porabo. Prednost pri razporejanju proračunskih sredstev v okviru dovoljene porabe bodo imeli:

– dejavnosti organov družbenopolitičnih skupnosti,

– dejavnosti družbenopolitičnih organizacij in društev,

– dejavnosti krajevnih skupnosti,

– obveznosti za negospodarske investicije iz preteklih let, ki ne bodo prenesene na skupno porabo,

– obveznosti za intervencije v gospodarstvu,

– komunalna dejavnost.

DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Upoštevajoč dosežene rezultate na področju uresničevanja nalog družbene samozaščite v občini Kočevje, bodo temeljne organizacije združenega dela, krajevne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti nadaljevale prizadevanja na področju opredeljevanja vsebine aktivnosti družbene samozaščite, izpopolnjevanja oblik njenega organiziranja, razvijanja splošne varnostne kulture ter krepitvi samoupravnih odnosov in drugih temeljnih dobrin naše samoupravne družbe. V ta namen je potrebno povsod tam, kjer to še ni storjeno, dopolniti samoupravne akte z določili o družbeni samozaščiti.

Za uresničevanje teh nalog v življenju pa je nujno potrebno zagotoviti, da bo vsak član delovnega kolektiva, vsak delovni človek in občan v okviru svojih možnosti in sposobnosti sodeloval pri reševanju nalog in problemov svoje skupnosti, da bodo mnenja in pripombe slehernega delovnega človeka in občana v čim večji meri upoštevane in da bo le-ta postal ne samo nosilec pravic, marveč tudi odgovornosti. Posebno pozornost bo treba posvetiti zlasti ukrepom za preprečevanje dejanj na škodo družbenega premoženja, varstvu pred požarom, varstvu pri delu, prometni varnosti, urejanju režima poslovanja s tujimi državljani in tujino, varnostni kulturi in delovanju delavske kontrole.

O teh izhodiščih razvoja občine v letu 1976 bodo razpravljali še na jutrišnji seji vseh zborov občinske skupščine.

Pomanjkanje ustreznih ljudi čutimo zlasti v kulturnem življenju. Nimamo pa tudi ustreznega prostora, kjer naj bi organizirali tako življenje. Prireditve imamo v šolskem razredu ali celo pod kozolcem, kar res ni najbolj primerno. V našem kraju so tako tudi onemogočena gostovanja raznih umetniških skupin.

Zaostalost doline je očitna, pa beži in tega se prebivalci zavedamo. V novo leto stopamo z voljo in upanjem, da se nam bodo načrti ob lastni udeležbi in pomoči družbe uresničili.

JOŽICA FABJAN

SREČNO '76

BERITE D L
POVRHNJA PLAST ZOBA
HIP
PLEME
Ž.IME
LANTAN
INDUSTR. MESTO POD URALOM (SZ)
ROJ. KRAJ PESNIKA ŽUPANČIČA
OJNICA
HAMMARSKJOLD
ZAŠČITNA NAPRAVA PRED STRELO
KRAMARSTVO
VRATA V PLOTU
ZIMSKA PADAVINA
MODRO BARVILO
1
NORD. SMUČI
SVETINOV ROMAN
JUŽNOAMER. POGORJE
IME HRV. IGRALCA BAŠIĆA
NOBILE UMBERTO
PAMET
GLASNIK VERE
VLADAR
GR. OT. OK.
DALM. Ž.IME
AZ. KRALJEVINA
STAROGR. PESNIK
DOLENJSKI LIST
VRSTA KOŠARE
PREDUJEM
IGRALEC
SREČNO '76
LIJAK
TOPILO ZA LAK
NAROD
VESELO V NOVO LETO
OBRTNIK
PRITOK MOZELE
SAMEC DOMAČE ŽIVALI
IGRALKA GARDNER
FR. POPEVKARICA
INDUSTR. RASTLINA
EG. BOG SONCA
GEOMETR. POJEM
TELEČJE USNJE
VOTLA MERA
POGAN
MUZA POEZIJE
LIČINKA TRAKULJE
OTAVIČ
JEZIK BANTU ČRNCEV
RIM. 500
SLAVNA RUSKA CARICA
MITOLOŠKI LETALEC
IZDELEK IZ CELULOZE
A.Z. POLOTOK
DRAGULJAR
ODSTAVEK
PETI MESEC
TITAN
GL. MESTO SLOVAŠKE
MOŠTVO
IZRAELSKI POLITIK
NAŠA TOVARNA AVTOMOBILOV
PLATINA
PRIPADNIK ILIRSKEGA GIBANJA
RDEČI KRIŽ
BORBA
POPRAVLJALEC UR
GL. MESTO SENEGALA
SVETILKA
STRELNI IN SIGNALNI NABOJ
DIVJA, PROSTA RAST
ŽARA
VONJ
RAZVOJNA STOPNJA
KENNETH KAUNDA
KOČINA
D L
RUSKA VPREGA
ABRAHAMOVA ŽENA
TONOVSKI NAČIN
OLEPŠEVALNI PREDMET
KING COLE
MORSKI VRTINEC V MESINSKI OŽINI
NAJDALJŠA TEKAŠKA DISCIPLINA
MAESTER
ODZAGANKOS DEBLA
ZEMLJEVID
VRSTA PREMOGA
IGLAVEC
NEKDANJA BAČER
TIBETANSKO GOVEDO
PRITOK DONAVE
UČINEK LOMLJENJA
RIBJA KOŠČICA
KOS POHIŠTVA
ORANIČNI PRISAD
DEL POSODE
FIŽOLOVKA
NASELJE
ŽUŽELKA S STRUPENIM PIKOM
JUNAKINJA GRETOVE POVESTI
ANTON INGOLIČ
ŠPORTNIK
PREBIVALKA OTOKA
POKRIVALO
PROPELER
NAŠ OTOK
D L
VRAŽNI OBESEK
KOORKAJNATIKA
2
KRILO RIM. LEGIJE
VRV Z ZANKO
V VSAKO HIŠO DL
POSODA
GROBO SUKNO
IZVLEČEK IZ BŽENIH MOŽGANOV
MLAKA
JUŽNI SAD
VRSTA ŽITA
ZGORNJI DEL PARLAMENTA
NEKDANJI RODOVI V ITALIJI
TKANINA ZA ZAVESE
MALENKOST
PRITOK SAVINJE
PODZEMNA ŽIVAL
ANALI
TAJSKA REKA
SENČNICA
GOLIN
LUČAJ
VODNI HLAPI
VREDNOSTKI DOMERIMO Z URO
JUŽNOAMER. DRŽAVA
HLEV
LITIJ
PEVEC POPEVK
POD
BOLGA HRAJCA
VIDIK
VRSTA PREDMETOV, KI DAJEJO CELOTO
PESTAVINA TEMELJ. PLINA
KITAJSKA DINASTIJA
CELOTNA VSOTA
ITAL. NARNA ENOTA
PISATELJICA VAŠTETOVA
ASSOC. PRESS
SIBIRSKO MESTO
ČEHOV ANTON
OBVEŠČ. AGENC. ZDA
OKRAJINA VIETNAMU
PRIPADNIK NEARLJSKE BASE
BERITE
D L
ZNAČAJ
IZOBRAZBA
PTICA UJEDA
IMMANUEL KANT
NERED
OPOMBA
VRSTA RIBE
MOLIBDEN
NARODNOOSVOBODILNA VOJSKA
SKOBLJIČ ZA UTORE
ORGAN VIDA
IZRAELSKA LUKA
POJAV NA VODI

Novoletna nagradna križanka

Da bodo našim bralcem novoletni prazniki prijetnejši, objavljamo spet nagradno križanko. Pripravili smo 25 nagrad, od tega 5 denarnih in 20 knjižnih. Če boste vključno do petka, 9. januarja 1976, poslali v naše uredništvo pravilno rešitev križanke, boste morda deležni ene izmed njih, če vam bo seveda žreb naklonjen.

1. nagrada – 500,00 din
2. nagrada – 400,00 din
3. nagrada – 300,00 din
4. nagrada – 200,00 din
5. nagrada – 100,00 din
in 20 knjižnih daril

Reševalce prosimo, naj spet upoštevajo naslednje: izrezana rešena križanka je kupon za udeležbo pri žrebanju, rešitve pa je treba poslati na naslov: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, poštni predal 33. Na kuverti naj bo v levem spodnjem kotu napisano: KRIŽANKA. Naslov reševalca mora biti obvezno napisan na levem robu križanke.

Prijetne novoletne praznike in srečno, uspešno 1976. leto vam želi

vaš zvesti
DOLENJSKI LIST

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 25. decembra – Božidar
Petek, 26. decembra – Štefan
Sobota, 27. decembra – Janez
Nedelja, 28. decembra – Živko
Ponedeljek, 29. decembra – Tomaž
Torek, 30. decembra – Branimir
Sreda, 31. decembra – Silvester
Četrtek, 1. januarja – Novo leto
Petek, 2. januarja – Makarij
Sobota, 3. januarja – Genovefa
Nedelja, 4. januarja – Angela
Ponedeljek, 5. januarja – Simeon
Torek, 6. januarja – Mojmir
Sreda, 7. januarja – Zdravko
Četrtek, 8. januarja – Maks

LUNINE MENE

25. decembra ob 15.52 – zadnji krajec
1. januarja ob 15.40 – mlaj

KINO

BRESTANICA: 27. in 28. 12. ameriški barvni film Billy Kid. 1. in 2. 1. 1976 ameriški barvni film Plavobradec. 3. in 4. 1. ameriški barvni film Plačanec in Dio Black.

BREŽICE: 26. in 27. 12. ameriški barvni film Zdaj ga vidiš, zdaj ga ne vidiš. 28. in 29. 12. ameriški barvni film El Cid. 30. in 31. 12. ameriški barvni film Najdalješa dirka.

ČRNOMELJ: 26. 12. ameriški barvni film Stan in Olio – biseri smeha. 28. 12. ameriški barvni film Močnejše od mafije. 31. 12. ameriški barvni film Ubijte Charlija Varicka.

KOSTANJEVICA: 28. 12. ameriški barvni film Salzburška veza.

KRŠKO: 27. in 28. 12. francoski film Obsedno stanje. 31. 12. italijanski film Alfredo, Alfredo. 3. in 4. 1. 1976 ameriško – italijanski film Naboj za spomin. 7. 1. francoski film Morilec v imenu zakona.

METLIKA: Od 25. do 28. 12. ameriški barvni film Zlato za pomembne – vojščaki. Od 26. do 28. 12. angleški barvni film Bitka za Britanijo. Od 27. 12. do 2. 1. 1976 jugoslovanski barvni film Kadar poletijo golobi. Od 1. 1. do 4. 1. francoski barvni film O.K. šef. Od 1. 1. do 4. 1. italijanski barvni film Igra z ognjem. 7. in 8. 1. italijanski barvni film Prešuštvo.

MIRNA: 27. in 28. 12. film Burduš.

NOVO MESTO, KINO KRKA: Od 26. do 28. 12. ameriški barvni film Daktari. Od 29. do 31. 12. ameriški film Veseli kratki stik – Stan in Olio. V času od 25. do 31. 12. še kot novoletni dodatek ameriški risani barvni film Racman Jaka in njegova druščina. 1. in 2. 1. 1976 francoski barvni film Veliki potep. Od 3. do 5. 1. francoski barvni film Dogodek v avtokampu. Od 6. do 8. 1. ameriški barvni film Ljubim Lucie.

RIBNICA: 27. in 28. 12. ameriški barvni film Moje pesmi, moje sanje. 30. in 31. 12. ter 1. 1. 1976 ameriški film Papirnati mesec. 3. in 4. 1. 1976 italijanski barvni film Prešuštvo.

SEVNICA: 27. in 28. 12. francoski film Poslednji tango v Parizu. 3. in 4. 1. 1976 japonski film Bitka za Port Arthur. 7. 1. italijanski film Smrt v Rimu.

TREBNJE: 27. in 28. 12. ameriški barvni avanturistični film Konjeniki. 1. 1. 1976 ameriški barvni avanturistični film Tarzan in leopard. 3. in 4. 1. angleški barvni film Zadnji dnevi Hitlerja.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

TAKOJ zaposlim priučeno ali polkvalificirano kuharico, ki ima veselje do dela v kuhinji. Lahko je tudi začetnica. Hrana in stanovanje zagotovljena. Gostilna „Springer", Trebnje.

DVE PRIUČENI ali kvalificirani natakarici in žensko za pomoč v kuhinji sprejme takoj Gostilna Komočar v Krškem.

MIRNA petčlanska družina išče za varstvo otrok starejšo žensko, po možnosti upokojenko. Stanovanje s posebnim vhodom, vse drugo po dogovoru. Naslov v upravi lista (3031/75).

IŠČEMO žensko, ki bi pet ur v dopoldanskem času pazila na domu 3-letnega otroka. Plačilo po dogovoru. Naslov v upravi lista.

STANOVANJA

MLAD ZAKONSKI par brez otrok išče opremljeno sobo ali garsonjero v Novem mestu. Tomislav Sekovanič, Študentski dom „Stjepan Radić" 31/8, Zagreb.

MLAD ZAKONSKI PAR išče stanovanje v Novem mestu ali okolici. Rudi Lihteneger, kavarna „Metropol", Novo mesto.

Motorna vozila

PRODAM ZASTAVO 750 LUXE, dobro ohranjeno, letnik 1973, tehnično pregledano in registrirano do maja 1976, prevoženih 19.000 km. Ogled vsak dan. Franc Može, Dol. Kamence 66, 68000 Novo mesto.

PRODAM FIAT 124, letnik 1969. Ogled možen vsak dan po 15. uri pri Verbiču, Mestne njive, blok 5, Novo mesto.

PRODAM traktor PASCQUALI z obračalnim plugom in bočno kosilnico. Janez Gliha, Mačji dol 3, 68212 Velika Loka.

PRODAM TRAKTOR Porše – kosa in hidravlika 18 KS. Matjašič, Arnovo selo, Artiče pri Brežicah.

PRODAM ZASTAVO 750. Vel. Cikava 12, Novo mesto.

PRODAM traktor FERGUSON 35 KM DELUXE s kosilnico in kabino ter dvobrazdni plug. Alojz Jenko, Goričane 17, 61215 Medvode.

PRODAM

PRODAM gumi voz (15 col.), nov. Antonija Radovan, Gor. Brezovica 10, Šentjernej.

PLEMENSKO KRAVO dobre mlekarice, brejo tik pred telitvijo, prodam. Stanko Kralj, Dobliče 4, Črnomelj.

PRODAM SKEDENJ (pod) v Marinči vasi 7, Zagradec. Anton Zavodnik. Ogled vsak dan.

PRODAM nov ojačevalec DAVOLI za kitaro. Boris Raztresen, Jankoviči 12, 68341 Adlešiči, telefon 76–355.

PRODAM rabljen les za kompletno ostrešje. Cena po dogovoru. Jože Regina, Kot 47, Semič.

PRODAM omaro, kavč, mizo in fotelje za 6.000,00 din. Šinigoj, Bršlin 60, Novo mesto.

PRODAM večji skedenj. Naslov v upravi lista (3028/75).

PTIČARJI, POZOR! Ugodno prodam večje število raznovrstnih papig in opico ter inkubator avtomatik (zmogljivost 380 jajc). Jože Marinšek, Gorenje 19, Stara cerkev, telefon 86–844.

PRODAM DROBILNIK za pesek na 32 kladiv; ima Dieslov motor in trak. Prodajam tudi punte in bankine za gradbeništvo. Jože Vehar, Notranje gorice 111, Brezovica pri Ljubljani.

NAJBOLJŠEMU KUPCU PRODAM tri šperovce in škarnik, vse še narabljeno. Pungerčar, Mirna peč 60.

POCENI PRODAM peč na olje PICCOLO. Žerjal, Koštialova 11, Novo mesto.

PRODAM obžagano ostrešje za 13 x 10 m in 300 betonskih kvadrov. Alojz Marin, Prečna 2, Novo mesto.

PRODAM puhalnik, cevi 30, izdelava Štuhec. Jože Rupar, Goriška vas 7, Škocjan.

PRODAM malo rabljen, eno leto star televizor znamke Apollo 12. Savo Zvonar, Cankarjeva 3, 68340 Črnomelj.

POCENI PRODAM malo rabljeno oljno peč „GIBO". Franc Črnič, Ločka 42, Črnomelj.

PRODAM hrastove deske, 5 cm. Naslov v upravi lista (3058/75).

UGODNO PRODAM tridelno omaro. Milena Rajk, Ragovska 16, 68000 Novo mesto.

PRODAM 130 kg težkega prašiča. Gor. Kronovo 5, Otočec.

STARO LESNO stensko uro, tudi pokvarjeno, zamenjam za novo. Naslov v upravi lista.

KUPIM

KUPIM rabljen moped na 2 ali 3 prestave brez izpita in registracije. Razprodajam ŠKODO 1000 MB po delih. Drago Hrovatič, Senovo 308, Telefon 068–75–393.

KUPIM novejšo ali nedograjeno hišo ali gradbeno parcelo v Novem mestu. Ponudbe pošljite na naslov: Tone Štukelj, Trebnji vrh 2, Semič.

POSEST

PRODAM enostanovanjsko hišo, vrt in sadovnjak v lepem kraju, v okolici Sevnice. Naslov v upravi lista (3057/75).

PRODAM enostanovanjsko komfortno hišo v bližnji okolici Novega mesta. Informacije: Muzejska 8, Novo mesto.

UGODNO PRODAM parcelo (33 arov) z malo vinograda ob cesti Škocjan–Bučka. Cena pa dogovoru. Naslov v upravi lista (3023/75).

PRODAM zazidljivo parcelo z lokacijskim dovoljenjem v bližini Novega mesta. Naslov v upravi lista (3007/75) ali telefon 22–862 vsak dan od 15. ure dalje.

PRODAM družinsko stanovanje in vrt pri hiši. Dragatuš 1.

NOVO ZIDANIČO in 320 trt na žici–četrti letnik, k.o. Maverlen, prodam. Dostop z vsakim vozilom. Naslov v upravi lista (3060/75).

Eventuelni kupec parcele na oglas z dne 18. decembra 1975 v Dol. listu pod „Prodam že zrigolano parcelo 70 x 25 m, lepa lega, cena ugodna z naslova: Franc Krašovec, Stara Bučka 13, „Škocjan", naj se zglasi pri lastnici Mariji Krašovec v Ljubljani, Na Jami 5 (pri Oberstar) v Šiški.

PREKLICI

MARIJA JENKO, GOR. STRAŽA 49, prepovedujem kakršnokoli vožnjo po mojem travniku. Kdor te prepovedi ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

KAREL LENČIČ in JANEZ SMOLIČ, oba iz Dol. Prekope, Kostanjevica, prepovedujeva vožnjo po najinih parcelah na Vihrah. Vožnja je dovoljena samo tistim, katerim sva dala pismeno izjavo na krajevnem uradu. Kršitelje bova sodno preganjala.

MARTIN RAJER, VEL. LIPJE 13, ŽUŽEMBERK, prepovedujem pašo kokoši po mojih njivah. Kdor tega ne bo upoštoval, ga bom sodno preganjal.

ČESTITKE

DRAGEMU ZVONKU DOLTARJU iz Metlike za njegov 60. rojstni dan še mnogo zdravih in srečnih dni želijo njegova Helena, hčerka Nada iz Nemčije, zet Janez in mala vnukinja Janja.

DRAGI MAMI in stari mami JERMANOVI s Krke 3 pri Novem mestu za dvojno praznovanje želi vse lepo, predvsem obilo zdravja, hčerka Micka z družino.

VRČKOVEMU atu in mami iz Grmovelj voščijo srečno novo leto 1976, atu pa hkrati za 88. rojstni dan otroci in vnuki z družinami.

DRAGI sestri in teti PEPCI MARC iz Volčičeve 25, Novo mesto, želita vse lepo za 56. rojstni dan Julka in Slavica.

LEPE POZDRAVE pošiljamo očetu in materi Jožetu in Barici Golobič iz Radovice in jima želimo vesele praznike in srečno Novo leto 1976 Cvetka, Ciril in otroci iz Clevelanda.

DRAGEMU MOŽU in ljubemu očku IVU RESNIKU iz Straže pri Novem mestu za dvojno praznovanje še na mnoga zdrava leta, iz srca želijo žena Marija, sinova Janez in Vito ter hčerka Lavra. Čestitkam se pridružujeta še družini Strmole in Miklič iz Zagradca.

RAZNO

ZA DOBO TREH MESECEV potrebujem 5.000,00 din. Naslov pod šifro „POŠTENOST".

POROČNI PRSTANI! Če ste v zadregi, kakšen prstan bi podarili svoji ljubljeni, obiščite zlatarja Otmarja Zidariča v Gosposki 5 v Ljubljani (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

DRUŠTVO medicinskih sester Novo mesto želi zdravstvenim organizacijam, družbenopolitičnim organizacijam, medicinskim sestram in ostalim zdravstvenim delavcem ter vsem delovnim ljudem Dolenjske srečno in uspehov polno novo leto 1976. Društvo medicinskih sester Novo mesto!

STAREJŠI samski s srednjim posestvom, brez obveznosti išče vdovo ali samsko žensko od 45 do 50 let za skupno življenje. Ponudbe pod „POSAVJE".

OBVESTILA

NIKOLA DANČULOVIČ, Cesta komandanta Staneta 3, Novo mesto, obveščam cenjene stranke, da sem odprl delavnico za popravljanje električnih gospodinjskih aparatov. Delovni čas od 14,30 do 20. ure. Popravljam tudi na domu. Priporočam se za obisk!

VALILNICA NA SENOVEM obvešča stranke, da se enodnevni piščanci dobijo od 24. decembra dalje vsak torek zvečer in vsako sredo zjutraj. Valimo zelo kvalitetne pasme, in sicer: ROSS–1, to je bela, težka, ki doseže pri majhni porabi hrane zelo dobre rezultate; rjave, srednje težke pasme HISEX, zelo dobre nesnice, ter grahaste pasme AMROK, ki so izredno primerne za kmečko rejo, so težje od rjavih in dobre nesnice. Upoštevamo tudi predhodna naročila. Priporoča se Mijo Gunjilac, valilnica, 68281 Senovo, telefon 75–475.

CENJENE stranke obveščamo, da bo brivsko-frizerski salon CIRIL PUCELJ, NOVO MESTO, odprt v ponedeljek, 29. decembra 1975, dopoldan, obenem pa jim želimo srečno novo leto 1976 in se priporočamo za obisk.

IZDELUJEMO ROLETE (LESENE), PLASTIČNE ŽALUZIJE 25, 35 in 50 MM. OPRAVLJAMO VSA POPRAVILA, SPADAJOČA V TO STROKO. Z IZREZKOM TEGA OGLASA DOBITE 4 ODST. POPUSTA OD FAKTURNE VREDNOSTI. NAROČILA SPREJEMAJO ROLETARSTVO, LJUBLJANA, TITOVA 180, TELEFON 53–984 IN 20–487, IGNAC PRIJATELJ, KRŠKO, KVEDROVA 8, TELEFON 068–71–776, IN BOGO RADI, ŽABJA VAS 15, NOVO MESTO.

ODPRL sem kovinostrugarsko delavnico. Ivan Slapničar, Cegelnica 39 a, Novo mesto.

ZAHVALE

Ob izgubi dragega očeta, starega očeta, tasta in brata

JOŽETA TKALČEVIČA
iz Podklanca 12

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, pokojniku darovali vence in cvetje ter ga v velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna zahvala medicinski sestri Hudelji z Vinice, osebju kirurgije novomeške bolnice, sindikatu kolektiva BELT iz Črnomlja, oddelku livarne, cestni bazi Novo mesto, kulturni skupnosti Ljubljana, ZB Vinica, sosedom in župniku Kastelcu.

Žalujoči: hčerki Anica in Barica, sin Jože, brat Niko, vsi z družinami in drugo sorodstvo.

Ob izgubi našega dragega očeta

ALOJZA TURKA
iz Rateža

se zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo podjetjem Ela in KZ Novo mesto, ŠCG Novo mesto in Lovski družini Brusnice za podarjene vence ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Tina in otroci z družinami.

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in boleči izgubi ljubega moža, brata in strica

SILVESTRA ŽIČKARJA
iz Prešne Loke nad Sevnico

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam ob tako težkih trenutkih stali ob strani in pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala pevskemu zboru iz Sevnice, LD Žabukovje in Boštanj, posebno LD iz Sevnice, govornikoma ZB in LD ter župniku za lep govor in opravljeni obred.

Žalujoči: žena Anica, bratje Ivan, Stanko, Lojze z družinami, in Tone, sestri Matilda in Ivanka z družinama.

ZAHVALA

Nenadoma, mnogo prezgodaj nas je v 53. letu zapustil naš dragi mož, brat, zet in svak

VLADO ŽIVKOVIČ
iz Klinje vasi 7 pri Kočevju

Ob tem težkem trenutku se zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani, pomagali, darovali cvetje in vence, ga spremili na njegovi zadnji poti in z nami sočustvovali. Najlepše se zahvaljujemo vaščanom Klinje vasi, krajevni skupnosti Rudnik–Šalka vas, družbenopolitičnim organizacijam: SZDL, ZBNOV, ZRVS, društvu upokojencev, delovnemu kolektivu Tekstilane, Petrolu Kočevje, delavski godbi, tov. Letonji in tov. Figarju za poslovilne besede. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Žalujoči: žena Mari, bratje, sestra, tast, tašča in drugo sorodstvo.

Kočevje, 15. decembra 1975

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, strica

ANTONA TRAMTETA
iz Rateža

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje, ter nam izrazili sožalje. Posebno zahvalo izrekamo patru Mateju za lepo opravljeni obred, dr. Miroslavu Vodniku za njegov trud, sosedu Antonu Vovku za poslovilni govor, ter Ernestu Hode za vsestransko pomoč. Iskrena hvala tudi delovni organizaciji TOZD avtobusni promet „Gorjanci", podjetju IMV za podarjene vence.

Žalujoči: žena Terezija, sinova Tone in Franci, hčerki Anica in Tončka z družinami in drugo sorodstvo.

Novoletno pismo naročnikom

Leto je okoli – še nekaj dni, pa bomo pisali 1976. Da bi bilo uspešno, zdravo in predvsem mirno, si te dni voščimo iz srca in zares iskreno želimo, da bi bilo tako.

Prelomnica leta je spet priložnost, da se zahvalimo vsem naročnikom in bralcem pokrajinskega glasila Socialistične zveze za zvestobo, vsem, ki so mu pomagali z reklamami, razpisi, objavami in čestitkami, pa za dragoceno pomoč, da je Dolenjski list izhajal brez zamud. Veseli smo, ko se zadnja dva tedna že oglašajo številni stari naročniki in vplačujejo naročnino za prihodnje leto. Njihova vprašanja so podobna ugibanjem številnih naših bralcev in prijateljev: kako bo z naročnino v letu 1976?

Čeprav so letos stroški za papir porasli več kot za četrtino, poštnina za več kot polovico, niso pa nas obšle tudi razne druge podražitve, Dolenjskega lista za prihodnje leto ne nameravamo podražiti. To smo že naredili letos s 1. julijem in zato sodimo, da bi s polletno naročnino 84,50 din lahko izhajali s sedanjim obsegom in z vsebino tednika. Nekaj več kot doslej bodo primaknili za kritje stroškov ustanovitelji lista. Do kakšne večje podražitve papirja prihodnje leto verjetno ne bo prišlo, medtem ko se bodo stroški tiskanja povečali za prib. 10 odstotkov. Če nas papir in tiskarne ne bodo hujše prizadele, bomo lahko izhajali s sedanjo naročnino.

Pri letni naročnini 169 dinarjev vas stane en izvod ‚Dolenjca' 3,25 dinarjev; kdor ga kupuje v trafikah, plača zanj 5 dinarjev (od tega dobimo mi 3,75 din, prodajalec pa 1,25 din). Vedeti pa morate, da so znašali vsi stroški za tiskan in razpečan izvod Dolenjskega lista že konec letošnjega septembra 4,41 din. Razliko med naročnino in stroški še vedno zbiramo z oglasi, reklamo in z drugimi dohodki, ki po logu pogodbenega sofinanciranja posameznih občin za stalne komunske (zakupljene) strani pokrivajo vse stroške tednika. Še vedno pa smo medobčinsko glasilo SZDL z največjim poprečnim stalnim obsegom in najvišjo naklado med tovrstnim tiskom v državi.

Slednje bi z vašo pomočjo in zvestobo listu radi tudi ostali. V tem upanju vas prisrčno pozdravljamo z najboljšimi željami za vse dobro v nastopajočem 1976. letu!

UREDNIŠTVO DL

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jožo Primc, Jože Splichal (urednik Priloge), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100–620–107–32000–009–8–9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421–1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100–601–10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon (068) 21–227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 in 24.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 26. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Slavko Gliha: Razvoj kmetijstva v manj razvitih območjih. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtiljak". 16.50 Človek in zdravje. 18.05 Ogledalo našega časa. 18.20 Zvočni signali. 19.40 Minute z ansamblom Vilija Petriča. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop-pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 27. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Kaj vam glasba pripoveduje. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Milena Jazbec: Izkušnje s herbicidi v primorskih vinogradih. 13.30 Priporočajo vam ... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtiljak". 16.45 S knjižnega trga. 17.20 Gremo v kino. 18.15 Sobotni glasbeni omnibus. 19.40 Minute z ansamblom Mojmira Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Radijski radar. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v noviteden.

NEDELJA, 28. DECEMBRA: 8.07 Veseli tobogan. 9.05 Še pomnite, tovariši... 10.05 Koncert iz naših krajev. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Nedeljsko popoldne. 17.50 Radijska igra: Trikotnik s štirimi koti. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Srečanje glasbenih Akademij – Rovinj 75. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 V lučeh semaforjev.

PONEDELJEK, 29. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.05 Mali vokalni ansambli in solisti. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Nekaj za ljubitelje ansambelske in solistične glasbe. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti – mag. Milan Erjavec: Pomen urejene prodaje plemenske živine. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtiljak". 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 18.05 Naši znanstveniki pred mikrofonom. 19.40 Minute z ansamblom Jožeta Burnika. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 30. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih šol – Piran. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Popevke brez besed. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Dušan Terčelj: Kaj nam prinaša rajonizacija v vinarstvu. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Skladbe za mladino. 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtiljak". 16.45 Pota sodobne medicine. 17.20 Obiski naših solistov. 18.05 V torek nasvidenje! 18.35 Lahke note. 19.40 Minute z ansamblom Silva Štingla. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Od premiere do premiere. 21.30 Zvočne kaskade. 22.20 V duhu istrskega izročila. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 31. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Za mlade radovedneže. 9.25 Zapojmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Urednikov dnevnik. 12.10 Opoldanski koncert lahke glasbe. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Milovan Zidar: Kako bomo usmerili prvenstvene družbene napore v kmetijstvu v letu 1976. 13.30 Priporočajo vam ... 14.10 Ob izvirih ljudske umetnosti. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtiljak". 17.05 Otroško mladinsko in silvestrsko popoldne. 19.50 Pravljica otrokom za silvestrov večer. 20.00 Prestolnice smeha. 24.00 Srečno 1976. 00.05 Prvi ples v Novemletu. 01.05 V veseli družbi.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 21 DECEMBER 1975 – 10.30 Napoved programa in EPP I. del – 10.45 „Dedek Mraz" (oddaja za najmlajše) – 10.55 Walt Disney–ustvarjalec modernega risanega filma – 11.05 Delovni kolektivi čestitajo – 12.00 Naš razgovor – 12.15 Za vsakogar nekaj – 12.30 Poročila – 12.50 Čestitke in pozdravi naših poslušalcev – 14.30 Zaključek programa

SREDA, 31. DECEMBER 1975 – 16.00 Napoved programa in EPP – 16.15 Narodne – 16.30 Poročila – 16.40 Veselo na Silvestrovo I. del (mozaik glasbe, nasvetov in šal) – 17.15 Bilanca 1975 – 17.30 Veselo .... II. del – 18.00 Zaključek programa

SOBOTA, 3. JANUAR 1976 – 16.00 Dober dan! (napoved in glasba) – 16.10 Svetujemo vam – 16.15 Pet minut za ... – 16.20 EPP I. del – 16.30 Poročila – 16.35 EPP II. del – 16.40 Smejmo se! – 16.45 Mini anketa – 16.52 Menuett – 16.57 Melodija za slovo

3.05 Spomini in želje. Od 4.00 do 6.00 S plesom v novoletni dan.

ČETRTEK, 1. JANUARJA 1976: 8.07 Radijska igra za otroke. 8.47 S pesmijo v Novo leto. 9.05 Zvoki novoletnega jutra. 9.35 Ko rdeče rože zapade sneg. 10.05 Stopinje v snegu. 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.10 Čestitke ob Novem letu. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 13.30 Pregled svetovnih dogodkov v minulem letu. 14.05 Evropa z najlepšimi željami. 15.15 Zima, zima bela. 17.05 Sinkope iz Celja. 17.35 Vražje koloraturke naših dni. 18.05 Radijska igra. 19.40 Minute z ansamblom Silva Štingala. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Novoletni koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana. 22.20 Ritmi in melodije v novem letu. 23.05 Literarni nokturno.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden od 11. do 17. decembra 1975 so v novomeški porodnišnici rodile: Milena Žlogar iz Črnomlja – Mitja, Martina Petrišič iz Brestanice – Lidijo, Ljuba Košiček iz Žužemberka – Andreja, Jožica Jurečič iz Grobelj – Damjano, Marija Gorenc iz Spodnjega Lakenca – Martino, Jelka Šaje iz Goriške vasi – Draga, Jožefa Bregar iz Cerovega Loga – Romana, Karolina Mikec iz Malega Slatnika – Matejo, Marija Krevs iz Dolnjega Kartljevega – Natašo, Jelka Hudorovac iz Lokev – Svetlano, Slavojka Aščič iz Črnomlja – Roberta in Romana, Anica Berkopec iz Dolnje Straže – Aleša, Justina Prhne iz Orehovice – Jožeta, Marija Žnidaršič iz Šentjerneja – Matejo, Anica Novak iz Gradenca – Bogdana, Anica Stanko iz Drnovega – Alenko, Katica Matkovič s Tanče gore – Kristino, Djurdja Malinovič iz Velike vasi – Dragana, Edita Malik iz Ljubljane – Tomaža, Mihaela Strmole iz Mokronoga – Tatjano, Ana Gajšek iz Krškega – dečka in Amalija Banič iz Dobrave – deklico. – ČESTITAMO!

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 26. DECEMBRA: 8. 10 TV v šoli: Računstvo, Žabe, Ali ste vedeli, Meritve, Promet, TV vrtec, Obleka in omara – 10.00 TV v šoli: Angleščina, Predšolska vzgoja (do 11.05) – 14.10 TV v šoli – ponovitev (do 16.30) – 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) – 17.00 Od včeraj do danes v Grožnjanu – B – 17.25 Mozaik – 17.30 Obzornik – 17.45 Prireditev ob 30-letnici telesne kulture v svobodni domovini prenos iz Velenja – 19.10 Dedek Mraz – 19.20 Cikcak – 19.30 TV dnevnik – 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar – 19.55 3-2-1 – 20.05 Gospod Hulot na počitnicah, celovečerni film – 21.45 Propagandna oddaja – B – 21.50 625 – 22.25 TV dnevnik

SOBOTA, 27. DECEMBRA: 9.30 TV v šoli: Seminar, Izobraževalna oddaja – 10.35 TV v šoli: Propad stare Jugoslavije, Pogovor, Vzpon človeka – 12.00 TV v šoli: Književnost BiH, TV leksikon (do 12.45) – 15.30 625 – ponovitev – 16.05 Smog – dokumentarna TV drama – 17.30 Po belih in črnih tipkah, ponovitev – 18.00 Obzornik – 18.20 N. Ostrovski: Kako se je kalilo jeklo, nadaljevanje in konec – 19.10 Dedek Mraz – 19.20 Cikcak – 19.30 TV dnevnik – 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar – 19.55 3-2-1 – 20.00 Akordi Kosova, prenos festivala zabavnih melodij – 21.10 Moda za vas – B – 21.20 TV dnevnik – 21.40 Šerif v New Yorku – serijski film

NEDELJA, 28. DECEMBRA: 9.10 Poročila – 9.15 L. N. Tolstoj: Ana Karenina, TV drama – 10.05 Propagandna oddaja – B – 10.10 Otroška matineja: Klovn Ferdinand in vožnja strahov – 11.10 Mozaik – 11.15 Kmetijska oddaja TV Novi Sad – 12.00 Poročila (do 12.05) Nedeljsko popoldne: od včeraj do danes v Grožnjanu Zabava vas Ann Margret – S smučmi čez vzhodno steno Matberhorna – 16.35 Poročila – 16.40 Košarka – Rabotnički: Partizan – prenos – 18.20 Film „Joby" – 2. del – 19.10 Dedek Mraz – 19.20 Cikcak – 19.30 TV dnevnik – 19.50 Tedenski gospodarski komentar – 19.55 3-2-1 – 20.05 V. Kovačević: Kapelski kresovi, nadaljevanka TV Zagreba – B – 21.20 Dokumentarna oddaja „Gana" – B – 21.50 Športni pregled – 22.25 TV dnevnik

PONEDELJEK, 29. DECEMBRA: 10.00 TV v šoli (do 11.05) – 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) – 17.15 H. Ch. Andersen: Snežna kraljica – III. del – 17.30 Čarobna žoga, risanka – B – 17.45 Obzornik – 18.00 Glasbena oddaja Slovenski Rock – B – 18.35 Mozaik – 18.40 Marksizem v teoriji in praksi „Samoupravljanje in tehnokratizem" – 19.00 Odločamo – 19.10 Dedek Mraz – 19.20 Cikcak – 19.30 TV dnevnik – 19.55 3-2-1 – 20.05 P. Abraham: Lisička, TV drama – B – 21.25 Kulturne diagonale – 21.55 TV dnevnik – 22.10 Mozaik kratkega filma.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dobrega, dragega moža, očeta, dedka in pradedka

KARLA SAJOVICA

iz Dragatuša

ki je v 84. letu starosti za vedno zatisnil oči, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in dobrim sosedom, ki ste nam stali ob strani in pomagali v najtežjih trenutkih. Enako se zahvaljujemo kolektivom Rudnik Kanižarica, Novost Ljubljana, Litostroj Ljubljana, Gasilskemu društvu Dragatuš, godbi iz Črnomlja, govorniku tov. Jožetu Perku in duhovniku za obred.

Žalujoči: žena Pepca, hčerke Draga, Judita in Elizabeta, sinovi Branko, Jože, Ciril, Mirko in Pavle z družinami, 26 vnukov in 16 pravnukov.

Dragatuš, Hrast, Drenovec, Daruvar, Ljubljana, Domžale, Vir, Toronto.

ZAHVALA

Ob nepričakovani, nenadni smrti dragega moža in očeta

JANEZA STROJINE

iz Grobelj pri Šentjerneju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem ter vaščanom, ki so se v tako velikem številu poslovili od našega ata. Zahvaljujemo se za vence, cvetje, denarno pomoč Gasilskemu društvu, ZB in župniku za poslovilne besede. Vsem iskrena hvala!

Žalujoči: žena Terezija, sin Jože z družino, Danica z družino in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in brata

FRANCA LUZARJA

iz Dol. Vrhpolja pri Šentjerneju

se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, znancem, vaščanom za izrečeno sožalje, pomoč, podarjeno cvetje in vsem, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Najlepše se zahvaljujemo kolektivoma ISKRA – obrat Šentjernej, Gozdnemu obratu iz Kostanjevice ter tov. Kicu za podarjene vence in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija, sinovi France, Jože, Tone, Martin z družinami in Lojze, hčerke Marija, Jožica, Ani, Rezika z družinami in drugo sorodstvo.

labod labod labod labod

F. S. FINŽGAR 25

PREROKOVANA

„Če se ti ni le zdelo. Povej nam katerega, saj jih je dosti iz naše fare in vas je bilo več pri isti kompaniji – in reci: Tale in tale je padel."

„No, če hočeš: naš organist, na primer. Sam sem ga videl, ko so ga pokopali. Ali pa Matija, ki je mislil Golobovo vzeti: mrtev! Zraven mene je obležal in še zastokal ni, ko ga je zmanjkalo. Pa boste že brali."

„Jezus, Jezus," so mahale ženske. Pijača se je vsem uprla in začeli so plačevati ter odhajati.

To priliko je porabil Matic, da se je nagnil do Jerneja in vprašal:

„Kaj misliš o Jančarju? "

„Nič ne vem. Je bil pri drugem bataljonu."

Matic je hotel še več izpraševati, ali zdelo se mu je, da ga vsi opazujejo, zato je poklical in plačal ter odšel z drugimi vred. Jerneju je ponudil roz.

Ko sta prišla pred hišo je tamkaj stal župnik in se pogovarjal z županom.

„Jernej!" je vzkliknil župnik vesel in mu podal roko. „Bog te sprejmi!"

Jernej je počil s petami in salutiral.

„Ali greš domov? Ranjen? Sedi k meni, jaz te popeljem."

Matic se je župniku od daleč odkril, ko je slišal povabilo, in se naglo sam odpeljal. Župnik pa je posadil Jerneja na desno, mu dal smotko in velel pognati.

Potoma ga je izpraševal o dogodkih na bojišču in Jernej je bil dokaj bolj skromen kot v krčmi.

„Takole je po pravici: Saj nihče nič ne ve, kako je pravzaprav. Tam naprej, tu nazaj, tu mrtvi, tam mrtvi, enkrat stradaš, enkrat si presit. Saj smo vsi kot ponoreli."

„Bog se nas usmili," je vzdihnil župnik.

„Pa samo ta," je hitro poprijel Jernej. „Če ta tam gori ne poprime, ne vem, kaj bo. Zoper dva, ne rečem; zoper deset je težko."

Nato je Jernej povedal o organistu in o Matiju. „O drugih pa nič ne vem," je dostavil pravično.

Prišla sta pred Matjažev dom. Jernej je izstopil in spet salutiral.

Župnik je bil potrt. Mislil je na organistovo družinico in na njegovo orglanje ob mobilizaciji.

„Slutil je. Duša vendarle sluti prihodnje reči."

In mislil je na Golobovo Francko.

„Same nesreče! Če se ne bliža sam sodni dan."

Tako se je zatopil v žalost, da ni opazil Goloba, ki je šel po cesti pred njim.

„Golob," je rekel hlapec in pokazal z bičem po cesti in tako opozoril župnika.

„Ustavi," mu je velel in povabil ključarja Goloba, naj prisede.

„Ali ste slišali? Jernej, ki se je vrnil iz Galicije ranjen, mi je pravil, da je Matija padel."

Golobu je šinila rdečica v lice.

„Tako," je rekel hladno.

„Kaj pa bo s Francko? "

Golob je pobledel in pogledal čez polje:

„Kar si je skuhala, naj pa sne."

„Ne tako, oče Golob," je začel župnik. „Saj je hudega že tako dovolj, nikar si še sami ne prikladajmo!"

„Jaz tudi tako pravim," je potrdil Golob in gledal v hlapčev hrbet. „Desetkrat rajši bi bil do tal pogorel, kot to sramoto, kakor mi jo je napravila ta deklina."

„Žalostno je, hudo je, ali kaj, vaša je in jaz bi želel, da je ne gonite od hiše. Nazaj naj pride."

„Nak!" je kakor odsekal Golob.

Župnik je pomolčal.

„Ne vem, če imate prav. Poglejte: kaznovana je že. Prav, za greh je pokora. Če pride Matija nazaj –"

„Saj je padel, ste rekli," ga je hitro ustavil Golob.

„Pravi Jernej. Gotovo le še ni. Morda je bil samo ranjen. Torej če pride nazaj, jo vzame, kajne? In vendar ne bo hodil v tujo hišo ponjo! Če je pa res padel ali če pade – vas mora pač boleti, da bi se vaša klatila po svetu."

„Kar sem rekel, sem rekel. Le pustiva to reč, sicer vam koj z voza skočim."

Župnika je grabila Golobova trma in molčala sta do doma. Tamkaj pred župniščem mu je še enkrat omenil:

„Golob, lepo vas prosim, premislite si!"

„Lahko noč," je rekel Golob in naglo odšel.

Župniku pa se ni ta večer nič kaj prav ljubilo večerjati.

XII

Občinski sluga Petrin je okliceval z vzvišenega mesta pred cerkvijo med dolgo vrsto razglasov, ki so jih ljudje korenito malo razumeli, tudi oklic, da je pri županu razpoložen seznam izgub. „To se pravi," je tolmačil, „kdor pade ali je ranjen ali pa bolan, ga natisnejo. In če vam je kaj do tega, da zveste o svojih ljudeh, če so še živi, pridite pogledat k županu. Tam vse vemo."

In zares je romalo popoldne vse polno ljudi k županu, da je bila gneča v hiši. Petrin je sedel za mizo, si popravljal debelo okovane naočnike in se ubijal z branjem ogrskih, poljskih in drugih tujih imen. Po dolgem pa je vendar izsledil Matija, organista in Jančarja. Ljudje so bili preplašeni. V majhnih gručah so se razkropili na vse kraje. Za organistovo ženo je drobilo pet otrok, šesto dete je imela v naročju in je jokalo, ko je jokala mati. Ljudje so jo milovali, ko so bili med seboj; ko so jo srečevali, ni imel nihče prave besede, da bi jo potolažil. „Svet se podira!" – „Sodni dan ni daleč." – „Bog nam preloži!"

Tako so vzdihovali ljudje in širili vest po fari, da se je zvedela tudi v župnišču in dvignila župnika. Segel je po palici in poklical mladega prepeličarja – za Šrapnela ga je nazval, ko je poizkušal biti izviren – ter se napotil k županu. Potoma so ga ljudje ustavljali, mu ponavljali, kar so povedali že tolikokrat, in on je bil neroden v besedi, kot je bil vselej, kadar bi bil moral tolažiti v tem času, ko sam ni tolažbe vedel.

Župan ga je sprejel na pragu:

„Tri smo že izgubili. Če pojde tako naprej, bomo ob vse."

„Kar ne morem verjeti," je odkimaval župnik in požvižgal Šrapnelu, ki je izvohal vse kote in bil povsod, kjer ga ni bilo treba. Nato je odšel z županom v pisarno. Potoma se je ozrl v gostilniško sobo.

„Nimamo kaj gostov." ga je naglo opazil župan. „Vse se je razšlo, ljudstvo je potrto."

Nato je župan razgrnil nekaj številk seznama izgub in mu pokazal najbolj posvaljkano, kjer so bila z rdečim podčrtana imena padlih domačinov. Župnik je gledal, bral, bral na naslovni plati drobno tiskane pripombe: Za popolnost in pravilnost seznamov izgub ne prevzema vojno ministrstvo nikakršne odgovornosti.

„Župan, poglejte," je rekel župnik in prebral na glas še enkrat to opazko.

„No, no," je pomahal župan z roko, „le nikar. To je za tolažbo, kaj slabega bo vselej res. Posebno, ko so bili vsi trije taki, da jih je pogodu škoda. Če bi bilo, postavim, tiskano, da je padel Pičolinov Šimek, tisti razbojnik in pijanec, vse fare pokora, zastavim konja, da bi ne bilo res. Tako pa je."

Župnik je molčal in bral še nekaj časa razna imena, nato odrinil liste in pogledal vprašujoče župana.

„Premišljujete, kajne, kaj bo z organistovko. Ta je še najbolj reva."

„Brez organista bomo, dokler bo vojska."

„Prav je," ni čakal župan, „kdo bi poslušal muziko, ko bi človek najlaže jokal."

SREČNO 1976

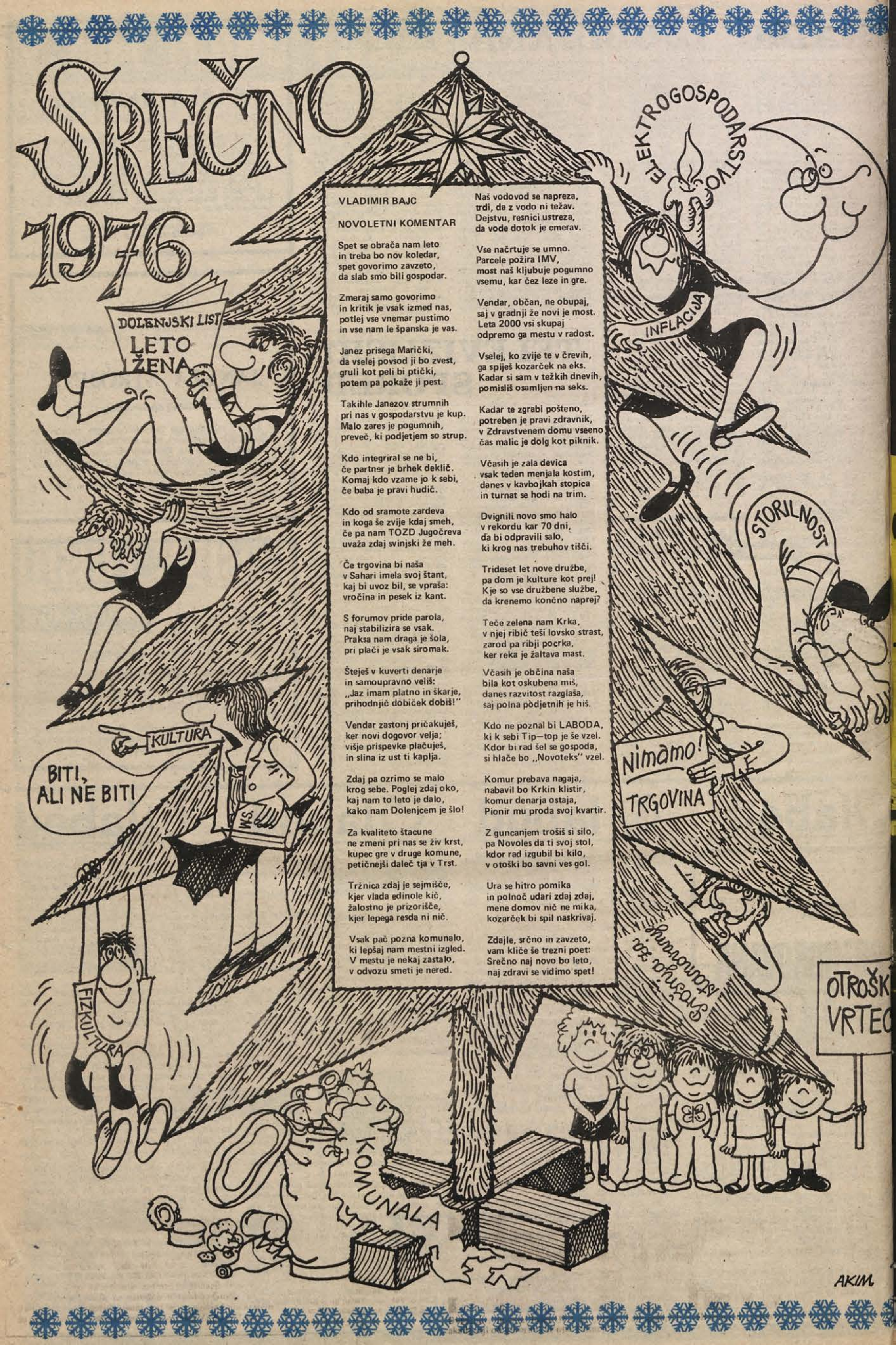

VLADIMIR BAJC

NOVOLETNI KOMENTAR

Spet se obrača nam leto
in treba bo nov koledar,
spet govorimo zavzeto,
da slab smo bili gospodar.

Zmeraj samo govorimo
in kritik je vsak izmed nas,
potlej vse vnemar pustimo
in vse nam le španska je vas.

Janez prisega Marički,
da vselej povsod ji bo zvest,
gruli kot peli bi ptički,
potem pa pokaže ji pest.

Takihle Janezov strumnih
pri nas v gospodarstvu je kup.
Malo zares je pogumnih,
preveč, ki podjetjem so strup.

Kdo integriral se ne bi,
če partner je brhek deklič.
Komaj kdo vzame jo k sebi,
če baba je pravi hudič.

Kdo od sramote zardeva
in koga še zvije kdaj smeh,
če pa nam TOZD Jugočreva
uvaža zdaj svinjski že meh.

Če trgovina bi naša
v Sahari imela svoj štant,
kaj bi uvoz bil, se vpraša:
vročina in pesek iz kant.

S forumov pride parola,
naj stabilizira se vsak.
Praksa nam draga je šola,
pri plači je vsak siromak.

Šteješ v kuverti denarje
in samoupravno veliš:
„Jaz imam platno in škarje,
prihodnjič dobiček dobiš!"

Vendar zastonj pričakuješ,
ker novi dogovor velja;
višje prispevke plačuješ,
in slina iz ust ti kaplja.

Zdaj pa ozrimo se malo
krog sebe. Poglej zdaj oko,
kaj nam to leto je dalo,
kako nam Dolenjcem je šlo!

Za kvaliteto štacune
ne zmeni pri nas se živ krst,
kupec gre v druge komune,
petičnejši daleč tja v Trst.

Tržnica zdaj je sejmišče,
kjer vlada edinole kič,
žalostno je prizorišče,
kjer lepega resda ni nič.

Vsak pač pozna komunalo,
ki lepšaj nam mestni izgled.
V mestu je nekaj zastalo,
v odvozu smeti je nered.

Naš vodovod se napreza,
trdi, da z vodo ni težav.
Dejstvu, resnici ustreza,
da vode dotok je cmerav.

Vse načrtuje se umno.
Parcele požira IMV,
most naš kljubuje pogumno
vsemu, kar čez leze in gre.

Vendar, občan, ne obupaj,
saj v gradnji že novi je most.
Leta 2000 vsi skupaj
odpremo ga mestu v radost.

Vselej, ko zvije te v črevih,
ga spiješ kozarček na eks.
Kadar si sam v težkih dnevih,
pomisliš osamljen na seks.

Kadar te zgrabi pošteno,
potreben je pravi zdravnik,
v Zdravstvenem domu vseeno
čas malic je dolg kot piknik.

Včasih je zala devica
vsak teden menjala kostim,
danes v kavbojkah stopica
in turnat se hodi na trim.

Dvignili novo smo halo
v rekordu kar 70 dni,
da bi odpravili salo,
ki krog nas trebuhov tišči.

Trideset let nove družbe,
pa dom je kulture kot prej!
Kje so vse družbene službe,
da krenemo končno naprej?

Teče zelena nam Krka,
v njej ribič teši lovsko strast,
zarod pa ribji pocrka,
ker reka je žaltava mast.

Včasih je občina naša
bila kot oskubena miš,
danes razvitost razglaša,
saj polna podjetnih je hiš.

Kdo ne poznal bi LABODA,
ki k sebi Tip—top je še vzel.
Kdor bi rad šel se gospoda,
si hlače bo „Novoteks" vzel.

Komur prebava nagaja,
nabavil bo Krkin klistir,
komur denarja ostaja,
Pionir mu proda svoj kvartir.

Z guncanjem trošiš si silo,
pa Novoles da ti svoj stol,
kdor rad izgubil bi kilo,
v otoški bo savni ves gol.

Ura se hitro pomika
in polnoč udari zdaj zdaj,
mene domov nič ne mika,
kozarček bi spil naskrivaj.

Zdajle, srčno in zavzeto,
vam kliče še trezni poet:
Srečno naj novo bo leto,
naj zdravi se vidimo spet!